

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Brassó II. – Újvárosi Református Egyházközség Gyülekezeti Háza

Huszonharmadik évfolyam
2012. október

10

Tartalom

Vasárnapi prédikációk

Kenderesi István: Sem hideg, sem forró. Jelenések 3,14–22	475
Müller Dezső: Ezékiás betegsége és gyógyulása. 2Királyok 20,1–7.....	477
Szász Zoltán: Ábrahám hite. 1Mózes 12,1–4.....	479

Prédikáció az 1956-os forradalom emléknepjára

Szabó Lajos: Viadalunk Érczmíves Sándorral. 2Timóteus 4,14–15.....	482
--	-----

Prédikációk reformáció ünnepének nagyhetére

Felszegi Imre: „Nagykorúsításunk”! Lukács 15,11–12.....	487
Egyedül elvesztünk! Lukács 15,13.....	489
Jézus Krisztus nélkül a halál állapotába kerülünk. Lukács 15,14–16.....	491
Önutálatra döbbenés. Lukács 15,17–19.....	493
Van lehetőség a megtérésre. Lukács 15,20a.....	494
„Meglátá őt az atyja, és megeseék rajta a szíve.” Lukács 15,20b.....	496

Prédikációk reformáció ünnepére

Nagy Ferenc: Az Ige diadalútja. 2Korinthus 2,14–17.....	498
Sebestyén Előd: A híd. Róma 3,20–22.....	501

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor: Jézus példázatai. Hagyjátok, hogy együtt nőjön mind a kettő az aratásig. Máté 13,24–30.....	504
--	-----

Ószövetségi prédikáció-sorozat

Székely Csilla Imola: A lecserélt Isten. A zafirtéglák. 2Mózes 32,15–29.....	510
Baráti egyezkedés. 2Mózes 33,12–17.....	514
A megtisztulás évei. 4Mózes 14,10b–25.....	516
Az áldások ideje. 5Mózes 29,16–21.....	522

Prédikáció a nemzetközi homiletikai irodalomból

Jürg Birnstiel: Temetési prédikációk. Fordította: dr. Pótor Imre Szilárd bizalom. (Rákos beteg, gyors halállal elhunyt hívő temetésén) Zsidókhöz 11,1.6.....	526
--	-----

A Genezáret partján

Gyökössy Endre: Isten iskolája. VI. Egy különleges tantárgy – és egy mentő kérdés.....	528
---	-----

Alkalmi prédikációk

<i>Esketési igehirdetés</i> Bogya Árpád: Szeretni kell! János 13,34–35.....	531
<i>Igehirdetés egy gyülekezettörténeti könyv bemutatása kapcsán</i> Varga Károly: Jelt, nyomot hagyni! 1Királyok 11,41–43.....	532

A címlapon Brassó II. – Újvárosi Református Egyházközség Gyülekezeti Háza.
Felszentelték 2008-ban. Fényképezte Bálint Orsolya Zsuzsanna.

A hátlayan Bódás János *Zsoltáros prédikátor* című verse.

Vasárnapi prédikációk

Kenderesi István
Nagysajó

Sem hideg, sem forró

Alapige: Jelenések 3,14–22
Bibliaalvasás: 1Királyok 18,20–40

A Jel 3,14–22 Krisztusnak a laodiceai gyülekezethez intézett levele. Laodicea Kis-Ázsiában, a mai Törökország területén fekszik, a korai keresztyén gyülekezetek egyike volt. Hogy Krisztus hogyan vélekedik a laodiceaiak hitéről és életéről, az ki fog derülni a levélből. Lássuk hát, mit mond ezeknek a keresztyéneknek Jézus!

Így kezdi a levelét Jézus: *A laodiceai gyülekezet angyalának ird meg: ezt mondja az Ámen, a hű és igaz tanú, Isten teremtésének kezdete.* Az angyal a gyülekezet vezetőjét jelenti, neki íródik a levél, de tulajdonképpen a gyülekezet vezetőjén keresztül az egész közösséghez szól a levél. Így mutatkozik be Jézus: az Ámen, a hű és igaz tanú. S nem véletlenül. Az ámen azt jelenti, hogy valami igazán és bizonyosan meglesz. A határozottság szimbóluma itt a textusban. És Krisztus azért mutatkozik be úgy, mint aki Ámen, mert ez a határozott kiállás Krisztus mellett – sajnos – hiányzik a laodiceai keresztyénekből. Ők nem akarnak és nem tudnak határozottan kiállani Krisztus mellett, ők eltávolodtak Krisztustól és elbizonytalanodtak hitükben. Ezért, határozatlanságukra rápirítva mondja Jézus magáról, hogy *Ő az Ámen*, tehát az, ami bizonyos, ami nem határozatlan.

Menjünk tovább az igében: *tudok cselekedeteidről!* Mit mond Jézus itt a laodiceaiaknak? Azt, hogy ismeri életüket, cselekedeteiket. Krisztus ismeri minden cselekedetünket. Ismeri jócselekedeteinket, és ezért a jótetteket meg nem tagadó ember lelki ismerete nyugodt és boldog lehet. Mert Jézus látja azt, amikor a jót tesszük. De ismeri a bűneinket is. És ez a tény, hogy ismeri a bűneinket is, nem kétségbeesésbe, nem reménytelenségbe akar kergetni, hanem megváltoztatni akar. A bűnbánat keserű érzése után a bűnbocsánat édes ízével akar gyógyítani minket.

Mit mond Krisztus a laodiceaiakról? Láttuk már, hogy határozatlanságukért megfeddi őket. Nézzük csak meg tüzetesebben kritikáját: *Nem vagy sem hideg, sem forró. Bárcsak hideg volnál, vagy forró! langyos vagy, és sem forró, sem pedig hideg.* Laodiceával szemben volt egy szikla, amelyből egy langyos vízü forrás folyt. Innen veszi az ige a hasonlatot: langyos vagy! Nem hideg Laodicea. Nem tagadta meg Jézust. Azt állítja magáról, hogy Jézus Krisztussal kapcsolata van. De nem is forró: nem úgy működik a hite, ahogyan kellene. Se nem hideg, se nem forró. Ha hideg volna, meg tudna térni. Ha forró volna, buzgó volna a hite. De Laodicea a langyosság bűnében szenved. Mit jelent ez a langyosság? Azt, hogy nincs meg a gyülekezetben az izzó hit, amit az idők komolysága megkíván. Az idők komolysága abban van, hogy Jézus, mint ítélő Úr, bármelyik napon visszajöhet. Laodicea alkalmatlanná vált Isten Igéjének, az élet vizének továbbadására, az Ige hirdetésére, az emberek felüdítésére. Laodicea bűne az önelégültség és a közönyösség volt. Az önelégültség azt jelenti, hogy meg volt elégedve Laodicea keresztyén gyülekezete azzal a színtel, amelyen lelkileg volt, amelyet azonban Jézus így nevez meg: langyos állapot. Laodicea önmagával meg volt elégedve, és büszke is volt önmagára, holott siralmas volt az állapota. A közönyösség pedig azt jelenti, hogy nem érdekelt Isten ügye, az evangélium ügye. Közömbös volt iránta. És ez a legfájdalmasabb, amikor hívő emberekként nem érdekel minket Isten ügye. Nem törődünk vele. Súlyos visszaesés ez a hitben.

Laodicea langyosságának az ítélete súlyos. Nézzük csak mit mond Jézus: *mivel langyos vagy, és sem forró, sem pedig hideg, kiköplek a számból*. Az önelégültségért és a közönyösségért Jézus elveti magától a laodiceai gyülekezetet. Isten őrizzen meg minket egy hasonló büntetéstől!

Elhangzik egy további, részletező diagnózis a laodiceaiak részére. Mi a baj velük? Idézem a textust: *Mivel ezt mondd: Gazdag vagyok, meggazdagodtam, és nincs szükségem semmire, de nem tudod, hogy te vagy a nyomorult, a szánalmas és a szegény, a vak és a meztelen*. Milyen diagnózis hangzik el a laodiceaiak részére? Három szó: szegénység, vakság és meztelenség. Laodicea híres volt bankjairól. Tehetős város volt. De mit mond Jézus? Hogy lehet, hogy a laodiceai gyülekezet a világ szerint gazdag, de valójában lelkileg nyomorult és szegény. És bizony hányszor van úgy az életben, hogy anyagilag jól mennek a dolgok portánkon, de lelkileg halálosan szegényekké váltunk. Laodicea másik problémája a vakság. Ebben a városban egy kenőcsöt készítettek, amit kozmetikai céllal tettek a szemre. Lehet, hogy Laodicea szeme ki van kozmetikázva, de mit mond Jézus? Hogy lelkileg vakok, az Isten dolgait nem tudják meglátni. A következő probléma a laodiceaiaknál a meztelenség. Nagyon híres volt Laodicea a textiliparáról. De most kiderül, hogy meztelenségben szenved ez a gyülekezet. Az igemagyarázók szerint ez a meztelenség a megbocsátatlan bűnöket jelenti.

Jézus egy receptet ír fel ennek a beteg gyülekezetnek: *Tanácsolom neked, végy tőlem tűzben izzított aranyat, hogy meggazdagodj, és fehér ruhát, hogy felöltözz, és ne lássék szegyenletes meztelenséged, és végy gyógyító irt, hogy bekend a szemed, és láss*.

A tűzben izzított arany, amit Jézustól meg kell szereznie Laodiceának, nem más, mint az élő, izzó hit. Az egyik lelkész mesélte el egy imahéten, hogy a templomban mindig könnyes szemmel hallgatta végig egy nő a prédikációt. S megtudta a lelkész, hogy a nő rákos beteg, aki viszont nem is magát félti, hanem szeretteit, s nem is életük miatt aggódik, hanem a hitük miatt. Tudunk mi így aggódni szeretteink hitéért? Tudunk mi így imádkozni gyermekeink izzó hitéért?

A szemgyógyító ír olyan orvosság az igében, amely a lelki vakságot, az önismeret hiányát gyógyítja, és megnyitja a gyülekezet szemét az Isten szerint lényeges és értékes dolgok meglátására. Wilhelm Busch, néhai németországi evangélikus lelkész írja le *Jézus, a mi sorsunk* című könyvében, hogy egy német munkás hogyan tért meg. Elvesztette mindkét lábát, s tolokocsiban ült, így ismerte meg Busch lelkész. Istent hibáztatta azért, ami történt, zúgolódott és hitetlenkedett, mígnem a lelkipásztor türelemmel elmagyarázta neki, hogy megpróbáltatásaink célja az is lehet, hogy Istenhez térjünk. A nyomorúságból valóban áldás született. A munkás hitre jutott, s egy későbbi találkozás alkalmával boldogan mondta el lelkészének: Isten elvette a lábait, de megtanította igazán látni. A lényegét látni. Isten a megpróbáltatások által megnyitotta a lelki szemeit. Bizony, hányszor láttatnak meg velünk dolgokat a szenvedés kínos órái, dolgokat, amelyekre addig fel sem figyeltünk!

Fehér ruhát tanácsol Jézus a laodiceaiaknak, hogy azt öltsek fel. Ez a ruha az üdvösség szimbóluma. Az Istennel való közösség szimbóluma.

Hogy folytatódik az igénk? Ezt mondja Jézus: *Akit én szeretek, megfeddem és megfenyítem, igyekezz tehát, és térj meg!* Bár súlyos üzenetet fogalmaz meg az Úr, meghitt, szerető hangnemben teszi. Szavaiból az egyházát, szerető, ha kell, feddéssel és ítélettel nevelő Jézus szólal meg. Krisztus feddése a szeretet jele. A célja a megtérésünk. Ezt a szeretetet nem szoktuk érezni a szenvedés nehéz perceiben, de az ige bizonyosságot tesz róla, hogy igenis, a szenvedésünk mögött a szerető Krisztus áll. Éppen a szenvedésben szoktunk megfélekedezni a szenvedésünk céljáról: a megtérésünk lehetőségéről. Mennyire formált át a szenvedésünk? Mennyire vitt előbbre a megtérés útján? Segédlelkész

koromból emlékszem egy gyülekezeti tagra, aki súlyos betegen került egy budapesti kórházba. Eljártak hozzá egy budapesti gyülekezetből látogatóba, a vasárnapi prédikációval, ami kazettára volt felvéve. És amikor jobban lett ez a nő, hazaérkezve, maga is kis kazetofonnal járt a betegekhez, amelyről prédikációkat játszott le a szenvedőknek. Mert a szenvedés megváltoztat, megtérít, elindít a szolgálat útján.

A következő gondolata igehirdetésünknek az, hogy Jézus Krisztus zörget lelkünk ajtaján: *Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, ő pedig énvelem.* Jézus zörget az ajtónkon egy prédikációval, egy betegséggel, egy okos szülői szóval. A cél pedig az ajtónyitásunk, azaz hogy meghalljuk Krisztus szavát és engedelmeskedjünk neki. A közös vacsorálás a Krisztussal való közösséget jelképezi.

Következik egy nagyon szép mondat: *Aki győz, annak megadom, hogy velem együtt üljön az én trónusomon; mint ahogy én is győztem, és Atyámmal együtt ülök az ő trónusán.* Milyen szép ez a mondat: aki győz! Állandó harcokban vagyunk. Harc lehet egy betegség, a magány, valami nehéz családi probléma. Ezekben a helyzetekben is Istennel lehet győzni: állandó imádsággal, Istenben való reménységgel és a testvéri közösség bátorításával. De a legnagyobb harc a hitünk harca. Az önmagunk hitetlenségével, gyávaságával és lustaságával folytatott harc. Ebben és az előbb említettekben kell nekünk győzőknek lennünk. Erre mondta Pál apostol: *ama nemes harcot megharcoltam..., a hitet megtartottam, végezetre eltétem nekem az igazság koronája.* Vajon mi ezt el fogjuk-e tudni mondani életünk végén?

A trónus, amelyen ülni fogunk Krisztussal, a bírói hatalmat és az együtturalkodást jelenti, amelyben részesíti Krisztus egyházát az örökkévalóságban.

Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek! Ezzel a tanáccsal zárul az igénk, azt fogalmazva meg, hogy legyünk éberek, halljuk meg Krisztus szavát és legyünk készek a neki való engedelmessegre! Ámen.

Müller Dezső
ny. lelkipásztor
Lázári

Ezékiás betegsége és gyógyulása

Alapige: 2Királyok 20,1–7
Bibliaolvasás: Lukács 17,11–19

I.

Akármikor jön, kalász-ringatásban gazdag nyáron vagy tündér-szavakban fukar télen, egyedül a halál az, amely előtt nincs akadály, s amely sosem véti el a velünk való találkozást. A múlt század elején a *Nyugat* című irodalmi folyóirat egyik vezéralakja így versel a közeledő halálról:

Csak az én telem nem ily mulandó.
Csak az én halálom nem halandó.
Akit egyszer én eleresztettem,
az a madár vissza sohse reppen.
Lombom, ami lehullt, sohse hajt ki...
Óh jaj, meg kell halni, meg kell halni!

(Babits Mihály: *Ősz és tavasz között*)

Egyebek mellett a felolvasott ige is a halál elkerülhetetlenségéről beszél. Ezékiás, Júda királya (Kr. e. 721–693), a nagy vallási reformer és sikeres uralkodó sem kerülhette el a halál szelének érintését. Először súlyosan megbetegedett. Azután Ézsaiás prófétaától megtudja Isten üzenetét: „Rendeld el házat, mert meghalsz, és nem élsz!” Az Úr kemény üzenete legott megdermesztette, összeroppantotta Ezékiást. Ezékiás király a legnagyobb tragédiának vette azt. Arccal a falhoz fordult és mindössze 39–40 évesen tudomásul veszi, hogy számára végérvényesen lehanyatlott a földi élet. Többé nem uralkodhat. Ézsaiás tanácsára többé nem romboltathatja le a bálványokat és nem tisztíthatja meg Jáhvé templomát. Tüstént elfordul mindentől, ami zavarná őt abban, amire most készül.

Reménytelen, összetört állapotában Istenhez könyörög. Ragaszkodása az Úrhoz itt jut csúcspontjára, amikor érzi, hogy csak egy lehetőség van, ha imádkozik. Személyében mintha Pál apostolt látnánk Damaszkuszban, a Júdás házában „...és ott három napig nem látott, nem evett, és nem ivott... íme, imádkozik.” (ApCsel 9,9.11) Ugyanakkor annyira elkésérítette Ezékiást az életről való lemondás ténye, hogy masszív fájdalmában a könnyeit sem tudta visszatartani. Pöttömnyi gyermekként kibuggyanó könnyeinek árában próbál megtisztulni.

A kereszthordozás idején, amikor próbatételek, betegségek, szenvedések, fájdalmak, félelmek és csalódások malomkövei nehezednek ránk, jó nekünk is könnyek között Istenhez fordulunk, ahogy a zsolttáros buzdít erre minket: „Hívj segítségül engem a nyomorúság idején, én megszabadítlak téged és te dicsőítesz engem.” (Zsolt 50,15)

II.

A felolvasott ige Ezékiás imádságának tartalmát is megörökítette számunkra. A király, könnyek között, emlékezésre kéri Istent. Érdemei közül hármat említ meg buzgó könyörgésében. Legelőször hűségére hivatkozik. Soha nem volt csalfa, mindig őszintén szolgálta Istent és népét. Másodszor szíve tökéletes voltáról tesz tanúbizonyságot. Akárcsak Salamon király, ő is értelmes, bölcs szívvel élt és uralkodott. Harmadszor jócselekedeteinek sokaságát, temérdek voltát hozza föl értéknek, gyöngyszemnek Isten szemei előtt.

Az alapigéből az is kiderül, hogy Isten nem egy szellem, nem csodabogár, nem titokzatos gépezet, hanem érző, meleg szívű Lény, aki tud emlékezni, ugyanakkor el tud érzékenyülni az imádkozó és bűnbánók irányába. Emiatt történhetett, hogy Ézsaiás próféta újabb küldetést, megbízatást kap Istentől. Vissza kell mennie Ezékiás királyhoz, hogy hirdesse neki a „kegyelem szavát” is. Tudniillik azt, hogy Isten meghallgatta lelkes imádságát. Nem vezett el a buzgó könyörgés. Eljutott az Úr szívéhez és füléhez. Ezért bátran vallhatjuk a fontos megállapítást, miszerint az imádság „ablaknyitás az Úr felé”

Isten a király könnyhullatását is látta. Semmi nem kerülhette el az Ő figyelmét. Atyai könyörületességében kész meggyógyítani a királyt, csakhogy fölmehessen harmadnap az Úr házába.

Fenséges dolog a megbocsátás, a meggyógyítás. De az is, hogy újra az Úr házába mehet Ezékiás. Aki pedig eltiltatik attól, annak az a legnagyobb szerencsétlensége. Theodosius császár hétezer antiókhiai polgárt kivégeztetett, mert a kivetett adót vonakodtak megfizetni. A császár azután Milánóban templomba akart menni Ambrosius püspökhöz. A püspök azt mondta neki, hogy nem járulhat az úrvacsorához, és még kemény szavakkal is illette: „Menj el te véreb” – és kiküldte a templomból, mivel annyit ártatlan vért ontatott. Akkor Theodosius tizennyolc hónapig nem ment templomba, és

ezalatt könnyezve és imádkozva bánkódott. Egyik udvaronca azt mondta neki: miért sírsz, hatalmas császár? Erre azt felelte: hogyné sírnék, mikor a menny egy koldus előtt sincs bezárva, előttem meg zárva a templom! Amikor büntetésének ideje lejárt, és ismét visszafogadták, imádkozva a földre borult, és hálát adott Istennek.

III.

Isten a legtöbbet azzal tette, hogy meghosszabbította Ezékiás életét tizenöt esztendővel, ugyanakkor megszabadította őt és a várost AsszírIA királyának kezéből. Isten csodálatos gyógyítása, amit végrehajtott Ezékiáson, olyan egyszerűnek tűnik, mint Krisztus gyógyításai az Újszövetségben. Ezékiás próféta kérésére hoztak egy kötés száraz fűgét és azt rákötötték a király rút kelevényére (fekélyére). És végeredményben ez az egyszerű eljárás gyors gyógyulást eredményezett. Ellenben a történet háttérében észre kell vennünk azt a hatalmas Istent, akinek ereje minden gyógyításnak a forrása.

Testvéreim, a mi Istenünk ma is kegyelmes, gyógyító Isten. Én ezt a saját bőrömmön tapasztaltam meg. 2007 nyarán nehéz, fáradságos temetésen súlyos szívroham ért. Alig maradt remény életben maradásom felől. Miközben mentővel a kolozsvári klinikára szállítottak, még váltságosabb lett a helyzetem. Ellenben a klinikán én tudtam meg a leghamarabb – az orvosok előtt is –, hogy életemnek nincs még vége. Ugyanis a zoltárok könyvéből ezt üzent nekem a legáldottabb Orvos: „Nem halok meg, hanem élek, és hirdetem az Úrnak cselekedeteit! Keményen megostorozott engem az Úr; de nem adott át engem a halálnak.” (Zsolt 118,17–18)

Testvéreim, bízzatok ti is a mindenható Istenben, mert az Ő sebeivel gyógyulunk meg. Ámen.

Szász Zoltán

Pankota

Ábrahám hite

Alapige: 1Mózes 12,1–4

Bibliailvasás: Zsidókhöz 11,18–16

A felolvasott bibliai versben egy emberről hallunk, akit Ábrahámnak hívnak. Ismert bibliai személy ő, akit a Szentírás minden hívők atyjának nevez. De most, amikor erről az ismert személyről hallunk, elsősorban nemcsak egy régen, közel négyezer évvel ezelőtt élt személynek a története van előttünk, hanem a mindenkori hívő emberé. Mert mit is jelent a Szentírás alapján hinni? Azt jelenti, hogy valaki nem a saját emberi elképzelése szerint él, gondolkodik, cselekszik vagy beszél, hanem az Istenbe vetett erős alapokon álló bizalma alapján. A hit tehát Istenbe vetett bizalmat jelent, amely kizár minden emberi elképzelést vagy magabiztosságot. De lássuk csak, hogyan is működött ez Ábrahám életében:

1. Először azt olvassuk, hogy Isten szólítja meg Ábrahámot. Isten szava megelőz mindent és mindenkit. Ez a legfontosabb! Ezzel az Istentől származó megszólalással kezdődik minden. Enélkül nincs hit, nincs bizalom, nincs elhívás, nincs keresztyén élet, sőt én magam sem vagyok, mert ugyancsak erre az isteni szóra állt elő ez az egész teremtet világ, és benne én is. A Szentírás első lapjain azt olvassuk, hogy Isten szólt erre a teremtet szóra állt elő a látható és láthatatlan világ. Isten megszólalása kétségbevonhatatlan tény, és nem egy üres papi szólam, ahogy azt nagyon sokan gondolják. És az, amit tudnunk kell Istennek szaváról az, hogy Istennek ma is van szava. Ehhez a vi-

lágához, sőt, ebben a teremtett világban személyesen nekem is! Milyen különös, hogy most éppen a rádió előtt ülsz, kedves hallgató, és talán valamilyen oknál fogva nem tudtál ma elmenni a templomba, de Isten mégis szól most hozzád az ő Igéjén keresztül. Milyen nagy kiváltság az, hogy nemcsak rádióhallgató vagy ebben a pillanatban, hanem Isten Igéjének a hallgatója! De Isten azt szeretné, hogy ne csak a hallgatója legyek az ő szavának, hanem cselekvője is. Éppen ezért, amit most hallasz, kedves hallgató, azért mondja Isten, hogy annak látható, tapasztalható nyoma legyen az életedben. Honnan tudjuk ezt Ábrahám esetében, hogy Isten biztosan megszólította őt? Onnan, hogy azt olvassuk, Ábrahám engedelmeskedik ennek a hívó szónak, és megteszi, amit Isten kér tőle.

2. Mit kér Isten Ábrahámától? Azt kéri, hogy 75 éves korában, ugyanis mikor Isten megszólítja, éppen ennyi idős, hagyja ott addigi lakóhelyét és menjen családjával együtt arra a földre, amelyet Isten mutat neki. *Eredj ki... a földre, amelyet én mutatok neked* – így mondja Isten Ábrahámnak. Isten nagyon nehezét kéri! Azt kéri, hogy hagyja ott szülőföldjét, eddigi lakhelyét, életformáját, gondolkodását, rokonait, ismerőseit, egyszerűen mindent, ami eddig számára jelentett valamit. Fontos tudni azt is, hogy az a vidék, ahol Ábrahám lakott, abban az időben a legfejlettebb civilizációt jelentette, vagyis a történelemből jól ismert sumér civilizációt. És mindezt egy emberileg ismeretlen és bizonytalan helyért ott kell hagynia. Ennyi idő távlatából mi már tudhatjuk, hogy ha a sumér civilizáció mégoly fejlett és erős is volt, mára már csak egy régmúlt korszak, melyről ma alig tudunk valamit. Adódik tehát a kérdés: Ábrahám tényleg a biztosat hagyta ott a bizonytalanért? Emberileg nézve igen, csakhogy Isten szemszögéből nézve biztos nyereségre és nem a bizonytalanra hívta Ábrahámot. Mert míg a sumér civilizáció teljesen eltűnt a történelem süllyesztőjében, addig Ábrahámot ma is a hívők atyjaként emlegetik, és méltán. Az az út, amelyre Ábrahám lépett azzal, hogy engedelmeskedett Isten szavának, az lett a biztos a korábbi biztosnak látszó, de mulandóval ellentétben.

Sokszor az az elképzelésünk a hitről, hogy a biztosat kell feladnunk a bizonytalanért. Pedig Ábrahám esete és a mindenkor hinni merő ember éppen az ellenkezőjét bizonyítja: amikor ugyanis komolyan vesszük, amit Isten mond, akkor nem a bizonytalan választjuk ezzel, hanem az Isten által nyújtott biztosat, még ha számunkra abban a pillanatban ismeretlen is az. A hit tehát nem arról szól amit én gondolok jónak és elképzelhetőnek, hanem arról, hogy rábízom az életemet, elképzeléseimet, jövőmet, egyszerűen mindenemet Istenre. Amikor tehát igent mondok Isten szavára, akkor nemet is kell mondanom a saját elképzeléseimre, még ha ez oly nehéz is. Ezt Jézus így mondja: *Aki én utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel az ő keresztjét...* (Mt 16,24) Nem könnyű út a hit útja, mert saját magamat kell megtagadjam. De ez nem veszteség, hanem éppen hogy nyereség! Miért félnék feladni azt, ami amúgy is bizonytalan azért, ami biztos és maradandó? Merjem csak rábízni Istenre az én életemet és akkor nem a bizonytalan adtam át magam, hanem a biztosnak.

3. Isten nem hagyja jutalom nélkül a benne bízókat. Ábrahámnak azt ígéri, hogy nagy néppé teszi és megáldja őt. Ezenkívül azt is ígéri Isten, hogy általa megáldatik a föld minden nemzetsége. Ezt egyszerűbben úgy fogalmazhatnánk, hogy Ábrahám áldáshordozóvá lehet önmaga és mások számára is, ha engedelmeskedik Isten hívásának. Tudjuk a későbbi történetekből azt, hogy ez valóban és maradéktalanul be is teljesedik, még ha Ábrahám földi életében nem is tapasztalhatta meg Istennek minden hozzá fűzött ígértét. Így például a nagy néppé levést. Ebből azt tanulhatjuk meg, hogy Isten ígéretei, még ha számunkra nem is teljesülnek be azonnal, de biztosak. Az áldás nem marad el annak ellenére, hogy nem mindig akkor kapjuk, amikor mi szeretnénk: márpedig álta-

lában azonnal szeretnénk. Nem kell tehát elkeserednünk azon, ha nem minden kézzel fogható azonnal abból, amit Isten sokszor nekünk ígér, mert Isten sohasem mond olyat, amit ne tenne meg. Ő sohasem hazudik! Nem marad jutalom nélkül az Ő szavának komolyan vétele. Ha egyszer végre elkezdenénk komolyan venni Isten ígéreteit, akkor rendkívüli áldásokat tapasztalhatnánk meg az életben. Hát még ez élet után! Isten ugyanis ígéri az örök életet azoknak, akik őbenne hisznek. Nem mondhatjuk tehát, hogy semmi nyereség nincs az Istenben bízó életben. Istennel járnai mérhetetlen áldás ez életben és mérhetetlen áldás ez élet után!

Nos, kedves hallgató, ma egy példát adott elénk Isten az ő Igéjében Ábrahám hite által. De Isten azt szeretné, ha általad ez a példa követésre találna. Merj rálépni a hit útjára és nem fogsz csalódnai Istenben. Abban az Istenben, aki ma is szól hozzánk, ma is van szava az emberhez és ha ebben a szavában merem „szaván fogni” őt, akkor áldás-hordozó lehetek, nemcsak a magam, hanem mások számára is. Adja Isten, hogy ne álljak ellene ennek a hívásnak, mert az ige ezt mondja: *Ma, ha az Ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek meg a szíveteket!* (Zsid 3,7–8) Ámen.

Ábrahám Lincoln – a szabadító

A német ifjúsági lelkész és evangélista, Wilhelm Busch (1897–1966) látogatóba ment Amerikába. Ott meghívták őt egy nagy csarnokba, evangélizációra. Az előtérben egy hatalmas szobor állt, amely egy jóságos tekintetű idősebb férfit ábrázolt. Wilhelm Busch egy pillanatra megállt, és azon gondolkodott, hogy vajon ki lehet az. Közben beszélgetésbe elegyedett egy barátságos négerrel, és megkérdezte, vajon melyik személyiséget ábrázolja a szobor. Ekkor felragyogott a néger arca és csillogó szemmel mondta: „Ez a mi szabadítónk.” Anélkül, hogy tovább kérdezősködött volna a neve után a német evangélista mindjárt tudta, hogy ez a nagy alak Abraham Lincolnt (1809–1865) ábrázolja, aki 1862–1863 között végrehajtotta a rabszolga-felszabadítást Amerikában.

Mennyire érthető volt Wilhelm Busch számára, hogy a néger hálás szívvel ezt mondta: „Ez a mi szabadítónk!” Mennyire érthető volt hallgatói számára is, amikor aztán a mennyei Szabadítóról, Jézus Krisztusról prédikált, aki megszabadított bennünket, embereket a bűn és a halál rabszolgaságából. Mennyire érthető lesz ez az élmény minden hívő számára, aki meghallja ennek a négernek a szavait: „Ez a mi szabadítónk!” Mi, mint Isten gyermekei sokkal, sokkal magasabb értelemben tudunk ujjongani és tudjuk megköszönni: „Az Úr Jézus Krisztus a mi Szabadítónk!” Ez az evangélium üzenete, ez a csodálatos megváltás híre: Az Úr Jézus mint az igazi Szabadító jött a világba, hogy megszabadítson bennünket, megkötözött és rabszolga sorban élő bűnösöket a halál hatalmából és a bűn láncából. Ahogyan ez a néger a rabszolga-felszabadító Abraham Lincolnra hálásan visszatekintve így tudott szólni, úgy minden ember, aki a Szabadító és Megváltó Jézus Krisztusban hisz, hálával telten tudja vallani, mert mélyen megtapasztalta: „Az én Szabadítóm Isten Fia, Megváltóm az Úr Jézus. Ő a Golgota keresztyén legyőzte a bűnt, a halált és az ördögöt; Ő teljesen felszabadított engem!”

Prédikáció az 1956-os forradalom emléknapjára

Szabó Lajos

Viadalunk Érczmíves Sándorral*

Alapige: 2Timóteus 4,14–15

„Az érczmíves Sándor sok bajt szerzett nekem: fizessen meg az Úr néki cselekedetei szerint. Tőle te is őrizkedjél, mert szerfelett ellene állott a mi beszédünknek.” (2Tim 4,14–15) Ha olvassuk az Érczmíves Sándorról szóló tudósítás első mondatát, akkor az embernek először az az érzése támad, hogy vajon nem jobb lett volna-e elhallgatni ezt az egész ügyet? Hiszen végeredményében olyan ügy ez, amely nem érdemi meg a feljegyzést egy szent iratban, legjobb volna elfelejteni, hogy ilyenféle alakokkal is volt dolga Pálnak, s ilyen alakok is befurakodhattak az egyházba.

– Nem kellene piszkálni ezt az ügyet, inkább örülni kellene, hogy elmúlt, mert Pál az első mondatban úgy is ír róla, hogy múltba ponálja, mondván: Sok bajt okozott az Érczmíves Sándor nekem.

– Ha elolvassuk az Érczmíves Sándor-ügyről szóló tudósítás második mondatát is – Tőle te is őrizkedjél! –, akkor belátja az ember, hogy nagyon fontos és szükséges. hogy Pál mégis szóljon erről az ügyről. Mert sajnos Érczmíves Sándor még korántsem pusztult ki az egyházból, s bár Pál számára múlt idejű ő már, de nem az az egyház más, gyanútlan tagjai számára. Még mindig hathat ott ez a Pál számára már rovott múltú alak, aki nem mondott le arról a Pállal való veresége után sem, hogy az egyházban szerepet játsszon, nem vonta le bukása következményeit, és megint gyalázatára akar lenni az egyháznak igeellenességével.

– A rovott múltú Érczmíves Sándor tehát mint élő ellenség, veszedelmes ellenség az egyház ellen akar törni továbbra is. Ki hallgathatna ilyenkor? Meg kell ellene fúni a trombitát! Pálnak tehát szólnia kell az Érczmíves-ügyről, hogy Érczmíves Sándor meg ne szédítse, be ne csapja, félre ne vezesse az egyházat a jövőben sem. Hogy lelepleződjék végre az ő igazi lényege, az igeellenesség, s eltűnjön végre az egyház jelenéből és jövőjéből. Ezért szól, kiált, harsog Pál, ezért teregeti ki az Érczmíves Sándor-ügyet.

– Vannak ugyanis dolgok, amiket ki kell teregetni, mert akkor elpusztulnak a világgosságtól. Vannak dolgok, amikről beszélni kell nyíltan, mert akkor roskadnak össze, mint a megszárt hólyag. Vannak ügyek, dolgok, alakok, akikről erősen és takargatás nélkül kell megmondani az igazat, mert az az ő enyészetük. A finn legendában nem bírnak a szörnyel az erősek sem, de akkor előállnak az énekesek, s az ő énekükben olyan erő van, hogy a szörnyet egészen a szakálláig belebűvölik és belesüllyeszti a földbe. Pál szól Érczmíves Sándorról, és szava nyomán Érczmíves nem a szakálláig, nem is a feje búbjáig, hanem teljesen, tökéletesen és végleg elstüllyed és eltűnik a keresztény ősegyház életéből és történetéből.

– Ezeknek az előrebocsátása után kezdjük el beszélni mi is a Magyar Református Egyház Érczmíves Sándoráról. Beszéljünk róla, mert jaj volna nekünk, ha már oda süllyedtünk volna, annyira rohadtunk volna, hogy már nem is beszéljünk róla. Akkor talán a kövek kiáltanának. Beszéljünk a mi Érczmíves Sándorunkról, hogy aztán ő is csakugyan, végleg eltűnjön egyházunkból, mint a Timóteusi levél Igéje nyomán eltűnt egykoron az ős Érczmíves.

* Szabó Lajos: *Utolsó szalmaszál*.

– Jer hát, óh, magyar Érczmíves Sándor! S néhány nagyolt vonásban, jer, hadd fessem le a képed! A közelmúlt éveiben, melyeket református püspökök a remek boldogság éveinek neveznek, melyekben hiba és makula nem található, de amely éveket egy szegény kommunista asszony, Rajk Lászlóné a „rettenet éveinek” nevezett, ó, melyiküknek is higgyünk?! Szóval: a közelmúlt években az én családomnak két tagja lett a börtönök bús lakója, teljesen ártatlanul. Az egyikkel már nem tudok találkozni, mert a hóhér kirúgta alóla a zsámolyt az akasztófa alatt, és a magyar vértanúk száma véle egygel növekedett. De a másik hozzátartozóm nemrégén hazakerült a börtönben töltött sok számos esztendő után frissen rehabilitálva, s eléggé összetört testtel, de töretlen lélekkel harcol megint szóval és tollal a jövőndő Magyarorszáért.

– Ő beszélte el nekem, hogy a rettenet éveinek egyik napján a börtönparancsnoknak kedve szottyant arra, hogy a szép holdvilágos éjszakában tömegkínzást rendeljen el. És akkor – miközben lágyan, szelíden sütött a hold, és részvétlenül ragyogtak a csillagok a nagy börtön fölött – a börtön udvarán vad fájdalomukban, gyötrő kínjukban ordítani kezdtek a meggyötört foglyok. Ordítottak fájdalomukban, szinte már vonítottak ott a megkínzott politikusok, újságírók, szociáldemokraták, Rákosi-ellenes kommunisták és egyéb jó magyarok. Nem volt köztük különbség A szadizmus és a terror olyan kórust csinált egy hangra szegény megkínzottakból, hogy aki azt hallotta, annak végigfutott a hideg a hátán, és kiperdült szeméből a könny. Ordított a megkínzott, a szenvedő brigád, és a csendes, holdas, szép éjszakában nagyon messzire elhallatszott a meggyötörtek szívszorító jajkiáltása. De nem felelt rá senki az éjszakából. Néma maradt a magyar éjszaka. De egyszer csak a távoli lakott helyről mégis válasz érkezett a megkínzott magyarok jajkórusára. Válasz érkezett: résztvevő válasz. A lakott hely kutyái – amelyek meghallották a kínzott emberek jajgatását – résztvevően, szánakozóan, együttérzően, elkezdtek vonítani. És két kórus jajgatott ottan akkor az éjszakában: az egyik a kínzott magyarok jajsza, a másik az emberi, kínra reagáló, részvevő, állati kórus. A magyar kín szava mégsem hangzott hát el egészen vigasztalanul. A magyar kutyák tudták a köteleességüket. Ők nem maradtak néma kutyák. A néma kutyák nem a négy lábú ebek között voltak akkor Magyarországon.

– Szeressük a kutyákat, a nem néma kutyákat! Szeressük őket, felebarátaim! Őket, akik nem állottak mindig „táborok felett”, mint ahogy Farkas Jóska írta magáról az *Út* utolsó előtti számában. Ők nem „táborok felett”, hanem ott állottak, ahol állniuk kellett. A részvét, a humánus oldalán. Régi bibliai, haladó hagyomány ez a mi négy lábú barátainknál, hiszen emlékeztek az igére: Az ebek is eljövén, nyalják vala a Lázár sebeit.¹

– Ők végezték a szeretetszolgálatot. Bizony így volt ez a rettenet éveiben a szegény magyar Lázárral is! A kutyákon kívül nemigen emelt szót értették más. De hát miért nem? De hát hol volt – ha volt egyáltalán – akkor, mit csinált a Magyar Református Egyház a rettenet éveiben? Miért nem volt az egyház egyház ezekben az években? Azért testvérek, mert eljött vala az egyházba Érczmíves Sándor és elnémította a mi Páljainkat, azt állítván magáról, hogy immár ő az egyház, s aki ezt nem akarta bevenni, azt kiátkozta.

– Eljött Érczmíves Sándor, és sok bajt okozott nekünk. A legnagyobb, a legsúlyosabb és legszörnyetesebb bajt, ami valaha is érte a Magyar Református Egyházat fennállása óta. Eljött Érczmíves Sándor, és elnémultak vagy társutassá süllyedtek sokan

¹ „Vala egy Lázár nevű koldus, ki az ő kapuja elé volt vetve, fekélyekkel tele. És kíván vala megelégedni a morzsalékokkal, melyek hullanak vala a gazdagnak asztaláról; de az ebek is eljövén, nyalják vala az ő sebeit.” (Lk 16,20–21)

a Pálok közül, és az egyház legtöbb funkciójából messze távozott Krisztus, és gonoszságok fedőbozótjává tétetett csúful a szent Evangélium.

– Eljött Érczmíves Sándor, és tévtanítást tett az igei tanítás helyébe. „Az a tévtanítás – mondja Barth –, hogy azt állították, hogy a világtörténelem eseményeiben Isten különös kinyilatkoztatását kapjuk. Ezt a különös kinyilatkoztatást aztán párhuzamba merték állítani és össze merték vegyíteni Istennek a Jézus Krisztusban adott kinyilatkoztatásával.” Így mondja Barth Károly, és ez volt itt valóban. Eljött Érczmíves Sándor, és befelé és kifelé hirdetni kezdte az emberi hazugságok egész sorát az isteni igazságok helyett.

– Az egyik nagy hazugsága az volt – ahogy szintén Barth mondja fanyar mosollyal –, hogy: „Magyarország immáron valóságos paradicsom, ahol a farkasok már együtt laknak a bárányokkal.” És méltatlankodott vala sokszor Érczmíves, hogy ezt a társbérletet nem akarják hinni a nyílt szemű többi egyházak. Eljött Érczmíves Sándor, s míg azt mondta nekünk, hogy örülünk, dicsekedjünk, és legyünk büszkék, mert azzal, amit csinálunk és ahogy teologizálunk, azzal az egész Nyugat tanítómesterévé váltunk, egy egész világ üle le lábaink elé tanulni tőlünk. Az egész glóbusz magiszterévé avanszálunk máris. Addig a valóságban a nyugati keresztyénség egyházi emberei mélységes szánakozással és megdöbbenéssel kérdezték: „Hát a magyar reformátusság már nem képes egyébre, csak arra, hogy a mindenkor uralkodó rendszerrel száz százalékos összhangban álljon?” Eljött Érczmíves Sándor, és miközben sok sűrű frázissal krisztusinak álcázta magát, ő önmaga tette meg a legtöbbet arra nézve, hogy az egyház pusztá kultuszközösséggé zsugorodjék, amely már csak a templomokban tengődik, életfogytiglani szobafogságban, s legfőljebb jól kiidomítva néha elővezetik a sportcsarnok mikrofonjai elé, mint valami haszonállatot, illetve a materialista idomítás csodabogarát.

– Eljött Érczmíves Sándor, és miközben mi sírtunk, gyötrődtünk, fogunkat csikorogtattuk, és orcáinkon mint félelem sápadt el a harag, ő azt bizonyígtatta nekünk szószéken és sajtóban és brosúráiban és a nyári átnevelő táboraiban, hogy rossz magyarok vagyunk, rossz reformátusok vagyunk, örültek vagyunk, amiért siratjuk a mi népünk Sionjának nagy romlását, mert ez nem romlás, hanem újulás, nem temetés ez, hanem vidám lakodalom. Eljött Érczmíves Sándor, és megszűnt a Tiszáninnyi Egyházkerület, amelyhez sem Mária Terézia, sem Haynau, sem Bach Sándor nem mert hozzányúlani. Eljött Érczmíves Sándor, és gyarmattá süllyedt és aláztatott a mi szép egyházkerületünk, miközben Érczmíves tiszáninnyi embereivel magyarázta nekünk, hogy ez tulajdonképpen nem megszűnés, ezen ujjongani és hozsannázni kell, evoézni kell azoknak, akik ezt kiagyalták.

– Eljött Érczmíves Sándor, és a Szabó Imrék elmentek meghalni a Békeffy-féle fegyházmegye-esperesség Búj falujába bújtan. És elmentek a Pap Bélák a börtönbe, hogy mikor kijönnek onnan, akkor ne kapjanak egy rendes parókiát, mikor anyyi, de anyyi hely van itt, hiszen Érczmíves a nagyobb helyeket sietett betölteni niemandjaival.

– Eljött Érczmíves Sándor, és elmentek a képesített teológiai professzorok, a Konczok, a Szabó Zoltánok és mások kis falukba dugva, s jöttek helyettük özönével a képesítetlen teológiai tanárok brigádjai, köztük még olyan is – ami valóban magyar református raritás –, aki papi képesítés nélküli teológiai professzor. Most éppen kifogytunk az egyikből, mert a közelmúltban az általa annyit gyalázott Nyugatra menekült.

– Eljött Érczmíves Sándor, és miatta százával mentek kétségbeesett lelkészcsaládok kényszernyugdíjba, a legnagyobb nyomorba, éjjeliőr mellékfoglalkozásba, miközben a Konvent tízezreket költött ajándékokra, feketekávéra.

– Eljött Érczmíves Sándor, és egyházunk leglelkesebb szolgálói süketnémaságra degradáltak, „lelki kulák-listára” rovódtak, és minden összejövetelel újra és újra arcukba köptek Érczmívesék.

– Eljött Érczmíves Sándor, és az a szép magyar református sajtó, amely oly drága kapocs volt köztünk és népünk közt, elsorvadt tőle. Addig több volt a református sajtó példányszáma a 100 000-nél, és leolvadt 16 000-re. De azt is ki olvasta? És elnémultak a legkiválóbb pennaforogatóink, ihletett íróink, és teljes teret kaptak helyettük olyanok, akik annyit értettek az irodalomhoz, mint tyúk az ábécéhez, s akik igazán nem mondhatták el magukról Szenczi Molnár Albert sírversével, hogy „Musa mihi favet!”² Eljött Érczmíves Sándor, és elsorvadt tőle a református sajtó, és elkövettetett az a minősíthetetlen gonosztett is, amit a legutolsó revolverlap sem tett meg soha, hogy az éhségtől és nyomortól hozzájuk kényszerült íróknak – csak szépirodalmat és históriát írt – az írásaiba belehamisították a maguk hazugságait, belecsempészték, aztán aláírták az író nevét, aki ezt soha nem írta. Ez is raritás volt: a bilíngvis sajtó!

– Eljött Érczmíves Sándor, és sok bajt okozott nekünk, mert jöttére tragikusan beteljesedett a hitelét veszített református igehirdetésben a Zakariás próféciajának 11. része: „Eltört itt a szépség pálcája”,³ és eltört a másik pálcá is, amit pedig eddig soha nem tudtak eltörni a szörnyű századok sem. Eltört az egyesség pálcája, és lőn nagy hasonlóság és félelem, még az atyafiak között is, aszerint, hogy „vonalas” vagy „félvonalas”, vagy nem vonalas férfiak voltak-e?

– És sokszor bizony valósággá lett itten, amiről a Psalmus Hungaricus jajgatott egykor a 16. században:⁴

*Én barátomnak azkit vélek volt,
Nagy nyájasságom kivel együtt volt,
Jó hírem-nevem, tisztességem volt,
Fő-ellenségem, most látom, hogy az volt!*

– Eljött Érczmíves Sándor, és a szent helyet körlevelekkel fertőztette meg, és olyan demokracionalizmusnak álcázott, hazug álságokkal, de olyannal, hogy ez a nemzedék – ha tud még pirulni – holtig szégyellheti magát miatta! Még az volt némi szerencse, hogy Érczmíves Sándor a magyar nyelv helyett, Károli Gáspár nyelve helyett egy tolvajnyelvet, bakacsin-zsargont hozott be magával az egyházba, és ezt, hála az Úrnak – nemigen értette meg a mi drága református gyülekezetünk.

– Eljött Érczmíves Sándor, és meghasonlást keltett, megutálta testvér a testvért, koma a komát, tanítvány az egykori mestert, régi barát az egykori barátot. Másrészről viszont: Pilátus és Heródesék ekkor lőnek puszipajtások.

– Eljött Érczmíves Sándor, és lealjasított minket. Gerinces, bátor, hívő, emberi arcától meg nem ijedő férfiakból papagájokat varázsolt belőlünk. Azt varázsolta belőlünk, hogy mindnyájan az ún. „érvényes tanítást” mondjuk. Lealjasított minket, lelkipásztorokat is, meg azelőtt egyházunk jövőjét munkálni akaró világi testvéreink közül is sokakat. Mindnyájan megkaptuk a Zempléni Névtelen iratot. Én olyan mély szánalommal olvastam, hogy majd a könnyem perdült tőle. Hát azelőtt ilyesmire csak a legsötétebb

² A múzsa pártomat fogja.

³ „...Jajgassatok ti Básán tölgyei, mert pusztul a rengeteg erdő. Hangzik a pásztorok jaja, mert elpusztult az ő büszkeségök! Legeltesd a leölésre szánt juhokat... Bizony nem kimélem többé e föld lakosait, ezt mondja az Úr... Legeltetém hát a leölésre szánt juhokat, azaz a megnyomorgatott juhokat, és választék magamnak két pálcát, az egyiket nevezém szépségnek, a másikat nevezém egyességnek; így legeltetém a juhokat... És vevém egyik pálczámat, a szépséget, és eltörém azt, hogy felbontsam az én szövetségemet, a melyet az összes népekkel kötöttem... Majd eltörém a másik pálczámat is, az egyességet, hogy felbontsam a testvérséget Júda között és Izráel között.” (Zakariás 11,2–14)

⁴ Kecskeméti Vég Mihály: *Az LV. zsoltár*. Hét évszázad magyar versei. I. k. Bp., 1966. 263.

gazemberek voltak képesek, a legelvetemültebb csirkefogók, s a legjellemtelenebb csiszlikek csináltak csak ilyet azelőtt, hogy névtelen leveleket küldjenek. És most olyan emberek vetemednek ilyenre, akik azt írják magukról a névtelen levelükben, hogy hazájukat és egyházukat szeretik, s annak az ügye kétségtelenül érdekli őket. Oh, micsoda, micsoda irtózatosságot, micsoda nyomasztó rettegés, milyen ijesztő példák és milyen feloldozhatatlan bizalmatlanság kellett ahhoz, hogy magyar emberek, református emberek képesek voltak ilyesmit csinálni.

– Oh, miken kellett itt keresztülmenni, hogy már csak ilyen érintkezési formát merjenek használni ebben az országban és ebben az egyházban. Sírnunk kell ezen, és jajgatnunk kell ezen, és könyörögni kell az Istennek, nagy könyörgéssel, hogy gyógyítson meg minket, mert olyanok már a mi sebeink, hogy azokból nemcsak vér patakszik, hanem genny is szivárog immár.

– Bizony Érczmíves Sándor mívelte mindezeket, aki eljött, és sok bajt okozott nekünk, és mindnyájunkat gyalázatba borított, hiszen mindnyájan érintkeztünk vele, és többé-kevésbé mindenki közülünk – kisebb-nagyobb mértékben vagy formában – de szolgálta Érczmíves Sándort.

– Az Érczmíves Sándor sok bajt okozott nekem, mondja, sírva mondja, vezekelve mondja, nagyon megaláztatott mondja a Magyar Református Egyház. Mikor a Weselényi-féle összeesküvés idején a magyarság már lelke szakadtáig viselte terheit, egyszerre csak egy panaszirat járta be az országot. Az volt a címe annak a memorandumnak, hogy „Száz panasz”. Hej, Érczmíves Sándor! De száz panasznál is sokkal több panasz lett itt abból, hogy te eljöttél a Magyar Református Egyházba, s jöttél, láttál s győztél, s mikor végre már legyőzöttél, akkor sem akarsz még eltűnni a történelem nagy süllyesztőjében.

– Van ugyan egy kicsit cinikus felfogás és elgondolás veled kapcsolatban egyeseknél. Hagyjátok el őket – úgymond némelyek – hadd maradjanak, sőt, dolgoztassuk őket, mint tették az oroszok azokkal a német katonákkal, akik elpusztították Sztálingrádot. Velük építették fel újra Sztálingrádot. De ez nem magyar módszer, ez nem evangéliumi módszer, az egészen világos. Még akkor sem, ha Érczmíves Sándor és hű csatlósai azt mondják vala: „Szeretnénk mi olyan egyházkormányzati rendszert látni, amit mi ki nem szolgálunk!”

– Mit kell hát tenni Érczmíves Sándor ügyében? Mi az igei tanítás és eligazítás veled kapcsolatban? Az ige azt mondja: Nincs utunk veled tovább. Félre nem magyarázhatóan mondja az ige: „Tőle te is őrizkedjél!” Világos beszéd ez! Viszont azt is az ige mondja, hogy Érczmíves Sándor bűnei felett nem a mi dolgunk a megtorlás. Pál, mikor végleg lezárja ezt az ügyet, így mondja: „Fizessen meg az Úr neki, cselekedetei szerint!” Pál beírta ennyivel. Magyar Református Egyház! Elég, ezzel beérheted. Ámen.

Prédikációk reformáció ünnepének nagyhetére

Felszegi Imre

Somkerék

„Nagykorúsításunk”!

Alapige: Lukács 15,11–12

Bibliáolvasás: János 14,1–6

Isten segítségével elkezdjük a tékozló fiú példázatának magyarázatát.

Az Úr Jézus Krisztus egy családot tár elénk, melyben megjelenik az apa és két fia. A kisebbik fiú kikéri, és megkapja apjától a vagyon ráeső részét. Ismerjük a történetet, és tudjuk, hogy milyen bűnök és bajok következnek ezután. Érdekes megfigyelni, hogy a Biblia nem akar kiragadni minket az élet valós helyzetéből, nem akar elvezetni egy megszépített világba, hanem feltár egy élethelyzetet a maga teljes valóságában.

Mi sokszor igyekszünk eltakarni, vagy ha szükséges, le is tagadni a valós helyzetet. Nagyon szeretünk úgy mutatkozni, mintha semmi bűnünk nem lenne. Pedig ez tiszta önmámítás. A lelkiismeretünket elaltathatjuk, az embereket félrevezethetjük, de Isten előtt elrejtőnünk semmit nem lehet. Isten még a titkos bűneinket is ismeri. Sokkal áldásosabb letenni életünket Isten kezébe, Tőle kérni bűnbocsánatot és Szentlelke vezetését.

A tékozló fiú történetében menthetetlenül magunkra ismerünk akár a kisebbik, akár a nagyobbik fiú magatartásában.

Igyekezünk tehát úgy hallgatni a példázat üzeneteit, hogy azokat szívünkbe zárva, mindinkább Isten akarata szerint tudjunk élni a családban és mindennapjainkban.

Úgy hallgassuk az Ige tanítását, hogy azt megcselekedve tudjuk helyreállítani a megromlott családi viszonyokat, tudjuk összekovácsolni a szétszakadt testvéri kötelékeket, és tudjunk Istennel „Atya-fiúi” közösségben élni. Isten szava belekiált a bűnös életünkbe, avégre, hogy szakítsunk a bűnnel, és elfogadva Isten Igéjét, maradjunk az Atyai ház biztonságában és szeretetében. Jöjjünk az Atyához, és maradjunk itt, mert csak itt van nekünk életünk és örök életünk.

1. Hallottuk az igéből, hogy az apának két fia van. Az apa, jelképesen, maga Isten. A kisebbik fiú a megtérő bűnös embert jelképezi. A nagyobbik fiú pedig a farizeusokat és az írástudókat személyesíti meg.

Két testvér. Két különböző természet, kétféle magatartás. Ez felkelti az érdeklődést, hiszen a Bibliában megjelenő első testvérpár életében máris ott az összeférhetlenség és a nézeteltérés. Ismerjük a történetet, Kain megöli testvérét, Ábelt (1Móz 4,1–8).

És előttünk áll egy másik testvérkapcsolat: Ézsau és Jákob esete. Jákob becsapja édesapját, Izsákot, és testvérét, Ézsaut (1Móz 27,1–29).

Az említett szomorú példákat hallva, gondolatainkban felvetődik az a kérdés, hogy vajon a mi testvérkapcsolataink igazabbak-e? És vajon a mai családokban vannak-e nézeteltérések, különböző viszálykodások és a bibliai korhoz hasonló bűnminták?

Jól tudjuk, hogy mindannyian bűnben fogantattunk és születünk (HK 7). Tudjuk, hogy ahol van bűn, ott van hazugság, csalás, akár testvérgyilkosság, és ott van mindaz, amit látunk ma sokunk életében, családjában és gyülekezetében.

A Biblia a bűnt is elénk tárja, azért, hogy lássuk annak szétziláló, romboló, gyilkoló hatását, amiért mindinkább gyűlölnünk és kerülnünk kell azt. A Káté tanítása szerint feladatunk a bűn megutálása és kerülése (HK 89), és „az Isten vezetése alatt folyó... szolgáló élet” elfogadása (HK 90 – Varga László, szabad fordítás).

El kell fogadnunk Jézus Krisztus szeretetét, hogy ez által tudjuk legyőzni a bűnt, és ezzel a krisztusi szeretettel tudjuk testvérnek tekinteni embertársunkat, elfogadni felebarátunk másságát, testvérnek tekinteni a másképp gondolkodó atyafit.

Csakis Isten akaratának engedelmeskedve élhetünk csendes, békés életet családjainkban, közösségeinkben és gyülekezeteinkben egyaránt.

2. A kisebbik fiú, mikor kikéri az ő vagyონrészét, semmibe veszi apját és tulajdonképpen már halottnak tekinti őt. Ekképpen akar elszakadni apjától, és úgy akar nagykorú lenni. Ezzel a cselekedetével a fiú rálépett a bűn útjára, hiszen nemcsak apjától szakad el, hanem népétől és vallási közösségétől is.

Mivel ma nagyon sokan tékozló fiakként szakítanak a szülői, népi és vallási kötelességekkel, ezért villámgyorsan kikérezkedik belőlünk a kérdés: miért akar a fiú a saját feje után menni? Azért, mert a bűnnek engedelmeskedik, és elindul az atyai háztól a világ útjára, a korlátok közül a korlátalanságba. És jól tudja, ott már nincs szigorú fegyelem és tiszta rend, hanem lehet csélcsap módjára felelőtlen, naplopó, tékozló életet élni.

A tékozló fiú nagykorúsítja magát.

Hasonlóképpen akarta függetleníteni magát Istentől az első emberpár. Engedve a csábításnak, Ádám és Éva szakítottak a tiltott fa gyümölcséből, hogy most már ők maguk dönthessék el, mi a jó és mi a gonosz, és ezzel kiszakították magukat az Isten iránti engedelmisségi kötelezettségéből (1Móz 3,1–7).

Izráel népe is „megunta” az Istentől kapott vezetést, és földi királyt kért Sámuel prófétától, mondván: „Válassz nekünk királyt, aki ítéljen felettünk,... mint minden népnél szokás.” (1Sám 8,5) Sámuel Isten szavára hallgatva, királyt ad Izráel népének.

Ádám és Éva „nagykorúsításának” következménye a bűn bejövetele az emberi életbe. Izráel királykérésének következménye pedig hasonlóképpen elszakadás Istentől.

A tékozló fiú, elszakadva apjától, elindul a bűn útján. Rosszul dönt, mivel ösztöneinek, kívánságainak engedelmeskedik.

Amikor nagykorúaknak vélve magunkat, Istentől függetlenül akarunk élni, és Isten akarata nélkül és ellen döntünk, mindig bűnt bűnre halmozva, elszakadunk Isten atyai szeretetétől. A gátlástalanul feltörő ösztöneinket csakis hittel és Isten Szentlelke segítségével tudjuk uralni, ezért kell kérnünk Isten gondviselését, és azt, hogy tartson meg szeretetében.

3. A példázatból azt halljuk, hogy az apa megosztja gyermekei között a vagyont. Miért?

Ahhoz, hogy őszintén tudjunk válaszolni, át kell hoznunk a kérdést a mába: nekünk miért ad Isten áldást, ajándékot és mindent? Azért, mert szeret minket és megbízik bennünk. Ez Isten megelölegező szeretete. Isten szétosztja Önmagát nekünk, gyermekeinknek.

A teremtéskor Isten életet és áldást osztogat. Azután szétosztja Igéjét, akaratát a próféták az apostolok által, hogy Őt mindenki megismerje, szívből szeresse és örök üdvösségben Vele éljen. Karácsonykor szétosztja a világnak Egyszülött Fiát. Nagypénteken Jézus Krisztus Önmagát adja keresztfára bűneink miatt. Pünkösdkor mennyei Atyánk szétosztja Szentlelkét minden embernek, hogy mindenki bűnbocsánatot nyerjen. Minden istentiszteleten mennyei Atyánk nekünk adja Igéjét, hogy krisztusi életet tudjunk élni.

Minden úrvacsorázáskor Isten szétosztja gyermekeinek Jézus Krisztus testét és vérért, hogy tápláljon az örök életre. Isten nekünk adja Jézus Krisztust és Vele együtt mindent itt és az örökkévalóságban. Fogadjuk el, és éljünk krisztusi életet mindannyian! Ámen.

Egyedül elveszünk!

Alapige: Lukács 15,13
Bibliaviasítás: Zsoltárok 120

Az elmúlt alkalommal elkezdtek a tékozló fiú példázatának magyarázatát. Hallottuk, hogy az apa megosztva a vagyont, kiadja kisebbik fiának a vagyon ráeső részét. És megállapodtunk abban, hogy feltételezzük, nem tudjuk, mit cselekszik a fiú a vagyonnal. Azzal zártuk az igehirdetést, hogy mi is kapunk Istentől áldást, életet, örök életet, avégre, hogy Isten szerinti életet tudjunk élni itt és odaát.

Magunkba szállva, kérdezzük meg: vajon az elmúlt héten jól gazdálkodtunk-e az Istentől ajándékba kapott életünkkel, egészségünkkel, családukkal, megváltottságunkkal?

Ne válaszoljunk a kérdésre, hanem inkább fogadjuk be az Ige tanítását, hogy most és ezután egyre inkább Isten gyermekei lehessünk, akik mindenkben az Ő akarata szerint cselekszünk.

1. A fiú megkapta apjától a kért vagyont. A mai alapigéből megtudjuk, hogy hamar cselekszik: „Nem sok nap múlva aztán a kisebbik fiú összeszedvén mindenét, messze vidékre költözik, és ott eltékozló vagyont, mivelhogy dobzódva élt.”

Ki kell hangsúlyoznunk a cselekvő igéket, szinte szempillantás alatt történik minden: összeszed, költözik, tékozol. Azt látjuk, hogy nincs ideje gondolkodni és megfontolni a dolgokat. Rálépett a bűn útjára. És ezen a bűn útján a „nagykorú” fiú nem tud megállni és visszafordulni. Csak megy és megy előre. De helyesebb, ha így fogalmazzunk: csak süllyed és süllyed a bűn lejtőjén a bűn mélységébe. A bűn kötelékében hamar cselekszik, mert a bűn hamar tönkretesz.

Ugyanezt látjuk Dávid király bünsorozatában is. Előbb csak megkívánja Bethsabét, de ezzel elindul a bűn útján. Nem tud megállni, és egymást követi a paráznság, a hazugság, a gyilkosság.

Ma ugyanaz a helyzet. Azok, akik megérezték a pénz „szagát”, és látták, hogy „úgyis” megy, hamar cselekedtek. Látjuk, mi lett a vége. Minden nap mutatja a tévét. Erre figyelmeztet az énekünk is: „nem hagy a bűn pihenést, mosd le, oh, mert megemész” (265. ének).

A büntől szabadulni csak itt lehet, az atyai házban, az Úr szent asztalánál.

Most gondoljunk bele, konkrétan: valami bünt követünk el, és nem jövünk a templomba. Akkor, ott, a bűnelkövetés színhelyén, folyamatosan cselekedjük tovább a bünt. Ott, a bűn útján ez a természetes: bűn bünt követ.

Viszont, eljőve a templomba, itt, Isten házában átjárja szívünket az Ige, kapjuk a Krisztus által szerzett kegyelmet, halljuk a tanítást, beszélgetünk Istennel az imádság szavain keresztül. Végiggondoljuk az Igét. Segítséget kérünk Istentől. Kérjük, hogy mikor kimegyünk a templomból, Ő vezessen. És máris megvan az áldott alkalom, amikor Isten vezetését kérve és elfogadva, félbe tudtuk szakítani a bűn útján való süllyedésünket, és e mennyből jövő fénynél, most már bizton, biztos léptekkel a Krisztus útján indulunk.

A bűn útjáról a jó útra térni csak így lehet, Jézus Krisztus segítségével.

2. A fiú, elhagyva apját, messze vidékre költözik. Elszakad családjától, vallási közösségétől, népétől. Azért költözik messze vidékre, hogy ne érezze magán apja szemrehányó tekintetét. Kellemtelen lenne apja szeme láttára tékozolni és tivornyázni, ezért inkább megtagadja, és a messze idegenben saját maga akarata szerint él.

Igen ám, de így, az atyai háztól távol, egyedül maradván könnyen követhet el hibákat.

Gondoljunk a magunk életére. Nem szeretjük a szülői ellenőrzést, és az állandó kioktatást. Viszont a szülői háztól távol, az apai tanács és az anyai aggodás nélkül sok hibát követhetünk el. Istentől távol, a magunk akarata szerint cselekedve készek vagyunk a bűnre.

Az, amit a tékozló fiú cselekszik, a természetes és normális életnek az ellenkezője. A bűn mindent felfordít. Bizony, milyen sokszor ilyen természetellenes és szabályok nélküli életet élünk, mert egyszerűen elszakadtunk a józan belátástól, kiszakadtunk Isten kezéből.

Milyen csodálatos, hogy mindennek ellenkezőjét kívánja és cselekszi a zsoltárköltő.

A 120. zsoltárban olvassuk, hogy miképpen küzd a zsoltáros a pogány és erkölcsetlen környezetből való kiszakadásért, és hogy mennyire kíván felzarándokolni és megérkezni Isten templomába. Ugyanez a feladatunk, alkalomról-alkalomra felzarándokolni az Úr templomába, átélni Isten közelségét, szakítani a bűnnel, és legyőzni a bűnt Jézus Krisztus segítségével.

3. A fiú ott, a messze idegenben „eltékozló vagyonát, mivelhogy dobzódva élt”.

A vagyonért nem ő dolgozott meg. Ő csupán felelőtlen és nemtörődöm módon elfecérelte, elherdálta, amiért apja verejtékezett.

Könnyű elkártyázni, eljátszani, meginni és elfüstölni azt, amiért szüleink dolgoztak. Kimondhatatlanul sok, szomorú, de megtörtént esetet tudnánk felsorolni. Ezért mondják az öregek, hogy: két nemzedék gyűjt, és a harmadik tékozol.

Jól tudja a Szentíró is, hogy milyen veszélyes a dözölőkkel egytűvé tartozni, hiszen figyelmeztet a Példabeszédek írója: „a részeges és tobzódó szegény lesz” (Péld 23,21).

Bizony ilyen csélcsep módon tékozoljuk el Istentől kapott áldásainkat. Azért, mert ingyen kapjuk. Pontosan úgy cselekszünk, mint az iskolában a gyerekek, akik, miután kettőt falnak a tízóráiból, a megmaradt kenyeret bedobják a szemétkosárba. Így dobjuk el magunktól Isten áldását, kegyelmét, szeretetét. És egyszer csak ráébredünk, miként a tékozló fiú, hogy a messze idegenben egyedül maradtunk: apa nélkül, vagyon nélkül, üres kézzel, üres szívvel.

Ezért érezzük azt, hogy üres a szívünk, még akkor is, ha ott ülünk, a templom padjában. Érezzük, távol vagyunk Istentől, még akkor is, ha ott élünk, a templom árnyékában.

Ilyen üresnek, haszontalannak érezte magát Júdás, midőn eltékozolva a Krisztustól kapott bizodalmat, tanítást, felrúgta azt a háromévi együttlétet, mert csupán magára és a maga hasznára tekintett.

Az önközpontú ember csődje ez. Míg csupán saját vágyai kielégítéséért él, és csak a haszonlesés vezet, addig élete céltalan és hasznavehetetlen.

De nekünk, nem tékozló fiakként és nem csődbe jutott emberekként kell élnünk, hanem, mint Krisztus vérével megváltottak, az Isten dicsőségére.

Azzal zárul a mai alapigénk, hogy a fiú mindenét eltékozolta, de nem tudjuk meg, hogy mi lesz vele. Nagyon jó. Ne is azt kérdezzük, hogy mi lett vele, hanem sokkal inkább az foglalkoztasson, hogy mi lesz velünk.

Mi lesz velünk a következő istentiszteleti alkalomig? Hogyan fogunk élni ezen a héten? Mit cselekszünk a mai napon kapott áldással, kegyelemmel és a most hallott Igével és örömmel?

Önerőből szándékosan eltávolodunk az Atyai háztól, és a bűn útján eltékozoljuk életünket, üdvösségünket, mindenünket. Ezért ne induljunk egyedül! Kérjük Istent, vezessen mindannyiunkat a Krisztus útján. Adjon erőt a bűn elleni harcban, és segítsen megmaradni atyai szeretetében mindannyiunkat. Ámen.

Jézus Krisztus nélkül a halál állapotába kerülünk

Alapige: Lukács 15,14–16
Bibliavlasás: Jakab 1,1–18

Az előző két alkalommal hallottuk, miként indult el a tékozló fiú az apjától kapott vagyonnal a messze idegenbe, és azt miképpen tékozolta el.

Az elmúlt alkalommal abban egyeztünk meg, hogy a mai napig, a mai alapige olvasásáig nem tudjuk, mi lesz a fiúval. Útravalóul azt a kérdést kaptuk, gondolkodjunk el, vajon mi lesz velünk a mai napig, amíg ismét itt lehetünk Isten templomában. Azt kérdezzük tehát: mi történt velünk az elmúlt héten? Mit cselekedtünk az Istentől ingyen kapott étellel, áldással, Igével?

Nem szeretjük megtenni, de mégis be kell vallanunk, hogy bizony történtek az életünkben olyan dolgok is, melyeket szégyellnünk kell. És azt is be kell vallanunk, hogy az elmúlt napokban is akarva-akaratlanul, bűnösen gondolkodtunk, beszéltünk és cselekedtünk.

A mai istentiszteleten is csak mint szegény bűnösök állhatunk meg Isten színe előtt, kérve Mennyei Atyánkat, könyörüljön rajtunk.

1. Igyekezzünk a mai napon ismét úgy hallgatni az Igét, hogy – tékozló fiakként bár, de mégis Istenhez megtértek – az Ő akaratát zárjuk szívünkbe és azt vigyük magunkkal.

A mai ige tovább ecseteli a tékozló fiú bűn okozta súlyos helyzetét. Míg az alapigenket megelőző versben azt olvastuk, hogy eltékozolta vagyonát, a mai ige már nyomatékosítja, és hangsúlyozza, hogy mindenét elköltötte. Tehát már nincs semmije.

Az apai házban megvolt mindene. Amikor útnak indult, még ott volt tarsolyában az apjától kapott vagyon. Viszont az apjával való teljes szakítás után következett az apai örökség eltékozlása, és így koldusszegényként, magára hagyatva saját bőrén tapasztalja, hogy a talaj kicsúszik lába alól, és most már nincs semmije.

Bizony, erre a nincstelenségre jutunk, amikor elszakadunk Istentől!

Isten közelségében megvan mindenünk: bűnbocsánat, kegyelem, szeretet, Isten minden áldása. Amint távolodunk Istentől, érezzük, hogy megjelennek felettünk a bűn sötét felhői, érezzük, hogy kettéhasad a föld alattunk, azaz érezzük, hogy elveszítjük Isten oltalmát és gondviselő szeretetét. Az Istentől való teljes elszakadás már maga a pokol.

Az Istentől való elszakadás bűne szegénységbe és nyomorba taszít. A bűn útján menthetetlenül bekövetkezik az elszegényedés anyagiakban és lelkielben egyaránt: a példázat szerint a fiúnak nincs mit ennie, és egy pogány ember rabszolgája lesz.

Gondoljunk néhány példára a mi életünkéből!

Az anyagiakban való elszegényedésre gondolva bőven elegendő, ha dióhéjba sűrítve csak ennyit mondunk: alkohol, kábítószer, szerencsejáték, paráznaság, tivornyázás, és máris értjük, miről van szó, anélkül, hogy ezt szívárványszínekkel ecsetelnénk. A bűn útján a pénz elherdálása súlyos következményeket von maga után: nincs pénz, nincs kenyér, nincs a gyermekeink, a családunk számára semmi.

A lelki szegénység ugyanilyen mélységes nyomorúságot hoz a lelki ajándékokat elprédáló, tékozló ember számára. A már említett áldást, megváltott életet, Igét, bűnbocsánatot, kegyelmet semmibe vesszük, és elszakadunk az atyai háztól.

Már nem tudunk imádkozni, Bibliát olvasni, nem szükséges a templom, csak megyünk előre a bűn útján, és mint a tékozló fiú, bekerülünk az elveszettség és a halál állapotába.

Júdás életében is nyomon követhetők a Krisztustól való elszakadás lépései. Mikor már rászánta magát a bűn elkövetésére, előbb csak elmegy Jézus mellől. A következő

lépésnél már tárgyal Jézus ellenségeivel, aztán „jó alkalmat keres” a végső, nagy bűn elkövetésére, végül pedig teljesen eldobja magától Krisztust és átadja Mesterét a gonoszoknak. Ő maga pedig öngyilkos lesz.

Krisztus nélkül valóban örömtelen, reménytelen életünk, és már csak a halál és a kárhozat van hátra.

2. A tékozló fiú ebben az anyagi, lelki nyomorúságában lesüllyed a lehető legalacsonyabb szintre, a disznók szintjére. Azért a legalacsonyabb a disznók szintje, mert Izráelben a disznó tisztátalan állat volt. A zsidók nem vágták, fogyasztották, amint azt mi cselekedjük. Talán jobban megértjük, hogy mit jelentett egy zsidónak lesüllyedni a disznók szintjére, ha arra gondolunk, hogy a disznó ott olyan utálatos és tisztátalan állat volt, mint a mi tájaink és felfogásunkban a patkány. Mennyire undorító számunkra, ha azt halljuk, hogy embertársunk lesüllyedt a patkányok szintjére.

Szívtépő fájdalommal mondjuk, előbb kérdés, majd kijelentés formájában megfogalmazva: honnan indult és hova jutott? Az atyai háztól indult és a disznók közé jutott! Ez az indulás a kívánságnak való engedelmesség volt, és ezért a megérkezés csakis a disznók társasága lehet.

Hallottuk a szentleckéből a bibliaolvasás rendjén: „...mindenki kísértetik, amikor vonja és édesgeti a tulajdon kívánsága. Azután a kívánság megfogánván, bűnt szül, a bűn pedig teljességre jutván, halált nemz.” (Jak 1,14–15)

Vagyonnal indulunk: megkeresztelve, testi-lelki, szellemi-anyagi áldásokkal, és – a rövidség kedvéért így fogalmazok – megérkezünk a disznók, patkányok szintjére.

Az atyai háznak hátat fordítva eldobjuk magunktól a tiszta Igét, a mennyei áldást, az úrvacsora szentségét, megszegjük a konfirmációi eskünet, áthágjuk az úrvacsorai fogadalmat és megérkezünk a szektákhoz, a jósnőkhöz, a horoszkópok világába.

A testi-lelki-szellemi romlásnak egy az oka, a bűn.

3. A tékozló fiú elesettségében ráfanyalodik a disznók moslékára, „de senki sem ad vala néki”, olvassuk az alapigében. Bizony ez vár reánk is az atyai házon kívül. Az Istentől távol még a disznók moslékából sem ad nekünk senki.

Istentől távol, Jézus Krisztust kizárva az életünkben „minden embernél nyomorultabbak vagyunk” (1Kor 15,19). Nincs senki, aki megváltson, megáldjon, megbocsásson és felemeljen. A bűn rabjaiként ott maradunk a moslékos vályúnál, az Istentől legtávolabb levő helyen, a halál állapotában.

Mennyei Atyánk viszont nem ezért teremtett, nem ezért váltott meg a Krisztus vérével, és nem erre rendelt bennünket. A mi helyünk itt van az atyai ház biztonságában, szeretetében és kegyelmében.

Kívánjuk meg, és éljünk igaz atya-fiúi közösségben Mennyei Atyánkkal! Ámen.

Önutálatra döbbenés

Alapige: Lukács 15,17–19
Bibliáolvasás: Filippi 3,1–14

Megérkeztünk a tékozló fiúval a moslécós vályúhoz. Csalódottan kellett tudomásul vennünk, hogy még a disznók, érthetjük így, a patkányok moslécából sem adott senki ennünk. Eddig haladtunk a történet fonalával.

1. A tékozló fiú, míg ott sínylődik a disznók között, rádöbben, hogy eltékozolta életét, apjától kapott vagyonát, és rádöbben arra, hogy rosszabbul megy dolga, mint apja házában a béreseknek. Ekkor „magába száll”. A fiú esetében a magába szállás jelenti az önutálatra döbbenést. Ő maga ráébred arra, hogy tönkretette és eltékozolta életét. Érti, hogy mint „sehonnai, bitang ember”, ott vergődik az örök kárhozat szakadékának szélén.

Hogyan sikerül a fiúnak ez az igazi magába szállás? Hogyan döbben rá, hogy tönkretette életét?

Úgy, hogy visszaemlékszik az apai házra, valamint az ott hagyott tiszta és értékes élet szépségeire és áldásaira. Visszaemlékszik apja jóságára, szeretetére.

És most innen, a disznók közül visszavágyik a családi hajlékba.

Tékozló fiakként tudnunk kell, hogy azért áldástalan, rendezetlen, örömtelen és sikertelen az életünk, mert kizártuk belőle Jézus Krisztust. Krisztus nélkül nincs eredmény, öröm, áldás, megváltás, sem élet, sem feltámadás, sem örök élet. Erre döbben rá a tékozló fiú is, hogy apja nélkül rendezetlen, örömtelen az élete, és ezért kezdi visszasíratni az atyai hajlékot.

Életmentő a fiú számára, de a mi életünkben is, hogy van mire visszaemlékeznünk. Visszaemlékszünk konfirmációi bizonyágtételünkre, utolsó úrvacsorázásunkra, a templomban elmondott imádságunkra, elsírt bűnbocsánatkérésünkre, és még ott érezzük szívünkben az Istentől kapott kegyelmet és szeretetet. És ez ad erőt visszakívánni Isten templomába, Jézus Krisztus vég nélküli szeretetébe.

2. Az ifjú ebben a „magába szállásában” sok mindenre rádöbben.

Rádöbben: mennyire veszedelmes és romboló a bűn útján járni, és állandó tékozlásban, tivornyázásban élni. Rádöbben: jó elcsendesedni. Jó meglátni Isten gondviselő, atyai kezét és szeretetét. Jó egyedül lenni az Atyával. Ez a befele fordulás rádöbbenti arra is, hogy ott, a messze idegenben, bármennyire is csábító, ingerlő kívánságok vannak, az atya nélküli élet nem jó.

Viszont a fiú még csak álmodozik. Visszaképzeli magát az apai házba. Ez viszont nem elegendő a bajból való kiszabaduláshoz és a tékozló élettől való szakításhoz. Mondhatnánk így is: ez csak elmélet, de szükséges ennek a gyakorlatba ültetése.

Milyen sokszor eldöntjük itt a templomban, hogy mától kezdve Isten akarata szerint éljük életünket, megtérünk, megjavulunk, viszont kimenve a templomból visszalépünk a régi kerékvágásba, és marad minden a maga bűnös, pusztító szürkeségében.

3. A fiú tudja, hogy tettek nélkül nincs eredmény. Ezért szívében megszületik a komoly és őszinte elhatározás: szakítani kell a bűnnel. Ezt így mondja: „Fölkelvén elmegyek az én atyámhoz, és ezt mondom néki: Atyám, vétkeztem...”

Ez a bűnnel való szakítás, lépésekre lebontva és képi anyagban megfogalmazva, azt jelenti: feláll a moslécós vályú mellől, hátat fordít a disznóknak és kész elindulni az atyai ház felé. A tényleges indulást majd a következő alkalommal fogjuk olvasni és magyarázni, most csak azt olvassuk, hogy szeretne elindulni.

Az indulás első feltétele a komoly elhatározás. A bűnből való kilépéshez elengedhetetlen szükségünk van komoly és őszinte elhatározásra, hogy aztán valóban megtörténjen a bűntől való elhatárolódás.

Valahogy úgy kell cselekednünk, mint az az ember, aki nagyon szeretett volna szakítani a cigarettázás káros szenvedélyével, de nem tudott. Saját vallomása szerint egyik reggel, miközben elindult cigarettát vásárolni, mondogatta magában, hogy ő szakítani akar ezzel a rossz szokással. Megvásárolta a cigarettát, de nem gyújtott rá, hanem eldobta, és attól a pillanattól kezdve már nem cigarettázik.

Ezt a lépést viszont egyedül nem tudjuk megtenni. Szükségünk van segítségre!

A tékozló fiú esetében életmentő szerepet játszott az, hogy vissza tudott emlékezni az atya szeretetére.

Nekünk az Úr Jézus Krisztus segít. Megbocsátja bűneinket, felkínálja a tiszta életet, és Szentlelkével vezet, hogy tudjunk az Ő útján járni.

4. A fiú végiggondolja, hogy majd, amikor hazaérkezik, „Atyámnak” szólítja azt, akit megbántott és akinek háta fordított. Tudja, hogy minden bűne és gonoszsága ellenére az ő atya nem tagadja meg őt, hanem mindig atya marad, ő pedig az atyjának szeretett gyermeke.

Az Írásban ezt így olvassuk: „Ha hitetlenkedünk, Ő hű marad: Ő magát meg nem tagadhatja.” (2Tim 2,13)

Isten hűsége megmutatkozik Izráel életében is. Izráel népe vétkezik Isten ellen, de mihelyt bűneit megbánja, Isten atyai szeretetével magához öleli népét.

Mindannyian Isten gyermekei vagyunk. Ez ad nekünk erőt minden bűntükből visszatérni mennyei Atyánkhoz. Akik a bűnből Hozzá visszatérünk, azokat Isten visszafogadja kegyelmébe. Ha pedig megátalkodottan bűnben maradunk, akkor a kárhozatra vár reánk.

Nem Isten választ el némelyeket az üdvösségre, másokat pedig a kárhozatra, hanem mi magunk választjuk, pontosabban fogadjuk el Krisztus útját, mely a mennybe visz, vagy pedig indulunk a bűn útján, amely a kárhozatra vezet.

Isten kiválasztása már megtörtént. Jézus Krisztusban minden embert gyermekévé fogadott. Isten szabad akarattal ruházott fel minket, és reánk bízta a döntést. Nekünk kell döntenünk: élni akarunk-e, vagy csak létezni? Az atyai házban akarunk-e élni, vagy a moslékos vályúnál tengődni-lengődni? Mondhatnánk Augustinus szavaival: Isten szerető kezében akarunk-e lenni vagy pedig az Ő büntető kezében?

Meg kell figyelnünk, hogy a fiú ezeket a szavakat csak kigondolta, talán magában elmotyogta, de az apjának még nem mondta el. Viszont szükséges a megtéréshez.

Szükséges a visszaemlékezés, a „magába szállás”, az őszinte döntés, szükséges „Atyámnak” szólítani azt, akit megbántott, de még mindig nem elegendő a megtéréshez. A tényleges megtérést a következő alkalommal fogjuk hallani, addig annyit jegyezzünk meg és zárjunk szívünkbe: Isten nem akar megbüntetni, nem akar kárhozhatóni. Ő üdvözíteni akar. Mindenkor szeret. Ezért kell gyermeki bizalommal Hozzá jönnünk, mert Ő mindig a mi Atyánk, Aki szeretetével és kegyelmével ölel át bennünket. Ámen.

Van lehetőség a megtérésre

Alapige: Lukács 15,20a

Bibliáolvasás: Az apostolok cselekedetei 9,1–20

Az elmúlt alkalommal megtanultuk a tékozló fiú életéből, hogy a megtéréshez nem elegendő az álmodozás, hanem szükséges a valódi cselekvés.

Pontosan úgy, amint a mai napon ahhoz, hogy itt lehessünk a templomban, nem lett volna elegendő a családi hajlékból álmodozni a templomi csendről, a közös imádságról, hanem szükséges volt cselekednünk: el kellett indulni, és íme, itt vagyunk az imádkozó emberekkel együtt Isten hajlékában.

1. A tékozló fiúról azt olvassuk mai alapigénkben, hogy felkel és elmegy az apjához. Önutálatra döbbenése, jelenlegi élethelyzetének tarthatatlansága megsegíti.

Felkel, azaz kilép, kimászik tékozló, rendezetlen, halál-szagú életéből. Nincs honnan tudnia, hogy apja visszafogadja-e vagy sem, de megutálva ezt a bűnt kedvelő életet, eltávolodik a disznók vályújától. Ezt a bűnből való kilépést nem tudja önerőből megtenni.

Jézus Krisztus segíti a megtérésre. Az alapigében nincs benne szó szerint az, hogy Jézus Krisztus vezeti ki az ifjút a bűnből. Viszont tudnunk kell, hogy Istenünk mindenható és mindenütt jelenvaló, minden az Ő akaratából történik. És tudnunk kell azt is, hogy Jézus Krisztus azért jött, hogy megkeresse és megtartsa azt, aki elveszett. Ezt halottuk a bibliaolvasás rendjén a Szentleckéből, Pál apostol megtérése történetéből.

Naponkénti megtérésünket, rendszeres templomba jövetelünket ne tulajdonítsuk saját ügyességünknek. Mindez Isten ajándéka, hiszen Szentlelkével mindenkor megtérésünket és üdvösségünket munkálja. A megtérés Isten szeretet-műve, mert mindenkor maga mellett akar tudni minket, szeretett gyermekeit. Mindennapi életünkben meg kell látnunk a Szentlélek Isten munkáját, oltalmát, vezetését, és engednünk kell, hogy valóban Ő vezessen bennünket az élet és az örök élet útjára.

2. A tékozló fiú elindul a visszaúton. Ez a megtérés: amely úton elment apjától, ugyanazon az úton megy vissza apjához. Sem a magyar szövegben, sem az eredeti görög szövegben nincs benne a megtérés (metanoia) szó. Mégis ez az igazi megtérés: visszajönni Istenhez, Akitől bűneink miatt elszakadtunk. És Isten visszafogad.

Ez már nemcsak álmódosítás, hanem valódi cselekvés. A tékozló fiú felkel és elindul apjához. Rászánja magát a megalázkodásra, mert egyrészt bánja, hogy bemocskolta életét, másrészt viszont szeretné helyreállítani az apjával való igaz kapcsolatot.

A megtérés, a bűnös élettel való szakítás, valamint az új élet lehetősége utáni gyógyulás azzal kezdődik, hogy megbánjuk bűneinket.

A fiú felkelését, indulását képi anyagban így tudnánk megfogalmazni: lépcsőről-lépcsőre távolodik mindattól, ami életében szenny, szégyen és gyalázat, és lassan, de biztosan közeledik az atyai házhoz.

Ez a történet arra is megtanít bennünket, hogy a rossz kerülése, valamint a jó elfogadása csak így lehet: határozott cselekvéssel. Olyan cselekedettel, amely Isten akarat szerinti, azaz, amely az igaz életre és az örök életre vezet bennünket.

A fiú felkelésével, indulásával, és apjához való megérkezésével szeretné helyre állítani a megromlott atya-fiúi közösség-kapcsolatot.

A fiú visszamegy apjához, mert szeretné folytatni a tiszta, igaz, értelmes életét apja közelségében és az apai házban. Ez az igaz élete megszakadt a bűnnek való engedelmissége pillanatában.

A hajdani, paradicsombeli tiszta, bűn nélküli állapot pontosan a bűn elkövetése miatt szakadt meg. Az ember kiszakította magát Isten kezéből, és így menthetetlenül süllyedt a bűn lejtőjén, míg Isten elküldte az Ő egyszülött Fiát, Jézus Krisztust, és megváltotta, megszabadította az embert.

Ezt egy szemléltető képpel így tudnám kifejezni (és megmutatni): Istennel fent, bűneinkkel lent és Istennel megint fent. Istennel fent vagyunk: a tiszta és igaz élet szintjén. Amikor elkövetjük a bűnt, lesüllyedünk a disznók, patkányok szintjére.

Innen, a romlott élet szintjéről csakis Isten segítségével tudunk felemelkedni, ezért elengedhetetlenül szükséges a megtérés, vagyis az életvitel megváltoztatása.

Szükségessé felkelni és Istenhez jönni.

3. A tékozló fiúról szóló prédikáció-sorozatban már többször igyekeztünk magunkra vonatkoztatni a fiú viselkedését, érzéseit és cselekedeteit. Gondoljuk végig a példázat eddigi fonalát, és vonatkoztassuk magunkra!

Elszakadtunk az atyai háztól, tékozló életvitelünkkel mindent elherdáltunk, lesúlylyedtünk a disznók moslékos vályújához, és mostanig csak arra volt erőnk, hogy ebből a nyomorból visszaálmodjunk magunkat az apa szerető közelségébe.

Érezzük, mily fájdalmasan szégyenletes ez és mennyire szeretnénk szabadulni ettől az áldástalan, örömtelen múlttól. Azt is érezzük, hogy a bűn mily sok feszültséget, szorongást, idegességet halmozott fel szívünkben. És egyértelmű, ettől szabadulni kell.

A „minden rossztól” való szabadulás akarását hozza magával a fiú elindulása az apai ház felé.

Most igazán együtt tudunk érezni a tékozló fiúval, hiszen mily sokszor várva várjuk az alkalmat bejönni Isten templomába, és letenni Isten kezébe a feltornyosult idegességünket, mérgező haragunkat és feszült türelmetlenségünket. Isten templomában lecsendesedünk, megnyugszunk, és „másképp érezve magunkat” indulunk vissza családi hajlékainkba.

A mai alapigénk szerint a tékozló fiú még nem tudja, hogy az apai háznál mi vár reá. Mi viszont tudjuk. Tudjuk, mi vár reánk, minden alkalommal itt, az Isten házában.

Érezzük Mennyei Atyánk befogadó kegyelmét és gondviselő szeretetét. Ezért tudunk indulni Isten templomába úgy, amint vagyunk, sok bűn alatt.

Jövünk, mert tudjuk, Isten itt akar látni bennünket, a Krisztus vérével megváltottak seregében, jövünk, mert érezzük: szeret minket Isten. Ámen.

„Meglátá őt az ő atyja, és megesék rajta a szíve”

Alapige: Lukács 15,20b

Bibliaalvasás: János 3,11–21

A tékozló fiú példázatának magyarázatával eljutottunk addig a pontig, mikor a fiúval együtt rádöbbenünk bűnös életünkre, és tékozló életünkből kilépve elindulunk az atyai ház felé. Elmondtuk a múlt alkalmakkor, hogy a tékozló fiúnak az ad erőt a visszafordulásra, hogy az idő elteltével bár, de még mindig érzi szívében az apa szeretetét és jóságát. Elindult.

1. Még távol van, viszont az apa már meglátja őt. Meglátja, mert folyamatosan várja szeretett gyermekét. Ez pontosan így van a mi életünkben is. Még távol vagyunk Istentől, még nem érkeztünk meg a templomba, még nincsenek kimondott jó cselekedeteink, csupán elindultunk a templom felé, csupán el szeretnénk kezdeni a keresztyéni életet, viszont Isten lát, és már vár bennünket. Isten mindig készenlétben van a megbocsátással. Mindig kitárt karokkal várja visszatérő, hazajövő gyermekeit. Csupán arra vár, jöjünk, és fogadjuk el ingyen az Ő megbocsátását, kegyelmét és szeretetét. Meghallja Izrael népének könyörgését, és kiszabadítja az egyiptomi rabszolgaságból.

Távol vagyunk a templomtól, az igaz élettől, a Krisztussal való szeretet-közösségtől, és mégis vár Atyánk szerelme, vár mindannyiunkat. Az igéből az is kiténik, hogy az apa nem mond le fiáról.

Reménytelenül bár, de várja, mert ez a tékozló fiú az ő szeretett gyermeke. Mennyei Atyánk nem mond le rólunk akkor sem, mikor szánt szándékkal kiszakítjuk magunkat szerető kezéből, akkor sem, mikor égig erő bűneinkkel mocskoltuk be életünket. Jézus Krisztus nem mond le Péterről a háromszori tagadásért, hanem szeretetével körülveszi,

bűneit megbocsátja, és új feladattal bízza meg. Távol vagyunk Istentől, de Ő nem mond le rólunk, mert szeret minket.

Milyen csodálatos örömméret ez a mi számunkra: bárhol legyünk: jó vagy rossz úton, akármilyen lelki állapotban: örvendezve vagy gyászolva, bármilyen hittel: erős vagy gyenge hittel, de Atyánk szeret és számon tart bennünket.

2. Az ige következő mozzanatában meg kell figyelünk és meg kell tanulnunk a szó nélküli szeretetet. A fiú még nem mond semmit, és az apja már vissza is fogadta. A fiú részéről nincs szó és nincs beszéd, az apa pedig nem kérdez és nem mond semmit, csupán cselekszik: szereti és visszafogadja fiát.

Emberközi kapcsolatainkra tekintve meg kell tanulnunk ezt a néma és cselekvő szeretetet. Nagyon megszoktuk, hogy a mézes-mázos szeretet-szólásokat elhadarjunk anélkül, hogy legalább egy csipetnyit is megcselekednénk abból.

Meg kell tanulnunk nem szóval szeretni, hanem szeretettel és igazsággal. Valahogy úgy, mint a következő történetben. A munkaközösség egyik tagja súlyos betegsége miatt több évig munkaképtelenné vált. Munkatársai részéről jött a sok szép szeretet-prédikáció, szeretet-tanács, de mind csupán szavak, és semmi kézzelfogható tett. Míg egyik munkás letette kalapját az asztalra, és ezt mondta: elég a beszédből, mindenki tegyen a kalapba egy bizonyos pénzösszeget, hogy a munkatársunknak legyen miből megélnie. Igen, mert a jó szándék kevés.

Mennyei Atyánk szeretete cselekvő szeretet. Istentiszteleten, úrvacsoravételkor Isten nemcsak kihirdetteti kegyelmét, hanem valóságosan megbocsátja bűneinket, átölel szeretetével, ezért tudjuk elmondani minden alkalommal a templomból kijövetelünkkor: „másképp érezzük magunkat”, gazdagabbak lettünk!

Mennyei Atyánk szeretet-cselekedetét és cselekvő-szeretetét mutatta meg, mikor elküldte az Ő Egyszülött Fiát a világ Üdvözítőjéül.

Istentünk vég nélküli szeretetét érezzük életünk minden napjában, hiszen mindenkor elfogad és magához ölel mindannyiunkat.

3. Mielőtt a fiú megszólal, az apa már cselekszik; szánalmát akarja kifejezni. Az igében ezt így olvassuk: „megesék rajta a szíve” Kozma Zsolt szép megfogalmazása szerint „ezzel a kifejezéssel a példázat szívével vagyunk”. „A siralmas állapotba került fiú olyan belső érzéseket vált ki az apában, amelyekből a befogadás aktusa következik.” (Kozma Zsolt: *Jézus Krisztus példázata*)

Az apa megkönyörül a fián. Ugyanez a kifejezés fordul elő, amikor Jézus Krisztus könyörül valamelyik betegen, vagy a sokaságon. Ha az apa nem könyörül, Jézus nem mondja el ezt a példázatot. Atyánk könyörülete nélkül nem lenne sem élet, sem örök élet. De Atyánk könyörül rajtunk. Megbocsátott az első emberpárnak, Ádámnak és Évának, hiszen a bűn elkövetése után is gondját viseli és megáldja. Izráel népének is Isten lépten-nyomon megbocsátja bűneit. Jézus könyörül a keresztfán megtérő gonosztevőnek, és azonnali hatállyal beutalja az örök életbe. (Még ma velem leszel a paradicsomban!)

Bűneink miatt mindannyian megérdemelnénk a kárhozatra vettetést, viszont Isten könyörül rajtunk Jézus Krisztus életéért és érdeméért.

Azzal zárul a mai alapigénk, hogy az apa átöleli és megcsókolja fiát. Ez az igazi megbocsátás és teljes visszafogadás jele.

Itt vagyunk az Atya házában, itthon vagyunk, érezzük, Atyánk magához ölel, megáld. Itt van a helyünk, és itt jó helyen vagyunk. Maradjunk Mennyei Atyánk kegyelmében és szeretetében! Ámen.

Prédikációk reformáció ünnepére

Nagy Ferenc

Szőkefalva

Az Ige diadalútja

Alapige: 2Korinthus 2,14–17

Bibliaviasítás: 1Korinthus 2,1–16

Felolvasott igénk egy régi reformációról beszél, Korinthus városának reformációjáról. Arról, hogy hogyan jutott diadalra az Ige Pál és munkatársainak szolgálata által ebben a városban.

Ez az ige először arról tesz bizonyosságot, hogy Isten az ő Igéjét és az Igének hirdetőit, hűséges szolgálóit, akik elkötelezték magukat Krisztus evangéliumának szolgálatára, diadalra vezeti.

Másodszor pedig arról, hogy az Igének hirdettetnie kell minden helyen, és hogy az Igének hirdetői Jézus Krisztusnak és Isten ismeretének jó illatát kell hogy felmutassák, harmadszor pedig arról, hogy Isten Igéjét csak tisztán, hamisítatlanul lehet és kell hirdetni.

I.

Igénk Pál apostol hálaadásával kezdődik: „Hála pedig az Istennek, aki mindenkor diadalra vezet minket a Krisztusban.” Az apostol minden lelkipásztori levelét az Istennek adott hála szavaival vezeti be, aki a közösséget egybehívta, kegyelmével elhalmozta, és akinek szent végzéséből egyáltalán létrejöhetett. Pál számára mindig igazi csoda, ha az emberek, akár zsidók, akár pogányok, a kereszt üzenetét, azaz a világnak Jézus halála és feltámadása által való megváltását hittel elfogadják, és mernek ennek értelmében új életet kezdeni, függetlenül az embertársak, a rokonok, a barátok véleményétől.

Pál nem fárad el soha Istennek hálát adni azért, hogy a gyülekezetek az ő igehirdetésére Istenhez tértek, Jézus Krisztust hittel elfogadták és fáradozását eredményessé tették. Ő szüntelenül imádkozott a gyülekezetekért, és imáinak kezdetén mindig hálát adott Istennek. Ez a bevezető mondat a korinthusi gyülekezetért való hálaadás. Hálát ad azért, hogy levele elérkezett a gyülekezethez, elérkezett az ige intő, újjáformáló szava, amelyet a gyülekezet elfogadott.

Korinthusban bajok voltak abban az időben: terjedtek a tévtanítások, a gnosztikusoknak tanításai, a zsidóskodó tévtanítók üzérkedései, az apostol és az evangélium elleni gyanakvásai és rágalmak, amelyekkel az apostol munkáját megghiúsítani iparkodtak. Az előző versek arról tesznek bizonyosságot, hogy a Titusz által hozott hírek megvigasztalták az apostolt, hogy rendeződnek a dolgok a gyülekezetben. Elbeszélte nevezetesen azt, hogy nagyobb aggodalomra nem lehet oka az apostolnak, mert az evangélium ereje jótékony hatással van a gyülekezetre, melynek tagjai buzgólkodnak a rend helyreállításában. Hálát ad tehát azért, hogy az ige diadalmaskodik a gyülekezetben. A diadalmat nem emberektől várja, hanem ezt Isten adja. – „Isten az, aki diadalra vezet minket a Krisztusban.”

Mi miért adunk hálát ma Istennek? Vagy talán tudunk-e igazi, hálás szívű gyermekei lenni a mi Mennyei Édes Atyánknak? Nekünk is, ma élő gyermekeinknek, van okunk a hálaadásra. Hálát adhatunk Istennek azért, hogy a Szentírás a kezünkben lehet, és olvashatjuk azt a mi édes anyanyelvünkön, és azért, hogy volt reformáció és mi emlékez-

hetünk rá, és hogy az egyház elindult az újulás útjára, és benne az igehirdetés is elindulhatott a maga diadalútján. Hálát adhatunk azért, hogy a mi templomunkban is majdnem száz éve hirdették az evangélium, erről a szószékről, azaz a testté lett örökkévaló Igéről, Jézus Krisztusról hallhatunk alkalomról-alkalomra igehirdetést. Van tehát miért hálát adni Istennek. Neki az a célja, akarata, hogy Igéjét és szolgálait, akik vállalták, és alkalmas és alkalmatlan időben vállalni fogják az igehirdetés szolgálatát, diadalra vezesse.

„Hála pedig az Istennek, aki mindenkor diadalra vezet minket a Krisztusban.” És ebben a *minket Krisztusban* benne van az Ige diadala, a reformáció diadala.

Ma is, a szekularizáció világában milyen nagy szükség van az Igére. Pál és munkatársai vállalták, hogy az Igét diadalra juttassák Isten segítségével, és ezt vállalták a reformátorok, hitvalló őseink, és ezt nekünk is vállalnunk kell. Luther Márton a félretett, leláncolt Bibliát a kezébe vette, olvasta, majd később lefordította, mert kereste lelkének az üdvösséget. Feltette magának a kérdést: – hogyan találok üdvösséget, magamnak egy kegyelmes Istent? És az Igében feleletre lett. Mintha ő is, és a többi reformátor is együtt mondaná Pállal: „Hála pedig az Istennek, aki diadalra vezet minket a Krisztusban.” Ezeket a szavakat nekünk is el kell mondanunk. El kell mondanunk Istennek mi, lelkipásztorok, itt és most, hogy elkötelezzük magunkat Isten országának a krisztusi hitremény-szeretet lelkével való szolgálatára, és elkerülünk minden hamis krisztuskövetést, amelytől Urunk is óvott evangéliumában, és minden hamis, hiú dicsőségvágyat. El kell mondanunk, hogy elkötelezzük magunkat a keresztes és a feltámadás Krisztusához hívogató ébresztő szolgálatra. Ébredés nélkül, reformáció nélkül már rég halálos álomba merültünk volna. Az ébredés és reformáció nélkül a halált szolgáltuk volna Éli főpap módján, mert: Sámuelet, akit Isten felébresztett, azt a főpap aludni küldte. Az ébredésről, a reformációról sohasem szabad lemondania az imádkozó egyháznak, mert az ébredés a lelki alvásból sohasem lehet öncél. Isten az, „aki az Ő ismeretének illatját minden helyen megjeleníti mi általunk.” Minden gnoszticizmus, bölcselkedés, hittagadás, tévitanítás ellenére is, itt és most meg akarja ismertetni önmagát velünk, és szolgálatunk által gyülekezeteinkkel, ahová elküldött minket. Mert Isten akarata az, hogy minden helyen hirdettessék az evangélium, még az eldugott kis szórványokban is, hogy minden helyen ébredés történjen a szívekben.

II.

Az Igének tehát hirdettetnie kell minden helyen, és az igehirdetőknél Jézus Krisztus és Isten ismeretének jó illatát kell felmutatniuk – fogalmaztam meg igehirdetésem kezdetén. Isten az igehirdetésében minket, embereket használ fel, hogy az írott Igét hirdessük, és az Élő Igéről, Jézus Krisztusról bizonyosságot tegyünk. Bizonyosságtételünk jó illat kell legyen, életünk pedig példamutató. A középkori egyház az igazi istentisztelettől és Isten helyes követésétől elfordult. A reformációt megelőző időben elfelejtették az Igét, kikopott az igehirdetés az istentiszteletekről, a liturgiából, sőt az akkori egyház vezetői saját hatalmukat akarták érvényre juttatni. Az volt a cél, hogy ki legyen a vezető, a pápa, hogy a papok tanítása érvényesüljön, és közben eltörpült Krisztus, az Ige és annak jó illata.

Ma vajon nem így van-e ez? Tudunk-e Krisztus jó illata lenni? Példát tudunk-e mutatni mindenkor, minden helyen? Milyen illatot árasztunk magunk körül? Ismerjük-e igazán Krisztust, az Örökkévaló, Élő Igét? Meg akarjuk-e ismerni és ismertetni Őt másokkal is? Azt a Jézus Krisztust, aki önként feláldozta magát a Golgota keresztfáján értünk, akinek golgotai keresztfáján mint jó illatú áldozat füstje szállt fel az Atyá-

hoz mindannyiunkért, és amelyet az Atya elfogadott. Az Ő illatát kell hordoznunk, szent étellel illatozva kell élnünk, igehirdetőknek és igehallgatóknak egyaránt. Istennek jó illatját hordozó embereknek kell lennünk, mint Pál és apostol társai, és a reformátorok is, mind az üdvözülők, mind az elkárhozók között.

Istennek Igéje hirdettetik minden helyen, és az Igének jó illata terjed. Vannak, akik meghallják és életüket a meghallott Ige fényében rendezik, folytatják, és ezeknek az Ige az élet illata az életre és az üdvösségre. Azoknak pedig, akik megkeményítik szívüket és nem fogadják be a beoltott, a hirdetett Igét, azoknak „halál illatja halálra és kárhozatra”.

Az apostolok munkájuk révén Krisztus jó illata voltak azáltal, hogy Krisztust prédikálták, őt követve éltek és eszközök voltak Isten kezében. Az evangélium, amelyet hirdettek, hatást váltott ki a hallgatókban: egyesekben ellenállást, másokban pedig ragaszkodást. Az ellenállás, engedetlenség, a megkeményedés halálos pusztulásba visz, az engedelmisség pedig életet jelent. Ezért az ige hirdetése mérhetetlen felelősséggel jár. Ebből az igéből a lélek mélyéről egy kérdés fakad fel: – „Ezekre kicsoda alkalmas?”

Válaszoljunk a kérdésre lelkünk mélyén önmagunkban, itt, ebben az áldott csendben!

III.

Igénk utolsó, harmadik üzenete az, hogy Isten Igéjét csak tisztán, hamisítatlanul lehet és kell hirdetni. Isten az, aki alkalmasakká tesz dicsőségének szolgálatára és a tiszta Ige hirdetésére is. Pál igehirdetésének azért volt eredménye, mert tisztán hirdette azt, nem üzletként, hanem a Szentlélek ihletéséből és kényszerítéséből. Azért mondhatta el magáról és társairól ezt: „Mert mi nem olyanok vagyunk, mint sokan, akik meghamisítják az Isten igéjét, hanem tisztán, sőt szinte Istenből szólunk az Isten előtt a Krisztusban.”

Mit jelent az Igének tiszta hirdetése? Az, hogy a tisztán hirdetett Ige újjáteremt téged! Azaz Jézus Krisztus megérinti a szívedet, az Ő drága vére, amelynek pecsétje rád hullott a keresztségben és megmosott téged, az úrvacsorában rád hull titkos belső utakon gondolataidra, érzéseidre. Átmossa érzéseidnek, titkos vágyaidnak, Isten előtt elmondott imádságaidnak minden erét és vénáját. Megtisztít téged lényed belsejéig, miközben megtisztulsz gondolataidban, indulataidban, érzéseidben. Megtisztít a közömbösség, hitetlenség bűnéből is. Az Ige általi újjáteremtés olyan, mint amikor átmosnak egy beteget, amikor mérgezés éri. Kínjai megszűnnek, halálos alélása csendes eszméléssé, életté válik. Milyen nagy csoda, hogyha megtisztít a tiszta Ige a hitetlenség, az Istenben való bizalmatlanság bűnéből minket, és egyszerre más lesz a lelki közérzetünk, az idegállapotunk, más lesz a világlátásunk, környezetünkkel való kapcsolatunk, történelemszemléletünk.

A tiszta Ige gyülekezetet alapít és drága üzenete jobban lelkesít, mint a legnemesebb ékesszólás, s csodálatosabban újjáteremt, mint azt szívünkben gondoljuk vagy imádságainkban kérjük. Az újjáteremtés elindul a megtisztuló szívből, továbbmegy a másik emberhez, egy néphez, egy elérhető gyülekezethez, és megújul, s így aztán felébred egy egész nép. Bárcsak ez megtörténhetne velünk, családunkkal, gyülekezetünkkel, egész népünkkel, hogy Isten Igéje által újjáteremtett gyermekei lehessünk.

Ezt akarta Isten a reformáció századában, és azóta is, a jelen pillanatig meg akarja újítani a tiszta Ige által az elvilágiasodott, Igét elfelejtő világunkat. Az Igének tiszta hirdetése a textus szerinti prédikáció is. Az Igét meg lehet hamisítani úgy is, hogy felolvasom a textust és nem róla prédikálok. El lehet az Igét ferdíteni, meg lehet elegyíteni, s

sajnos, ezt sokan teszik. A meghamisítás az eredeti szöveg szerint az, amikor valaki úgy hamisítja meg az Igét, hogy vegyes kereskedést folytat. Úgy is mondhatnám ezt, hogy hetet-havat összehordok, mindenről beszélek, beszélünk, éppen csak arról az alapvető gondolatról, isteni üzenetről nem, amiről Ő akar nekünk szólani. A Sátán keres embereket, akik hajlandók meghamisítani az Igét és zseniális hazugságoknak enged teret az emberekben. A példabeszédek könyve szerint Isten Igéjének meghamisítása az, amikor valaki igaznak mondja a hamist vagy hamisnak az igazat. Nagy felelősség az Ige hirdetése. Nehéz dologra vállalkoztunk. Ha az örökkévaló és testté lett Ige nem az életem központja, és nem Ő az első mindenek felett az életben, akkor könnyen meghamisíthatom Istennek Igéjét. Napjainkban rohamosan terjednek a szekták, és ha nem hirdetem tisztán az Igét, akkor még jobban terjedni engedem őket. A tiszta Ige Istentől származik, és hirdetése az Ő színe előtt Krisztusban. Törekedjünk arra, hogy ne Istenről mondjunk okos dolgokat, filozófiai fejtegetéseket, hanem Szentlelke által áradjon az Igének élő vize és beteljesedjen a jézusi szó: „Ha valaki szomjúhozik, jöjjön énhozzám és igyék. Aki hisz énbenem, amint az Írás mondotta, élő víznek folyamai ömlenek annak belsejéből.” (Jn 7,37–38)

Pál és apostoltársai ilyen igehirdetők voltak, de ilyenek voltak a reformátorok is. Imádkozzunk azért, hogy mi is ilyen igehirdetők legyünk, új életre vágyakozzunk és dicsőségének szolgáljunk. Ámen!

Sebestyén Előd

Kaplony

A híd

Alapige: Róma 3,20–22

Bibliáolvasás: Lukács 18,18–23

Vannak dolgok körülöttünk, amelyeknek a fontosságát akkor észleljük igazán, ha már elveszítettük azt. Ilyen például a híd. Amíg megvan és át lehet jutni rajta egyik parttól a másikig, addig teljesen természetesnek tartjuk. Ám, amikor valami történik azzal, vagy egyáltalán nincs ott a folyó vagy patak fölött, megdöbbenünk, hogy most hogyan tovább? Hogyan tudunk egyik parttól a másikig eljutni? Amint a hídnak fontos szerepe van életünkben, úgy lelki életünknek is ilyen fontos a hit. Nem véletlenül helyezkedik hangzásban olyan közel egymáshoz ez a két szó a magyar nyelvben, hiszen a híd és a hit hasonló szerepet tölt be: összekapcsol valamivel minket. Ez alkalommal a mi református hitünk erős hídjáról fogunk olvasni a következő sorokban.

Mint ahogyan minden hídnak erős pillérekre kell támaszkodnia, úgy a mi református hitünk is öt erős támpilléren nyugszik. Ezeket a pilléreket a reformáció korában fektették le és a következők: SOLA SCRIPTURA, SOLA FIDE, SOLUS CHRISTUS, SOLA GRATIA és SOLI DEO GLORIA. Ezúttal ezeket a pilléreket vizsgáljuk meg együtt!

Sola scriptura – egyedül a Szentírás által. Az első pillér. Mindannyiunknak az otthonában rengeteg könyv van. Ezek között vannak valamilyen tudományt magába foglaló könyvek és vannak könnyebb olvasmányok, romantikus regények stb. Néha leemelünk egyet közülük a polcra, hogy olvassunk abból, mert tudjuk, hogy az olvasás által csak gazdagodhatunk. És van egy másik könyv is a polcon, ami fölötté áll az összesnek, és ez nem más, mint a Biblia, amit a Könyvek Könyvének is nevezünk. Ebben a könyvben találjuk meg a feleletet életünk nagy kérdéseire. Innen tudjuk meg, hogy honnan ered, s hová tart az emberiség. Itt kapunk választ a lélek kérdéseire. Ám a Bibliát lapoz-

zuk fel akkor is, amikor úgy érezzük, hogy döntéshelyzetben vagyunk és célt, irányt keresünk magunknak. A Biblia mindig segít nekünk a döntésekben, abban, hogy ne térjünk le a helyes útról. Innen merítünk reményt és biztatást, amikor elolvasunk egy-egy történetet Jézus gyógyításairól és csodáiról. Megérezzük, hogy Jézus minket is meggyógyít és velünk is csodát tesz. Egyedül csak a Bibliából ismerhetjük meg a mi Megváltó Jézusunkat és Teremtő Atyánkat. A Szentírás tehát az összes könyv között a legdrágább és legértékesebb számunkra.

Sola fide – egyedül hit által. Hitünk második pillére. Hogy mit jelent hinni, azt mindannyian nagyon jól tudjuk. Azt, hogy mennyire fontos a hit, akkor tudja meg igazán az ember, ha elveszti azt. Hit és bizalom nélkül összeroppan az életünk. Anélkül, hogy tudatosulna, jelen van bennünk a hit. Képzeljük csak el, ha nem volna bizalmunk a szüleinkhez. Mindig kételkednénk és bizalmatlanok volnánk. Aligha volna ilyen esetben élhető egy gyermek élete. Hiszünk abban, hogy a szüleink mindent a mi javunkra cselekszenek és úgy, hogy nekünk az jó legyen. Amennyiben néha szigorúak, vagy megbüntetnek, az mindig a mi javunkra szolgál. Istennek mindannyian kedves gyermekei vagyunk, akiben hinnünk kell és tudnunk kell azt, hogy bármilyen akadályt vagy megpróbáltatást is gördítsen elénk, Ő azt a javunkra teszi. A hit tehát megtartatást jelent számunkra. Nélküle összeroppanunk. Mindenekfölött Istenben hiszünk, hiszen egyedül csak Ő általa van megmaradásunk.

Kedves Olvasó! Ha Isten ennyire szeret bennünket, bűnös embereket és megbocsát nekünk, akkor bizony nekünk is kegyelmet kell gyakorolnunk egymás iránt, hogy valóban egy élhető világunk legyen.

Solus Christus – egyedül Krisztus által. A harmadik pillére hitünk hídjának. Csak Jézus által van üdvösségünk, aki kereszthalála által legyőzte az örök kárhozatot és a halált. Mindezt önzetlenségéből tette értünk. Egyedül csak ő általa van bűnbocsánatunk Isten előtt. Nem más Ő, mint egy híd közöttünk és Isten között, aki összeköt minket egymással.

Egy vidéki farmon élt két testvér egymás szomszédságában. Egy napon egy jelentéktelen félreértés kapcsán összevesztek. Eddig kölcsön adták egymásnak szerszámait, ameddig az egyik távol volt, a másik vigyázott a farmra, megbeszélték a problémáikat, de most egy csapásra minden megváltozott. Hiába a negyvenéves szomszédság, most végül odáig fajult a dolog, hogy nem is álltak szóba egymással. Egy szép napos reggelen az idősebbik testvérhez bekopogott egy idegen férfi, aki munkát keresett egy-két napra. Először el akarta hajtani, de végül, amikor meghallotta, hogy ácsmester, és jól bánik a fával, megmozgatta a fantáziáját. Azt a feladatot adta neki, hogy a testvére és az ő telke határába építsen egy kerítést. Olyat kért, amin még átlátni sem lehet, mert annyira haragudott a testvére. Miután kiadta a feladatot és minden faanyagot, szerszámot, szeget a rendelkezésére bocsátott a mesternek, elment a városba. Az ács neki is látott a munkának. Estefelé, amikor visszajött, az idősebb testvér megdöbbenve látta, hogy a telek határában, a kis völgyben nem egy kerítés, hanem ellenkezőleg, egy híd áll, mely összeköti az ő és testvére telkét. Pont akkor jött ki a fiatalabbik testvér, aki szintén megdöbbenve nézte a hidat, ezt mondta: „Drága testvérem! Te képes voltál egy hidat építtetni azok után, ami közöttünk történt? Azok után, amiket tettem és mondtam?” Erre mindketten nagyon elszégyellték magukat, és a híd közepén egymásba borulva kibékültek. Ennek öröme kérték az ács mestert, hogy maradjon még pár napig, találnak még neki valami munkát. Erre a Mester így felelt: „Nagyon szívesen maradnék, de még sok olyan hely van, ahol hidat kell építenem!”

Sok hely van, ahová Jézusnak el kell mennie, hogy szíveket vezessen vissza egymáshoz. Sokszor talán a saját életemben érzem azt, hogy szükségem van Jézusra. Szükségem

ségem van a segítségére abban, hogy újra béke legyen közöttem és a szüleim, a testvérem, a hitvesem, a gyermekem vagy valamelyik más kedves családtagom között. És bizony érzem azt is, hogy szükségem van arra, hogy Jézus megbékítsen engem az Atyával, akit vétkeimmel gyakran megbántok.

Sola gratia – egyedül kegyelem által. A negyedik támpillér. Vajon lehet-e kegyelem nélkül élni? El tudnánk-e úgy képzelni az életet, hogy nem kapunk bocsánatot. Aligha. Nem tudjuk úgy végigélni az életet, hogy közben ne sértenénk meg másokat, vagy minket ne bántanának meg. Előbb vagy utóbb ennek ellenére nekünk is megbocsátanak és mi is megbocsátunk másoknak. Az életet lehetetlen örök gyűlöletben és haragban eltölteni, ha mégis, az már nem is rendes élet. Isten példát mutat nekünk a megbocsátás gyakorlásában. Ő annyira szeret minket, hogy ingyen kegyelméből üdvözülhetünk. Az üdvösséghez nem volna elegendő önmagában csak a jócselekedet, vagy csak a hit. Szükséges a negyedik tényező, ami Istentől jön: a kegyelem.

Soli Deo gloria – egyedül Istené a dicsőség. Az ötödik támpillér. Ha magunk körül szétnézünk, észre vesszük, hogy mindentünk, amink van, Istentől kaptuk. Istentől kaptad az életet, a szerettedet. Ő gondoskodik a mindennapi táplálékodról. Ő ajándékozta neked az otthonod, ahova mindig hazatérhetsz és ahol biztonságban érzed magad. Ő az, aki sikereket ad neked és megvéd a megpróbáltatás perceiben. Semmi sincs ezen a földön, amit ne tőle kapnánk. Ám Ő nemcsak itt a földön ad nekünk ajándékokat, hiszen tőle kapjuk az örök élet ajándékát is. A reményt, hogy ne féljünk az elmúlástól, mert valami véget ér itt ezen a földön, de a lelkünk Isten kebelén örökre tovább él. Amikor valakitől valamilyen ajándékot kapunk, hálásak vagyunk neki. A mi Atyánk nap mint nap drága ajándékokkal lep meg minket. Ezt hogyan hálalod meg neki? Legyen egyedül Ővé a dicsőség örökkön örökké!

Kedves Olvasó! Református hitünk öt támpillérét tekinthettük meg együtt. Ahhoz, hogy egy híd stabil legyen, a pilléreknek is erősen kell állniuk. Hitünk öt pillére – a SOLA SCRIPTURA, a SOLA FIDE, a SOLA GRATIA, a SOLUS CHRISTUS és a SOLI DEO GLORIA – álljon mindenkor erősen, hogy biztonságban őrizze életünket. Ámen.

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor

Derecske, Magyarország

Hagyjátok, hogy együtt nőjön mind a kettő az aratásig

Alapige: Máté 13,24–30

Az ige megértéséhez

omoioó = hasonlítani, hasonlóvá lenni. Az ige nem egy stagnáló állapotot, hanem történést, folyamatot fejez ki.

kalon sperma = jó mag. Az elvetett jó mag példázatunkban nem az Igét, hanem az igazakat, a Krisztus-követő embereket, Isten országának fiait jelöli. A magvető az embernek Fia, maga Jézus Krisztus.

echthros = ellenség. Isten ellensége, az ördög tudatosan, tervszerűen, kitervelt és alattomos módon konkolyt vet az Isten vetésébe, nem esetlegesen, véletlenszerűen, hanem szándékosan. Célja Isten vetésének megsemmisítése. A világ, s benne az egyház ki van szolgáltatva a gonosz konkolyvetésének.

dzidzanion = konkoly, azaz elfajzott búza, nem pedig gyom. Nem azonos a LXX aira kifejezésével. A konkoly a búzától csak a szárba szökkenés későbbi szakaszában különböztethető meg. A konkoly fejlődése gyorsabb, gyökérszete erősebb a búzénál.

phainomai = látszani, de azt is jelenti, hogy megjelenni. Csak amikor kifejlődnek és beérnek a búzagalaszok, lesz igazán szembeűnő a konkoly, azaz az elfajzott búza léha, üres kalásza.

syllégó = összegyűjteni, összeszedni. Máshol aratni jelentéssel is bír, itt azonban gyökerestől, száraztól kitépni jelentéssel. Nem az aratók, hanem a douloi = a szolgák hívják fel a gazda, itt kurie = úr, figyelmét arra a veszélyre, melyről Máté 13,7 beszél: „...a tövisek felnevekedvén, megfojtják azt” A konkoly szárba szökkenése idején sem a nedvet nem szívja el, sem a fényt nem veszi el a búzától.

kai eró = és majd. Isten türelmét jelzi ez az időhatározó szó: még nem jött el az idő, még nincs itt, de majd, az aratás idején. A 43. v. kote = akkor kifejezés szintén a gazda, Isten türelmére utal, de egyben vigasztalást is jelent: „Akkor az igazak fénylenek...” Reménységgel kell tekintenünk arra a napra, melyen az embernek Fia megdicsőíti övét. Akkor és majd, azaz, amikor epléróthé = megtelik a háló (48. v.), amikor betelik az idő, amikor eljön az aratás ideje, akkor bekövetkezik a vég, és a gazda elkülöníti a konkolyt a búzától. Akkor vége szakad Isten népe, az egyház elnyomatásának, rabságának, megszabadul a gonosztól, az álszenteskedő, a hitét csak szájjal vallóktól. De még nincs itt az idő. Addig együtt nő mindkettő, a jó és a rossz, a búza és a konkoly, Isten országának fiai és a ponéros-nak, a gonosznak fiai.

A 36–43 versek a példázat magyarzatát adják, melynek nyelvi és tartalmi sajátosságai közül arra kell következtetnünk, hogy a példázat értelmezése nem Jézus szájából hangzott el, hanem magától Máté evangélistától származik.

a) Máté nyelvi sajátosságai:

Jézus nemigen használhatta a kosmos (38. v.) arám megfelelőjét, az alemat, ugyanis annak keresztyénség előtti előfordulása kétséges, hasonlóan a ponéros (39. v.) arám változatához, a bisához, mely az ördög megjelöléseként szintén ismeretlen volt. A basileia főnév birtokos (Istennek országa) szókapcsolat nélkül az annak megfelelő ma-

gányos malkhuthhoz hasonlóan a mindenkori világi uralmat jelölte. A diabolos az evangéliumokban későbbi hagyományok szókincséhez tartozik. A korábbiak satanasnak nevezik az ördögöt.

b) Máté tartalmi sajátosságai:

Az oi uioui thes basileias = Isten országának fiai csak a 8,12-ben fordul még elő, ahol azokat a zsidókat jelöli, akik eljátszodták Isten országára való jogosultságukat és igényüket. A 13,38-ban viszont ez a szókapcsolat már keresztyén megfogalmazás. A 41. versben az embernek Fia elküldi az ő angyalait, mely sehol máshol nem fordul elő, csak a 16,27 és 24,31-ben. Sajátosan mátéi az is, hogy az angyalok az ember Fiának országából, basileia tou uioui tou antropón, összegyűjtik a botránkozásokat (kísértőket) és azokat, akik gonoszságot cselekszenek. (41. v.) Az ÚT-ban csak itt és a 16,28-ban fordul elő Isten országának képzete az egyházra vonatkoztatva. A legrégebbi hagyományokból ez is hiányzik.

Prédikáció

Az ő ellensége konkolyt vetett a búza közé

a) *...aki az ő földébe jó magot vetett.* Isten téged is elvetett. A jó mag, melyet az ő földjébe, gyülekezetünkbe, egyházunkba vet, te magad vagy! Milyen gondos, megfontolt, tudatos és célirányos az ő vetése. Azt akarja, hogy jó mag-életedből itt, ebben a gyülekezetben, Isten szántóföldjén az ő országának gyermeke lehessél. Nem a te érdemed gyümölcstermő életed, nem rajtad múlik, hogy Isten országának gyermeke lehetsz, hogyha majd eljön az aratás ideje, és téged is betakarít az ő csűrébe. Minden az övé: a föld, azaz a világ és benne az egyház. Övé a jó mag, a te személyes, hívő életed és övé a gazdag termés, ha majd eljön életedben az őszi, az aratás ideje. És mindez egyedül a Krisztus érdeméért, keresztfán bemutatott áldozatáért. Bár szolgálai vannak a mennyei gazdának, a vetést mégsem bízta másra, ő maga gondoskodik arról. Bárcsak én is az ő szolgálója lehetnék, még akkor is, ha ezt a fajta vetést nem bízta rám. Hová vet hát téged jó magként ez a mennyei gazda? A „maga földébe”, az ő szent egyházába, Jézus Krisztus földi testébe, a szentek közösségébe, nem úgy, mint a gonosz, az ördög, mely sohasem a sajátjába, hanem számára mindig idegen földbe, Isten vetésébe veti a konkolyt.

b) *...az ő ellensége konkolyt vetett a búza közé.* Isten vetésének ádáz ellensége titokban, az „éjszaka leple alatt”, amikor „alszol”, azaz alattomosan vet az életedbe, gyülekezetünkbe. Sokáig nem látod, és nem veszed észre, annyira megtévesztő az ördög vetése. Egyetlen célja Isten vetésének megsemmisítése, keresztyénséged kitörlése, hited megfojtása, Isten iránti szereteted és engedelmséged eltiprása. Van tudomásod erről a másik vetésről, és komolyan veszed azt, vagy elbagatellizálsz? A gonosz is itt vet, éppen itt, közöttünk, akik ígéret szerint Isten országának gyermekei vagyunk. Konkolyt vet, általa fundált *álkeresztyénséget*. Míg el nem jön az aratás, addig együtt élnek igazak és gonoszok, Isten országának fiai és a gonosznak fiai, a tiszta búza és konkoly, igaz keresztyénség és hamis keresztyénség. És észre sem vesszük, fel sem ismerjük, talán csak később, vagy sohasem! Kálvinnál olvassuk: „Krisztus nyájába nagy számmal torkoltnak be képmutatók, romlott emberek. Míg e világon tartózkodik az egyház, addig *össze lesznek elegyítve* a jókkal és igazakkal a gonoszok és a képmutatók.” Isten drága vetése, az egyház, benne te és én teljesen ki vagyunk szolgáltatva a gonoszok önkényének. Amikor nem vigyázol egyházadra, gyülekezetedre, benne saját magadra és családodra, azt tesz veled a gonosz, amit akar. Hogy konkoly kerül Isten vetésébe, azért nem a mennyei magvető a hibás.

Ugye te is vallod, hogy nem illik mások vetésébe gyom-magot szórní? Ugye nem szokásod a szomszédodat megkárosítani, sem kertjében, sem mezejében konkolyt vetni, még akkor sem, ha haragszol rá? Ugye téged nem a gonosz vetett el, nem vagy az ördög, Isten ellenségének vetése, hogy konkolyként okoz háborúságot, békétlenséget, fölösleges izgalmat mások életében, családjában, vagy saját munkahelyeden? Hiszem, hogy te nem tartozol abba a kategóriába, melybe a konkolyt vető gonosz, aki akkor vet, amikor „az emberek alusznak” Tudnod kell, hogy Jézus igaz egyháza Isten jó vetésé-ként egyszerre két fronton harcol: az egyikken egy belső, a másikon egy külső ellenség ellen. Ez utóbbit nevezi Luther *ős ellenség*nek reformációi énekében, minden valószínűség szerint ebből a példázatból merítve. Példázatunk erről a külső, minket *most is üldöz még* ellenségről beszél. És azt sejtöd, hogy honnan tudja a gazda, hogy ki az ő ellensége, aki konkolyt vetett a búza közé? Onnan tudja, hogy *ismeri őt*. Te felismered, dacára annak, hogy alattomos, sunyi és képmutató?

c) *...akkor meglátszék a konkoly is*. Megfigyelték, hogy a gonosznak fiai közül hányan élnek „keresztényként” Isten országának fiai között? Azonnal nem, csak egy későbbi stádiumban ismerhető fel a konkoly-élet. Így volt ez az ókori keresztén üldöz-tetések idején és az újkori ateizmus idején is, amikor a hit nyilvános megvallása az egyén egzisztenciáját fenyegette. Hogy az állásukból ki ne rúgják, számtalan derecskei nem kért egyházi temetést öreg, hitben élő szüleik számára, gyermekeiket nem kereszteltették, nem konfirmáltatták, egyházi esküvőtől távol tartották. Ezek a konkoly-életék nagyon is meglátszódtak a hitvalló, templomba járó derecskeiek között. Állásuk megtartásáért engedtek az ördög akaratának, érdekből vezérelt egyháziatlanságukkal megbotránkoztatták a hűségeseket, Isten törvényét feláldozták az ateizmus szorításában. De a konkoly-életeknek van egy másik típusa is, az ún. álkeresztények. Ők meddig maradhatnak rejtve? Csak addig, amíg felnő a vetés, és gyümölcsöt terem, „...akkor meglát-szik a konkoly is” Júdás konkoly-élete is meglátszott a tanítványok között. Amikor Jézus így szól: „Aki velem együtt mártja kezét a tálba, az árul el engem”, Júdás kérdően válaszol: „Én vagyok-e az Mester? Monda néki: Te monád” (26,25). Igen, testvéreim! Júdás konkoly-élete még az utolsó vacsora idején is *megetévesztésig* hasonlított a többi tanítvány életéhez, miként a konkoly a búzára. De amikor eljött a többi tanítvány életében a gyümölcsstermés ideje, már „meglátszék a konkoly is” Hiszen a konkoly silány, léha kalászeit nem lehet összetéveszteni a magtól duzzadó búzakaralással, tanítványi étellel.

d) *Akarod-e tehát, hogy elmenvén, összeszedjük azokat?*

Milyen „szolgálatkészek” ezek a szolgák! Milyen „dicsőretre méltó” a buzgóságuk! És nem is sejtik, hogy idő előtti szolgálatkészségükkel, buzgóságukkal, idő előtti gyom-lálásukkal csak tönkretennék a gazda vetését. Nem ismersz magadra e szolgákban? Milyen buzgó és szolgálatkész vagy te is és én is, amikor konkolyt látunk az egyházban, a gyülekezetünkben. De sokszor felháborodtunk az erdélyi egyházkerület döntésén, joga-san vagy jogtalanul, és nyomban konkolyt akartunk szagatni, amikor minősítettünk: „Mint utolsó ellenség töröltetik el az egyházkerület.” Nem ugyanazt érezzük és kérde-zük, mint a szolgák: Uram, ha így néz ki a te vetésed, a te egyházad, gondolod, hogy lesz itt aratás? *Ez a te vetésed? Ez a keresztényiség? Miként válhatott ilyené* Isten veté-se? Kálvinnál olvassuk: „Vérével tisztította meg Krisztus az egyházat, hogy szenny és mocsok nélkül legyen, mégis eltűri, hogy még sok hibában szenvedjen. Kellemetlen dolog, hogy gonoszokkal van megterhelve az egyház, egészen a világ végéig.” Úgy gondolod, hogy konkoly nélkül, csakis angyalokkal szabad egy társaságban lenned? Úgy gondolod, hogy a földi egyházban csak az angyaloknak és az idvezült lelkeknek van helye? Úgy gondolod, hogy itt lent, a szentek közösségében csak szent életű gyüle-

kezeti tagoknak van helye? Fogadd el a Jézus választ: Isten vetése, az egyház választottakból és gonoszokból áll. Csak hát mi ebbe nem tudunk belenyugodni. Ezért van az, hogy ha konkolyt fedezünk fel Isten vetésében, ugyanazt kérdezzük, mint a szolgák, vagy ha nem is kérdezzük, de a szándékunk ugyanaz: „Akarod-e tehát, hogy elmenvén, összeszedjük azokat?”

Emlékeztek arra a megdöbbentő bibliai történetre, mely arról szól, hogy a samária-beliek nem engedik át Jézust országukon, így kerülő úton kell eljutnia Jeruzsálembe? „Mikor pedig ezt látták a tanítványok, Jakab és János, mondának: Uram akarod-e, hogy mondjuk, hogy tűz szálljon alá az égből, és eméssze meg ezeket, mint Illyés is cselekedett?” (Lk 9,52 skk.) Ugyanezt akarják a szolgák is: „Akarod-e tehát, hogy elmenvén összeszedjük azokat?” Hát nem ugyanezt akarjuk mi is, ha valaki konkolyként viselkedik gyülekezetünkben? Mennyire szeretnénk mi is megtisztítani gyülekezetünket, egyházi életünket, kitépni a konkolyt, eltávolítani tisztségéből, emésztő tüzet kérni az álkeresztyénekre, a pogányokra, az egyház ellenségeire. Mit üzen neked és nekem Jézus ebben a példázatban? Azt, hogy bár *szabad megkülönböztetni* Isten országának fiait a gonosz fiától, a búzát a konkolytól, de „kiszaggatni” és „külön szedni” nem a mi feladatunk. Felfedheted a bűnt és megnevezheted, a búzát búzának, a konkolyt konkoly-nak nevezheted, de farizeusi göggel Isten ítélkezését kisajátítani, saját előjogodnak tekinteni, idő előtt ítélkezni és az ítéletet végrehajtani nem a te hivatásod! „Azért idő előtt semmit se ítéljetek!” (1Kor 4,5) A gonoszság fiainak megsemmisítése nem a te feladatod, hanem egyedül Istené, aki meg is cselekszi azt az ember Fia által, az *ítélet napján*. A rendszerváltozás után, a 90-es évek elején, Derecskén is elkezdtek járni a szocialisták a templomba. Én is ezt akartam, s ezért mindent meg is tettem. De a „jó” keresztyének mélységesen felháborodtak: „Tiszteletes úr, ez így nincs rendjén, ez nem maradhat így. Ha eddig nem jártak, most se járjanak. Ők megtagadták az egyházat! Be kell csukni előttük a templom kapuit!” Miként példázatunkban a szolgák, ők sem futottak el a „szolgálat elől”, hanem konkolyt akartak szaggatni, vetést gyomlálni. És ma másként van?

Nem! Hagyjátok, hogy együtt nőjön mind a kettő az aratásig!

Tudtán kívül arany-tojó tyúkot kapott ajándékba egy ember. Végtelenül meglepődött, amikor másnap színarany tojást talált a fészekben. Magán kívül volt az örömtől, és ragyogott a boldogságtól. Másnap megismétlődött. Az ujjongása leírhatatlan volt. „Végre minden kívánságomat teljesíthetem!” – mondta. Amikor harmadnap is aranytojást talált a fészekben, örült gondolata támadt: „Ez a tyúk bizonyára tele van aranytojással, s mégis minden nap csak egyet tojik! Nekem egyszerre kell az egész, és azonnal!” Türelmetlenségében felkapott egy kést, és kettéhasította a tyúkot, hogy kivegye belőle az aranytojásokat. Ott bizony egy sem volt. Kétségbeesetten konstata: „Most már se tyúk, se tojás.” Valami ilyesmire készültek a gazda szolgálói türelmetlenségükben, s eszükbe sem jutott, hogy ha a konkolyt kiszaggatják, azzal együtt a búza is oda lesz, hogy többé se konkoly, se búza, „se tyúk, se aranytojás” A kishitűség és az aggodalmaskodás mindig ide vezet. Jézus neked üzen ebben a példázatban: „Kicsoda pedig köztetek az, aki aggodalmaskodásával megnövelheti természetét egy arasszal?” (6,27) Ezért mondja Jézus olyan határozottan türelmetlen tanítványainak és nekünk is, hogy „Nem!”, „Hagyjátok együtt!” Azaz ne vágjátok le az arany-tojó tyúkot, ne szaggassátok ki idő előtt a konkolyt, a gyülekezetekből a gonosznak fiait, mert akkor mindent el fogtok veszíteni, és semmitek sem lesz. Ne úzzétek ki, ne szaggassátok ki a konkolyéleteket Isten vetéséből. Ne féljétek attól, hogy a gonosznak fiai Isten országában is ott lesznek! Addig azonban, míg eljön az ítélet napja, az aratás ideje, akár tetszik, akár

nem, együtt kell élnetek velük, a búza és a konkoly, a jó és a rossz együtt marad. Ez hozzá tartozik a földi egyház természetéhez.

Ellentétben a gazda parancsával, Izráelben az volt a szokás, hogy ha a konkoly nem volt túl sűrű, kigyomlázták, sőt egymás után többször is. Emlékszem, hogy gyermekkoromban Édesapám búzavetéséből együtt gyomláztuk ki a tövist, de csak akkor, amikor felnőtt, és már a búzánál is nagyobb volt. Előbb nem látszott ki. A példázatban azonban ennek ellenére is, a gazda véleménye az, hogy: „Hagyjátok, hogy együtt nőjön.” Valószínű, hogy a konkoly gyakorisága, sűrűsége miatt parancsolta így. Ugyanis tömeges előfordulása esetén a kitépett konkoly erős gyökerei magukkal rántották volna a sokkal gyengébb, gyökereiben vele összefonódott búzát is. A gazda tapasztalatból tudja, hogy a *vetésnek a növekedés idején nyugalomra* van szüksége. Hebron környékén ma sem gyomlálják ki a konkolyt, ha tömegesen fordul elő. Együtt hagyják az aratásig. Izráel történetében ennek az ellenkezője történt. A farizeusok, a zélóták és a Qumran közösség tagjainak mások elől való elzárkózása, a kegyeseknek a „nem kegyesektől” való elkülönülése nem Krisztus szerinti. Jézus ezt határozottan elutasítja. Ez misszió-ellenes!

Miért kell türelmesen várnod az aratás idejéig? *Először* is azért, mert nem abban a helyzetben vagy, hogy elkülönítsd, külön válaszd a jókat és a gonoszakat. Az ítélkezés, a kárhoztatás, az elvettetés értelmében erre önmagadtól képtelen vagy. Ugyanis a „rejtőzködő” Messiás választott népe az álszentek, a képmutatók között „rejtőzködik” Bár Krisztus egyháza az ő tagjaiban már ma is egy látható egyház, de teljességében mégis rejtve van. Azonban a Krisztus-követőket meg tudod, és meg is kell különböztetned azoktól, akik vagy nem veszik komolyan Krisztus követését, vagy egyáltalán nem is gondolnak azzal, még akkor is, ha magad is vallod, hogy „nem mind arany, ami fénylik” *Másodszor*, Isten dönti el, és nem te az elkülönítés, a kiszaggatás idejét. Sem az egyik, sem a másik nem rád tartozik. Ez a feladat az *angyalokat* illeti meg (39. v.) Kálvinnál olvassuk: „Aki idő előtti buzgóságával a számára visszataszítót ki akarná irtani, *beavatkozik* a Krisztus ítéletébe, s megfosztja az angyalokat tisztaságuktól, melyet őket meg nem illető módon vennének igénybe.” Isten országa fiaként nem gyűjtheted össze és nem „égetheted” meg a gonosznak fiait. Semmilyen külső kényszerítő eszközzel, hatalmi erővel, nyomással, fenyegetéssel nem kísérelheted meg a gonosz fiainak kiszaggatását. „Mert a mi vitézkedésünk fegyverei nem testiek.” (2Kor 10,4) Ne állj bosszút a konkoly-életeken, „Enyém a bosszúállás, én megfizetek” – mondja Isten (Zsid 10,30). El kell szenvedned őket, ki kell tartanod még akkor is, ha a konkoly-életek elfoglalják a helyedet, a napfényt is eltakarva. Ki kell tartanod, s közben arra tekintened, aki ismeri az ő ellenségét, és aki majd egykor ítéletre vonja. Így hát az aratás tekintetében is minden gondodat őrre vessed, neki gondja van az aratásra, és arra is, hogy a konkoly megégjen, s a tiszta búza a mennyei csűrbe kerüljön.

Az igazak pedig, akik e világban a gonosz fiai által okozott sötétség áldozatai lettek, „fénylenek, mint a nap, az ő Atyjoknak országában”, de semmi esetre sem a gonosz fiainak korai és illetéktelen kiirtása által, hanem annak győzedelmes hatalma által, aki-ben megjelent az Isten dicsősége, melynek „szövétneke a Bárány” (Jel 21,23). *Türelme-re kaptál időt*. Azért igyekezned kell az egyház megtisztítására, az egyházfegyelem gyakorlására, még akkor is, ha a teljes megtisztításra és megtisztulásra képtelen vagy. A pásztoroknak, és te is pásztor vagy, ez a kötelessége. Bizzatok! Isten jó vetése a konkoly dacára is felnő, beérik és gyümölcsöt terem (3–9. v.). Amit Isten ígér, az mind beteljesedik: „Örömet szerzesz nekik, és örvendeznek előtted az aratók örömeivel.” (Ézs 9,3) Hát örüljetek, ismét mondom, örüljetek! Ámen.

Ajánlott irodalom:

- JEREMIAS, J.: *Die Gleichnisse Jesu*. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1962, 79. sk., 222. sk.
- KÁLVIN János *Magyarázata Máté, Márk, Lukács összhangba hozott evangéliumához*. Székelyudvarhely 1940, 146–151.
- KÜHNER, A.: *Überlebensgeschichten für jeden Tag*. Aussat Verlag, Neukirchen-Vluyn 1994, 45.
- LOHMAYER, E.: *Das Evangelium des Matthäus*. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1950, 212–215.
- OBENDIEK, H. In: EICHHOLZ G.: *Herr tue meine Lippen auf*. I. Emil Müller Verlag, Wuppertal/Barmen 1962, 68–72.
- RIENECKER, F.: *Das Evangelium des Matthäus*. R. Brockhaus Verlag, Wuppertal 1994, 180–182., 186–188.
- SCHNIEWIND, J.: *Das Evangelium nach Matthäus*. NTD 2. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1950, 168., 172.
- SCHWEIZER, E.: *Das Evangelium nach Matthäus*. NTD 2. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1973, 197–198.
- VARGA Zsigmond: *Máté Evangéliumának magyarázata*. Jubileumi Kommentár, Budapest 1960, 19–20.

Paganini egy húron játszik. Paganini, a híres hegedűművész első koncertjét adta. Játék közben elpattant hegedűjén egy húr. Utána a második, meg a harmadik is. A közönség nevetni, sőt már gúnyolódni kezdett, mire a művész minden ügyességét összeszedte és oly gyönyörű hangokat csalt ki hegedűjéből a megmaradt húron, hogy egészen magával ragadta hallgatóit.

Ha az életben minden boldogságod elvesz is, egy még mindig megmarad és pedig a remény. Ez az a húr, melyen a legszebb melódiákat játszhatod.

Ószövetségi prédikáció-sorozat

Székely Csilla Imola
Oláhdellő

A lecserélt Isten

A zafírtéglák

Alapige: 2Mózes 32,15–29
Bibliaviasás: 2Mózes 32,1–14

Az Úr Isten nemcsak a Tízparancsolat két kőtábláját adta át Mózesnek a Sínai-hegyen. Egy hosszú sor tanítást is adott, lábjegyzetet a parancsolatok mellé. Mindaddig Izráel nem tudta, hogyan illik tisztelni az Urat, az egy, igaz, élő Istent. Nem voltak szer-tartásaik, sem ünnepeik. Egy népet úgy lehet igazán megsemmisíteni, ha elveszik a múltját – azaz az ünnepeit. Egyiptomban nem ünnepeleltek a zsidók, de nem is volt mit ünnepelelniük ott.

Most nemcsak új lakást, új életet, de új törvényeket, sőt új ünnepeket is kapnak. És egy vadonatúj történelmet. Csak végig kell élniük azt, bízniuk kell, és követniük azt, ami benne írva áll. Ki kell bontaniuk, mint egy születésnap ajándékot.

És a csomagban Isten keze írásával egy levelet is kapnak: „Amikor befejezte Isten Mózes-sel való beszédét a Sínai-hegyen, átadta neki a bizonyág két tábláját, az Isten ujjával írt kőtáblákat.” (31,18) Olyan volt, mintha zafírtéglából készült volna, és oly ragyogó, mint maga az ég. (2Móz 24,10)

Aprólékosan kidolgozott szabályzat bontakozik ki a címekekből (21–31. részek):

- istenképek tilalma;
- oltáráépítés;
- héber rabszolgák törvénye;
- az emberölésről;
- testi sértésekről;
- állatok által okozott emberölésről és sérülésről;
- a magántulajdont védő törvények;
- emberiességi és vallási törvények;
- szombatév, szombat, a három főünnep.

A templomnak, a szent sátoznak a mintáját is megmutatta Isten Mózesnek, mindent elmesélt neki a legapróbb részletekig. Mert a részletek nagyon fontosak. Mózes nagyon figyel, jegyzeteket készít a fejében, hogy aztán a mesterembereknek pontosan el tudja mondani, hogyan készítsék el azokat.

Körülírta Isten a frigyládát, a szent kenyerek asztalát, az arany gyertyatartót, vagyis Menorah-t, a szent hajlék kárpitjait, takaróit, szerkezetét, belső berendezését, az oltárt, az udvart, az örökmécsest, amit csak egyetlenegyszer kell meggyújtani – és soha nem hagyni kialudni. Mindent szent pontossággal kellett készíteni.

Míndezek után Isten kinevezte a főpapot is, és a mellette szolgáló papokat: Áront és fiait (megdöbentő, hogy éppen Áront, aki azzal foglalatatoskodik a táborban, talán éppen ezekben a percekben, hogy a népnek új istent gyárt...). Ők, Áron és négy fia, amint rituálisan átöltöztek, úgy lényegültek Isten papjaivá. Isten csodálatosan szép, díszes ruhát tervezett nekik: a főpapnak alul fehér lenköntöst, fölötte rövidebb kék felöltővel,

peremén-szegélyén hímzett gránátalmákkal, szélén csengettyűkkel, amelyek minden lépésnél jelezték a Szentélybe való lépését. Áron ruháján elől mellényszerű öltözet volt, vállain egy-egy ónixkő hat-hat névvel Izráel törzsei szerint. Ez volt az efód. Az efódon elől négyzet alakú dísz volt, amelybe 12 drágakő volt belefoglalva: mindenikre Izráel tizenkét fiának egy-egy neve vésvé. Ez volt a hósen, a főpapi öltözet legdíszesebb része, amely azt üzenté, hogy a főpap a vállain és a szívéen viseli Izráelt. Így viszi Isten elé őket...

A főpapnak süvege is volt fehér lenből, rajta elől aranylapocska, az aranylapra vésett felirattal: „Szentség az Úrnak”. Derekán tarka, szőtt övet viselt.

A papok egyszerű köntöst viseltek övvel és süveget „díszül, dicsőségül”.

Minden nap áldozatot kellett bemutatniuk és vigyázniuk kellett a lángra, hogy az örökmécses ki ne aludjon, amelyről a szent tüzet vették az áldozatok bemutatásához. Szent tűz volt az.

Isten a fejadót (mondhatnám egyházfenntartói járulékot) is megszabta. Így mondta: „a gazdag se adjon többet és a szegény se adjon kevesebbet... emlékéldozatként az Úrnak – váltságul életetekért” (30,11–16).

Még a mestereket is név szerint nevezte meg Isten, akik mindezeket megvalósítják hajszálpontosan úgy, ahogy Mózes tanítja őket. Mert ő mindent látott. Csodálatos az Úr figyelme, ahogy minden kis részletre kiterjed.

Istennek sok a mondanivalója. Emiatt aztán Mózes fáradhatatlanul jegyzetelt mintegy a memóriájába, az időbe is belefeledkezett, s bár nem számolta a napokat, sem azt, hogy hányszor villantak föl feje felett a csillagok – és kiderült, hogy közben bizony negyven nap is eltelt. Negyven napot és negyven éjjelt töltött Mózes az ő Istenével, és Isten az ő Mózesével. Tévedni nem lehet, mindennek pontos mérete van, minden szabályos és precíz – ahogy az Istenhez illik.

Azt is eltervezte az Úr, hogyan fogják magukkal vinni ezt a sok berendezést: minden oltárnak, asztalnak karikái meg rúdjai lesznek, minden szétszedhető és hordozható, majd újra összerakható lesz.

Isten az ő népe között akar lakni. Velük kíván vándorolni. Jelen akar lenni az életükben. Végigélni, végigkínlódni a sivatag nyomorúságát. És azt akarja, hogy népe érezze az ő jelenlétét. Ő megtalálható Isten akar lenni. Akarja, hogy fiai keressék őt. Ezért tervezi meg ezt a találkozóhelyet, ezt a látható helyet, a templomot. Izráel fiai elmondhatták: velem vándorol utamon Isten.

Csodálatos Istenünk van. És mi ezt az Istent ezerféleképpen bántjuk.

A drága Úr, aki éppen saját kezével, ujjáival írja a betűket, sorokat, a megtartó Igét, csakhamar kiszorul népe köréből, Izráel táborából. A csodákat, amelyeket nemcsak láttak, amikről nemcsak hallottak, hanem amiket át is éltek, csakhamar elfelejtették.

Ahogy a nép lába nyomát a tenger fenekén elmosta, elborította a víz, olyan gyorsan szállt el hitük, hálájukkal együtt szabadulásuk Istene felé. Alig teszi ki Mózes lábát a táborból, máris imádnivalót készítenek maguknak. Mintha nem lenne Istenük, akit imádjának. Csupán negyven nap – ennyi elég volt a népnek a felejtéshez.

Istennek rá kell döbennie, hogy ez a nép ugyan megszabadult Egyiptomból, de még nem szabadok tévhiteiktől, régi szokásaiktól. Még idegen hiték rabjai. Még nem tudnak teljesen bízni Istenben. A tíz csapás nem volt elég meggyőző erő arról, hogy Isten mennyire hatalmas. Ennek a népnek nemcsak azért kell átvonulnia a sivatagon, mert nincs más hazavezető út, hanem azért is, hogy ott megtisztuljanak.

Mózes negyven napot töltött Istennel. Ezalatt eltűntnek nyilvánították őt.

Hogyan is képzeltek?! Isten ügye csak úgy csődöt mondott? Eddig tudta őket vezetni az Úr és mostanra kifogyott az ötletekből? Megtorpant és nem tudja, hogyan tovább?

Ez volt minden terve velük? Kijönni és nem menni be? Hiszen akkor minek hoztácipelte idáig őket? Minek hártotta el az összes akadályt erről az útról? A csapások, a csodák sem voltak elegendőek ahhoz, hogy megismerjék Istent? Hát mit akarnak ők látni, ha nem elég nekik, amit eddig láttak?

Miközben Mózes Istennel beszélget, a nép elfordítja arcát a hegy irányából. Nemrég még ezt kiabálták: „mindent megteszünk, amit az Úr mondott!”

De negyven nap elég volt ahhoz, hogy elfeledjék, amit ígértek, sőt arra is elég, hogy elfeledjék Istent!

Nem mehettek a hegyre Mózeset megkeresni. Isten megtiltotta, hogy a hegyre menjenek. Még meg sem érinthették a hegyet. Azonban ha Mózes el is tűnt (volna), Isten nem tűnt el, ő Isten maradt.

Áronhoz gyülekezik a nép, hogy készítsen nekik istenszobrokat. Árontól elvárjuk, hogy ezt felelje: Nem én! Van nektek Istenetek! Hiszen istenek amúgy sincsenek az Úron kívül. Szégyelljétek magatokat, hogy ilyesmi eszetekbe mer jutni!

De Áron nem így felel. Talán fél. Talán tetszik is a büszkeségének, hogy most ő lett a vezető. Megszédíti a hatalom. Erre a kitüntetésre nem is számított (és még nem tudja, hogy őt nevezte ki Isten főpappak). Egy kicsit Mózesnek érzi magát. De nem Mózesként viselkedik!

Hadd legyen demokrácia – gondolja Áron. Ez a mottója. Legyen meg a nép akarata. (Csak így maradhat sokáig az élen, ha azt teszi, amit várnak tőle.) Nem baj, ha nem éppen a legmegfelelőbb a döntés. Egyelőre ez a módja annak, hogy a többszázazres tömeg hallgasson rá.

Borjút készít. A borjú (bika) jellegzetesen egyiptomi istenség volt. Jól kitűnik ez a piramisrajzokból is. De a borjú elég nagy állat. Rengeteg aranycsüngőre és fülbevalóra, kar- meg lábpercre volt szükség az elkészítéséhez. De a nép most nem sajnálja ezt az áldozatot. Hiszen imádnivalója készül...

Indul az ünnepi vigalom, az ének és a tánc...

Senki sincs a táborban, aki ellenezné. Ez kell a népnek, ünnepelni akarnak, vigadni.

Közben a hegyen készülnek a tervek. Készül a jövő.

Amint népére tekint az Úr, megrendül attól, amit lát. Mózes még csak ezután fog elborzadni. Ő még nem látja, ami Istent már bántja. Leküldi őt az Úr a hegyről. Elmondja, hogy „borjúsobrot készítettetek maguknak, az előtt borulnak le, annak áldoznak, és ezt mondják: Ez a te istened, Izráel, aki kihozott Egyiptom földjéről.” (32,8) A táborhoz közeledve Józsuéval együtt, hallják a zenét, de a zene hamar megszakad. Nagy csendben bámulják Mózeset. Arra nem számítottak, hogy ő megjelenik. Egészen természetesen nélküle élték tovább az életüket.

Mózes mindent ért, nincsenek kérdései. Ő és Isten tudja egyedül, hogy annak alapján, amit a hóna alatt féltőn szorongat, a nép megítélhető. Hiszen a Tízparancsolatból egyszerre kettőt tört meg a hálátlan nép azáltal, hogy aranyborjút készítettek: 1. Ne legyenek neked idegen isteneid énelőttem, és 2. Ne csinálj magadnak faragott képet... ne tiszteld és ne imádd azokat...

„Haragra lobbant Mózes”, de szeretete haragjánál is nagyobb. Egyértelmű, hogy a nép Isten nélkülivé lett. Most a kérdés az, vajon Isten elveszíti népét? Mert haragjában elpusztítja Izráelt... Az egyetlen lehetséges módot találta meg arra, hogy megfékezze az egyértelműen megérdemelt büntetést, hogy megállítsa Isten büntetésre felemelt kezét. Szívén hordja a népet és kezében a megoldást: Isten kőtábláit hirtelen összetöri – hogy ne Isten törje össze Izráelt! A két drága kőtáblát megsemmisíti – csak így mentheti fel a népet. Ha nincs kőtábla, akkor nincs dokumentum, amelynek alapján a nép elítélhető.

A megcsalt Istennek fáj ez a nép. Nem vonja felelősségre Mózes az összetört kőtáblákért, noha nem azért írta azokat saját kezeivel, hogy Mózes ripityára törje. Aztán így szól Mózeshez: „de téged nagy néppé teszek” Azt mondhatom, nagy kísértés van ebben a mondatban. Azt ajánlja Isten: cseréljük ki Ábrahámot Mózesrel. Így is igaz marad az ígélet, amit Ábrahám kapott. De Mózes azt mondja: nem!

Mózeset nem vonja felelősségre Isten, viszont Mózes felelősségre vonja bátyját, harragszik Áronra. Miért kellett aranyborjú? „Mit tett veled ez a nép, hogy ilyen nagy vétetekbe vitted őket?” Miért nem elég nektek, hogy Isten jelen van? Miért akartok mindenképpen *látni*?! És ha látni kíván ez a nép, miért nem Isten csodáira tekint? Miért nem visszafelé néz, az eddig megtett útra? Miért nem a csodákból tanuljátok, hogy kicsoda Isten?

Igen gyorsan elfeledtetek engem – mondja az Úr. A szívetek még egészen Egyiptomban van. Pánikba estetek. És a megoldást egyiptomi módra kerestétek. Ne a megoldást kerestétek, hanem Istent!

Felejtsetek el végre azt, amit eddig láttatok! Itt most minden más. És főként az Úr az, aki nem hasonlít más istenekhez. Most tessék, nézzétek végig, amint elégeti, porrá zúzza, vízbe szórja porait az aranyborjúnak..

Nem lehet büntetlenül megúszni ezt a történetet. A büntetés: meg kell innotok a bálvány porait. Igyátok meg azt, amit isteneknek neveztetek – mondja Mózes. Emellett háromezer izráelita élete a vám. De emellett jutalom is van – ez a legszebb mondat ebben a történetben: „aki az Úré, ide hozzám!” Lévi az Úré, mert ők az Urat választották, „Lévi fiai mind hozzá gyűltek” – hát Isten is kiválasztotta őket örök időkre szolgálaiul. „Most avattátok fel magatokat az Úrnak (számomra megdöbbenő az áldás miéértje), mivel fiatokat és testvéreteket sem kíméltétek. Áldás száll ma rátok.” (2Móz 32,29) Egész életükre papok lettek.

Ne gondold, hogy Isten késik. Vagy Mózes késik – esetleg késik a szabadítás. Tűnhet úgy, hogy elfeledkezett az Úr. De nem az Úr késik, hanem mi szoktunk nagyon sietni. Csak az tud rendületlenül várni, aki bízik. Aki nagyon szeret.

Izráel nem tudott várni. Lecserélte Istenét. Jobb neki az arany, mint a láthatatlan ország, amit Isten ígért neki. Ma is így van – inkább kell az arany, mint Isten.

Lemondott a nép az Úrról – és önmaga maradt. Mert nincs más isten. Vagy az Úr – vagy a szenvedélyek. Hatalmas csapda ez. F. Mauriac mondta: „nincs embertelenebb egy Isten nélküli világnál”

Amikor az Úr visszajön, úgy találjon minket, hogy mi tudtunk várni, és tudtunk látás nélkül hinni. Most boldogok, akik nem látnak és hisznek. Ámen.

Baráti egyezkedés

Alapige: 2Mózes 33,12–17
Bibliavetítés: 2Mózes 32,30–33,11

El kell mondanom nektek Istenről, hogy **Ő** nem mindig következetes. Isten terve megváltoztatható!

Menjünk egy darabon Mózesrel, hogy éljük át és érezzük meg, amit érezhetett az Istennel való beszélgetésben.

A *Vagyokkal* beszél Mózes. Micsoda személyes viszony ez! Szavaikból érezzük a két jóbarát viszonyának mélységét. Párbeszéd ez, mintha egyenlő felek között történe a beszélgetés. Hiszen Istennel lehet egyezkedni! Lehet őt kérlelni, meg lehet győzni. Érvelni lehet! Találkozni, beszélgetni lehet Istennel. „Az Úr szemtől-szembe beszélt Mózesrel, ahogy az ember felebarátjával beszél.” (33,11)

Az ige, amit felolvastam, annál a pillanatnál állítja meg Izráel történetét, amikor éppen NINCS Tízparancsolat. A két kőtábla összezúzva (kérdés, hogy vajon szükség lesz-e újakra), a nép gyászban, Isten megcsaltan, Mózes térden...

Sorsfordító pillanat ez. Az egész nép élete van függőben, ugyanakkor Kánaán sorsa is, amely várja, hogy az ígélet rajta is beteljesedjék, amikor bevonulnak majd a héberek. Hogy azzá váljon Kánaán, amivé válnia kell – a választottak választott földjévé. Ez itt a kérdés: vajon lesz-e, ki bevonuljon?!

Méltán lángol Isten haragja. Mózes pedig térdel a nép és Isten között, a bűn és a harag között. Hihetetlen erővel érvel Mózes érettük: „Nézd, Uram, ez a nép mégiscsak a TE néped!... Nagy bünt követett el ez a nép, egy istent készített magának aranyból...” (32,31) Az istenképző ember egy állatképző istent faragott. Kemény-nyakú nép ez, Uram. De ha arcod nem jön velünk, akkor ne is vigyél tovább minket. Ha Te itt maradsz, mi is itt maradunk! Ha nem jössz tovább velünk, akkor mi sem megyünk tovább nélküled.

Ez a legfontosabb: jöjjön Isten velünk! Az sem fontos, hogy hova megyünk...

Nézd, Uram, nem megyek mindig helyes irányba. De most nem ez a kérdés. A kérdés az: jössz-e velem? Járj velem a tévútjaimon is!

Mózes hallgat az ő Istenére. De Isten is hallgat az ő Mózesére. Ezt feleli: „ezt a dolgot is megteszem, amit mondtál...” (17. v.)

Istent érdekli a Mózes véleménye! Ebben e történetben egy egészen rendkívüli Istent ismertem meg. Egy barátot. Olyan Istent, akinek a szívére lehet beszélni! „Gondold meg” – hiszen ez a csódtömeg, ez a kemény-nyakú nyáj a te néped! Mi lesz veled, Uram, ha nem lesz néped? Mi lesz a szabadításból, ha a szabadultak elvesznek? Hütlenség és csalás, önfejű és buta ez a nép, de a TIED! Krisztust keresztre juttató nép, de választott. Méltatlan, de Isten népe!

Istenünk, ha mi nem ragaszkodunk a szövetséghez, te azért ragaszkodj hozzánk! A világosság akkor is fénylik, ha éppen senki sem akar világosságban járni. Ha nem fogadják be, akkor is...

Nem elég, ha angyal jön velünk. Nekünk nem vezetés kell. Nekünk TE kellesz! Nélküled Kánaán sem kell. Milyen tábor az, amelyből hiányzol, Uram? Ha te nem tartasz velünk, úgy nem is vagyunk választottak. Ebben volnánk különbek minden más népnél, hogy te közöttünk táborozol, és velünk vándorolsz.

Mózes provokál: bizonyítsd be, Uram, hogy kegyelmet találtam előtted. Lássam! És Isten belemegy a kihívásba. Olyasmit vár Mózes, ami Istentől elvárhatatlan. Merész, szinte tolakodó dolgot kér Mózes, csak egy legbensőbb viszonyban kimondható dolgot kér. Ezt mondja a Mindenhatónak: gondold meg magad, Uram! Mózes tudja, hogy Isten nélkül nem fognak megérkezni, nélküle nem lesz honfoglalás.

Annyira bízik az Úr Mózesben, hogy hallgat rá. Velük megy.

Mondhatta volna: Mózes, ez már túlzás. Túl sokat megengedsz magadnak! Sokat kérsz, az elkérhetetlent kéred. Ne légy pofátlan. De ezt mondja: „ezt is megteszem miatad”. Ezt is megbocsátom nekik. Veletek megyek.

Isten nem érdemelte a hűtlenséget, és nem méltó a nép Isten jelenlétére. Mindazonáltal „itt van Isten köztünk” Isten úgy döntött, hogy nem akar tovább menni keménynyakú népével. De enged Mózes rábeszélésének, mert ő nem keménynyakú Isten.

Legjobban abból derül ki, hogy milyen Istenünk van, amikor Isten megbocsátja népének az aranyborjú felállítását.

Amint a nép levetette ékszereit és gyászba vonult – Isten sátora épülni kezdett: a táboron kívül. Aki találkozni akar Istennel, lépjen ki a táborból, lépjen be a csendbe, Isten jelenlétébe, a sátorba. Az úton, amint közeledsz a templom felé az istentiszteletre, egyre távolodsz otthonodtól. Fontos ez az út lélekben is. A távolodás önmagadtól, hogy közeledhess Istenhez.

Újra és újra elhangzik: „aki az Úré, ide hozzám!” Ő azt akarja, hogy népe őt megkeresse. Veled van, ha te vele vagy. És akkor körülnéz Isten...

Csoda volt a sokszoros csapás, a szabadulás, a kettévált tenger, a víz, a manna és fűjék. De az igazi csoda az, ahogyan Isten bánik az ő népével. *Szeretete nagyobb haragjánál* – nincs nagyobb csoda ennél a szeretetnél.

Mózes érzi, talán mondja is: jogos a haragod, Uram. De ne haragodból ítélj, hanem szeretetedből!

Mered-e Istent ígéreteire emlékeztetni? Mersz-e perelni Istennel a tiedért?

Egészen merészen azzal a botrányos gondolattal indítottam a legelején, hogy Isten nem következetes. Nem következetes, mert a döntést, amit meghozott, nem hajtja végre. Hiszen nekünk érző szívű Istenünk van, aki megindul gyarlóságainkon. Ha mi hűtlenek vagyunk, Ő akkor is hű marad.

Istennek ez a vonása tetszik nekem, hogy rábeszélhető. Ugyan, miért is imádkoznánk, ha nem tudnánk hatni Isten döntéseire?! – Isten azt akarja, hogy kérjél. Hogy zörgezz. Hogy ne nyugodj bele! Ég a vágytól, hogy meghallgasson, hogy könyörüljön. Kérj tőle, hogy adhasson! „Kérjétek és adatik nektek. Mert aki kér, mind kap.”

Gyönyörű történet ez... Angyal nem kell. Te kellesz! És nem érjük be ennél kevessebbel! Mi csak veled győzhetünk. És vár minket Kánaán.

Itt van a történet fordulópontja, a zsidó nép sorsa dől itt el, az, hogy lesz-e megérkezés. Megérkezés lesz, de nem a nép miatt, hanem Isten miatt.

Gyászol a nép. Keserves lecke ez. Megcsalt szerető az Úr. Fáj neki a népe. Kemény hangon mondta: „bemész arra a földre, a tejjel és mézzel folyó földre, de én nem megyek veled”

Csak akkor hajlandó veled menni Isten, ha te nem vagy hajlandó nélküle menni! Ha nélküle elveszett, béna, sorstalan ember vagy. Ha ezt kérdezed: mihez kezdenék nélküled, Uram? „Ugyan kihez mehetnénk?”

Tán már zsidóság sem lenne, ez a nép nem létezne, ha most újra meg nem szabadul. Hiszen ez is szabadulás! Sokszor szabadultak már: nemcsak Egyiptomból, de később az üldözött egyiptomiaktól is, az éhen- meg szomjan-halástól is. Most pedig *Isten haragjától* szabadultak meg.

Ezt cselekedte értettünk Krisztus – megszabadított Isten haragjától!

Ezek a vándorok mi vagyunk, mi vagyunk a szabadultak, a választottak. Mi voltunk, akik cserben hagytuk az Urat, akik hálátlanok voltunk, akik lecseréltük Istenünket, amikor úgy bízunk másban, ahogy csak benne szabad bízni.

De azt mondja nekünk: veletek megyek mégis, hogy megérkezzetek. Ámen.

A megtisztulás évei

Alapige: 4Mózes 14,10b–25
Bibliailvasás: 4Mózes 13,25–14,10

Negyven év, egy végtelen hosszúnak tűnő emberöltő történéseit próbálom összefoglalni attól a pillanattól kezdve, amikor Mózes önzetlen imája kiengesztelte a haragvó Urat, és újabb ígéretet tett, hogy tovább fogja kísérni és vezetni őket az Ígéret Földje felé.

2Móz 33,18–23

Sínai pusztájában vannak Izráel fiai, már hónapok óta úton, amikor Mózes egy személyes kéréssel fordul Istenéhez. Így érvel: igaz, hogy láttam csipkebokrot szent tűzzel lángolni és nem égni el, már sokszor beszéltem is velem, barátságod kitüntetett mindenki máshoz viszonyítva, jelenlétedet érzem a felhő- és tűzoszlopban, áldásodat magamon és mindenem, amit teszek vagy mondok. De van még egy különös kérésem. Hadd lássam a Te dicsőségedet...! Látni akarlak, hogy ez a látvány erőt adjon, megerősítsen a bizalomban. Másképpen fogok tovább menni, ha láttalak.

Mózes sokszor fáradt bele a nép zúgolódásába, sokszor csüggesztette el hitetlenségük, hasogatta szívét hűtlenségük. Sokszor érezte tehernek viselni a nép nyűgét... Most kér Mózes. De nem erőt kér és nem áldást. És nem szégyenül meg – a barátja meghallgatja.

Bár nem bírná elviselni a látványt, hogy Istent valósággal megpillantsa, hogy színről-színre lássa, de amit lehet, megtesz az Úr Mózesért. Elmegy előtte és hátból láthatja a Mindenhatót, a Szentet.

Ha teljes valóságunkban látnánk önmagunkat, még azt sem bírnánk elviselni – és Isten kénytelen folyton így nézni minket... Az Urat viszont végképpen képtelen megpillantani teremtmény. Isten-arcomat nem láthatod, Mózes, de megláthatsz annyit, hogy vagyok, hogy jelen vagyok. Elmondhatod, hogy láttad az Urat, és hogy Ő teljesítette kívánságodat.

2Móz 34

Azután újabb küldetést kap Mózes: vissza kell mennie a Sínai-hegyre. Kettős küldetése van: Istent szolgálni a völgyben, népét szolgálni a hegyen. Ezúttal kalapácsot és vésőt is kell vinnie, mert nem Isten ujjá fogja írni a parancsolatokat.

Várják az új kőtáblákat odalent. Sietni kell, hogy a nép ne maradjon sokáig kőtáblák nélkül. Álljon helyre a rend...

2Móz 35–37

Most új feladatot kap Izráel: elkészíteni az Úr sátorát. Nem az Úr készíti magának, hanem a nép készíti Istennek, aki nem kézzel csinált templomban lakik. De fontos pillanat ez: ha azt akarjátok, hogy közöttetek lakozzam, készítsetek nekem hajlékot – mondja az Úr. Ez azt jelenti, hogy eddig nem volt körülhatárolt rituális tér. Minden történet, minden emberi találkozás helyszíne a tér. „Építsetek nekem hajlékot” – hangzik fentről. Ez pedig először kiűrtést jelent. Azt, hogy tegyetek szabaddá nekem egy helyet magatok között, hadd lakozzam nálatok, hadd érezzem magam otthon közöttetek. Ūrítsetek ki a tábor egy zugát, hogy valami egészen mással tölthessem be azt. Ezt jelenti a szent hajlék. Kiűrtést és azután betöltetést. Megszentelődést. Hogy már Mózes elmondhassa: „az Ige közöttünk lakozott.” (Jn 1,14)

A bűnbánó nép most nem tartja túl soknak az aranyat és ezüstöt, sem a munkát, fáradságot, amellyel készül a hajlék... éppen akkorára és pontosan úgy, ahogyan Mózesnek elmagyarázta az Úr. Valaki kiszámolta a siklusokat mai súlymértékben: 1711 kg aranyra és 7669 kg ezüstre volt szükség. Ezenkívül gyönyörűen hímzett terítőkre, fára (ami a sivatagban aranyat ér). Talán soknak tűnik, de ez a nagy tömegű drágafém úgy gyűlt össze, hogy a gyűjtést le kellett állítani – mindenki olyan bőkezűen adott. Amúgy is az Úr gondoskodott arról, hogy legyen (s még maradjon is) elég arany és ezüst. Ő akkor, amikor a szomszédba küldte a héber rabszolgákat kölcsön-kincsekért, már akkor tervezte ezt a sátrat...

Talán soknak tűnik, mert talán ez mindenük. De tudunk arról, hogy háborús időben is építettek templomokat.

Eddig úgy volt, hogy a nép járult Istenhez kérni ezt-azt. Eljön az idő, amikor Isten áll eléd és kér. Biztosan van felesleged is, nemcsak szükséged! Ne csak imádkozz, ne csak kérj, de amikor kell, tudj adni is! Aki kér, mind kap – van úgy, hogy téled kell kapjon valaki, imádságai meghallgatásaképpen.

Tudtok-e adni Istennek? – erről akar meggyőződni az Úr, amikor kér. Jut-e javaidból, az áldásokból, idődből Istenre??

Hinned persze nem kell, sőt adnod sem kell. Nem kényszer. De adhatsz! Nem kötelező templomba jönni, de jöhetsz. Amíg bírsz. Jöjjenek csak azok, akiket a szívük indít. Az, aki nem tud meglenni Isten nélkül. Adjanak azok, akik örömmel adnak. Most a szívekre kíváncsi az Úr. Őszinteséget kér.

Minden összegyűlt ahhoz, hogy a mesterek elkészítsék a kellékeket, a sátor alkatrészeit. Hamar el is készültek vele, az összerakható-szétszedhető, hordozható szent sátorral. Izráel fiai a szent sátot mindenhova magukkal vitték – Isten-hordozókká váltak. Nem kérdés többé, hogy merre haladunk, hanem hogy kivel megyünk...

4Móz 10,1–10

Két ezüstkürtöt is kellett készíteniük. Eddig nem voltak harcaik, az Úr Isten küzdött értük. De azt a földet majd meg kell hódítaniuk. Ez a feladat rájuk vár. Csak az igazán a miénk, amiért megküzdöttünk. Ettől a gondolattól nem lesznek megkímélve. És amikor majd harcba indulnak, akkor belefújnak ezekbe a kürtökbe, hogy az Úr is velük menjen. Ha gyülekezést akarnak összehívni, akkor is ezzel hívják össze a gyülekezetet. És ha tovább kell vándorolniuk, ez a kürtészó lesz a hívó jel. A kürt által az Isten üzeni: jöjjetek!

Valahogy olyan volt ez a kürt, amilyen a harangzúgás. A mi harangjaink ugyanezért konganak: hívogatnak minket Isten elé. A harang azt mondja neked: indulj Istenedhez.

Indulniuk kellett, amikor a kürtöket hallották zengeni. Még azt sem tudták, hova, de mindenki letette kezéből a fakanalat, és csomagolni kezdett. Még Mózes sem tudta előre az útirányt, csak annyit tudott, hogy minden nappal közelebb vannak az ígérethez, amit még egyikük sem látott. Mindig csak a következő lépést tudták – és egy napon már a Párán sivatagában találták magukat.

4Móz 11,1–35

Ezek után a nép újra panaszkodni kezd. Nagyszerűen értettek a panaszkodáshoz. Visszaidéztek az egyiptomi időket, most már nosztalgiával gondoltak Egyiptomra – persze nem arra, amikor robotoltak, szenvedtek, nem halálraítélt csecsemőik sírására gondoltak, nem a korbácsnyomok sajnására, nem a megemelt téglanormára, nem a félelemre és éhezésre emlékeztek ezek a zúgolódók. Hanem úgy emlékeztek, hogy Egyiptomban ingyen halat ettek, meg fokhagymát és húst. Már elfeledték, hogyan aláz-

ták meg őket. Dehogyan ettek ingyen halat fokhagymával! Talán csak vágytak arra. A hal eszükbe jut, és a gyalázatot elfeledik. Sőt, a csodák is elhalványultak már. Elromlott az emlékezetük! Nem Isten csodáira emlékeznek, s ez Istennek fáj.

A zúgolódás igen erős vírus, nagyon gyorsan terjed. Már az egész nép elégedetlenséggel teli. Nem csoda, hogy Mózes megelégteli, már bele van fáradva a vezetésükbe és ügyes-bajos dolgaik, terheik hordozásába. Mózes elbúsul. Miért bíztad rám ezt a népet? – kérdi az Urat, és ebben a csüggedésében Isten hozza a megoldást: hetven vént állít melléje, hogy tanácsaikkal segítsék Mózeset a vezetésben. Az Úr feloldozza Mózeset, de a vezetés felelősségét mégsem veszi le a vállairól.

4Móz 12

Mózes testvérei: nővére, Mirjám és bátyja, Áron szívében fellángol az irigység és féltékenység. Ki is mondják: hogy hiszen ők is vannak annyira jó vezetők, sőt próféták, mint Mózes. Kifogásolják azt is, hogy kúsita, azaz idegen asszonyt vett feleségül. De nem kell Mózesnek magát védelmeznie, maga az Úr személyesen szól a két irigykedőnek a sátor bejáratánál levő felhőből: „Mózes (igen szelíd minden emberek felett), akivel nemcsak beszélek, de aki az Úr alakját szemlélheti, akivel szemtől-szembe beszélek. Ti tehát miért beszéltek ellene?” Hiszen nem is Mózes tette magát vezérré – legitimitását Istentől magától kapta, és nem jutalmul, hanem küldetésül.

Mózes szelídségét jelzi az, hogy Mirjám jogos büntetését látva, könyörög érte – ne legyen halotthoz hasonló... Mirjámnak nincs esélye az Úron kívül, hiszen a lepra gyógyíthatatlan volt. Megsajnálja Mózes a hálátlankodót, megbocsát neki, ezért Isten is megbocsát. A büntetéséből annyi marad, hogy ki kell várnia, meg kell szenvednie a megtisztulásáért.

Istennél mindig az a nagyobb, aki jobban szeret. Nem döntő a kor, sem a tudomány. Isten a szívünket nézi.

Iszonyúan szégyellhette Mirjám és Áron, hogy mert bármit is szólni, amikor oda kellett állniuk elszámolásra Isten elé. Isten ellen szóltak, amikor Mózeset vádolták. Mózesnek egyetlen szót sem kellett szólania, Isten megvédte őt. De akkor a felhőoszlop elment egy időre. Az Úr közelsége, bizalma megszűnt arra az időre. Kitakarta a tábor...

Felhő nélkül nemcsak védtelenek maradtak az izráeliták, de nélküle elveszettek is lettek, mert a felhő mutatta az útírányt. A zúgolódásban nincs jelen Isten – üzeni a felhő távolléte.

Bánhatta Áron is főpapi hibáját. Mert ő már nem egyszerűen csak Áron, hanem a nép lelki vezetője, lelkipásztora.

Mózes szívében azonban nincs harag. Harag helyett ő engeszteli ki Isten haragját. Hiszen fontos pillanat ez – és ő felismeri a pillanat fontosságát: mellette tanúsodik az Úr! Megerősítette hivatásában. Erőt, biztonságot adott. Számára ez az egész történet terápia. Megnyugodott, békessége helyreállt.

Bántjuk Krisztust – s még ő imádkozik értünk! Keresztre juttatjuk – és a kereszten imádkozik a keresztreküldőkért. Utolsó szavával is minket véd. Ennyire szeret!

Hát ezért bocsát meg az Úr Mirjámnak. Nem Mirjámért, hanem Mózesért.

4Móz 13–14

Sorsdöntő pillanat – az Ígéret határán áll Izráel.

Valóban gazdag ország ez és nagyon szép. Bepillanthatnak.

De megtorpannak, hitük megbicsaklik. A kémekek hibásak. Azt terjesztik: erősek és nagyok az ellenség emberei, az anákok. Nem bírnánk velük, mert nálunk erősebbek – mondják.

Csak tán nem nagyobbak, erősebbek Istennél?!

És sír a nép azon az éjszakán...

De hát miért kellene bírnuk velük? Ha bírnátok, ha legyőzhetnétek, ugyan mi szükségetek lenne Istenre? Nemde az Úr harcol miattatok? Hát nem értitek? Éppen ez az! Isten meg akarja mutatni, hogyan harcol értetek. Egyértelművé kell váljon, hogy nem ti győztök felettük, hanem Ő.

Izráel nem bízik az Úrban.

Miért nem Istenre hallgattok inkább? Miért azokra a gyáva, hitetlen kémekre? Azt kellene megtanulnotok, hogyan kell bízni, és nem azt, hogyan kell harcolni! Mert most biznotok kell harc helyett. Ez amolyan lelki harc lesz számotokra...

Kálebet és Józsuét, meg Mózeset és Áront majdnem megkövezik, amikor nagyjából ezeket mondják el a népnek. De az Úr dicsősége megvédi őket a követektől. Mózes és Áron még azt is megteszi, hogy arca borul a nép előtt! Így kérlelik őket. Mózes úgy borult le, mint ahogy imádkozni szokott – mert látta a vést, a következményeket. Képtelen meggyőzőbbnek lenni. Négy ember nem tudja megváltoztatni egy egész nép akaratát.

Hiába.

Előre jajgat Mózes: már megint elrontjátok... pedig szinte a célban vagyunk! Hiába tudja Mózes és Áron, Káleb és Józsué, hogy máris győztesek, mert Isten előtt nincs ellenség... (ez volt az első lecke Egyiptomban... és most elégtelenre vizsgáznak). Egy egész néppel állnak szemben... Térden, leborult arccal a nép és Isten között...

Megverlek... – mondja Izráel Atyja, ahogyan a csínytevő fiaikat szidják az édesanyák. De az Úr fájdalma élesebb.

Megverlek és elpusztítalak... Meddig nem hiszel még? Hány csoda kell még neked? Mit tehetnék még, amit nem tettem, hogy higgy végre?! „Meddig utál engem ez a nép, és meddig nem hisz bennem a sok jel ellenére sem, amelyeket közöttük tettem?” (11. v.)

Aztán Mózeshez fordul az Úr: engedd már, hogy téged áldjalak e nép helyett – kérleli Mózeset. Hadd legyen csere – neked adom az áldást, az Ábrahámét, az egész nép áldását. Menj be te arra a földre, és téged megsokasítalak. Hiszen ennek a népnek nem kell az én áldásom. Nem bízik bennem, nem ismer. Külön utakon jár, saját utakat tervez magának. Idáig hordoztam őket, most meg vissza akarnak menni Egyiptomba. Vissza a nyomorba, a robotba, vissza a téglák mellé, az ostorcsapások alá, vissza a hazátlanságba, az istentelenségbe... Képesek lennének innen a határról visszafordulni...! Hajmeresztő ötlet.

Mózes megint letérdel: nem lenne úgy jó, Uram – imádkozza. Ez nemcsak róluk, de rólad is szól. Nemcsak a népnek nem lenne jó, de a te dicsőségednek sem. Hiszen mindenki hallotta, sőt sokan látták is a csodákat, amelyekkel eddig hordoztál. Izráel tényleg nem méltó, hogy bevidd, de most ne a bűnökre tekints, hanem a bűnöktől terhelt népre. A tiedre. Ha ezek elpusztulnak, azt mondja majd a világ, hogy nem bírtál bevinni miniket abba az országba. Még azt fogják mondani, hogy Istent, akit nem tudott legyőzni Egyiptom, akit nem tudott legyűrni a sivatag, holmi pogány népecskéket lefegyverezték.

Szavardon foglak, Uram. Hiszen azt mondtad magadról, hogy te hosszútűró vagy és nagy kegyelmű. Most mutasd meg türemednek hosszúságát és kegyelmed nagyságát! Most itt az alkalom, hogy megbocsáss vétket és hitetlenséget. Kárba vész minden eddigi türemed és bocsánatod, sőt kárba vesznek a csodák, ha most meg nem bocsátasz! Hiába bocsátottál meg mindaddig, ha mostantól nem lesznek. Magad miatt vigyél be minket!

Ilyen a nép, Uram, ilyenek vagyunk, de te ne csalódj végképp bennünk... – vigasztalja Mózes az ő Istenét. Mózes hihetetlen odaadással, őszinteséggel beszél, minden erejével könyörög a rábízottakért. És nem áll ellen az Úr. Engedi meggyőzni magát.

Így szól: „Megbocsátok a te beszéded szerint.” (4Móz 14,20) De ez a nép akkor sem méltó arra, hogy átvegye áldásomat – a büntetés márpedig nem marad el. Nem pusztítottam el őket, de „egy napért egy év” – negyven napig voltak úton a kémeek, következtetés-képpen negyven évig fog vándorolni a pusztában Izráel.

„De életemre mondom és az ÚR dicsőségére, amely betölti az egész földet, hogy azok közül az emberek közül, akik látták dicsőségemet és a jeleket, amelyeket Egyiptomban és a pusztában tettem, mégis megkísértettek engem tízszer is, és nem hallgattak szavamra, senki sem fogja meglátni azt a földet...” (21–23. v.)

Döbbenetes szavak. Súlyosak. Véglegesek. Mózes nem kér enyhítést.

A puszta börtönükké válik. Meghalnak mind. Csak nem egyszerre. Úgy is mondhatjuk: az Úr beteljesítette határozatát, csak haladékat adott.

Mózes feláll térdeiről, a nép felé fordul és elmondja az új útírányt: visszafordulás! Tessék csomagolni!

Olyan érzés ez, mint a világbajnokságon a második helyen befutni, aztán élethoszsiglan azon rágódni, hogy majdnem sikerült.

Pedig lábuk már a küszöbön volt... Negyven évig lesznek foglyok újra. Addig fognak menni, amíg megtanulják, hogy Isten nélkül nem fognak győzni. Most még nem bíznak eléggé az Úrban. Időre van szükségük megtanulni a leckét. Nem Istenért kell ennek így lenni. Nem Isten ideje telik, hanem a miénk, hogy tanuljunk meg végre feltételek nélkül bízni. Azt, hogy lehet bízni benne.

Talán soknak tűnik a negyven év. De az eddigi hitetlenkedések is soknak tűnnek. Így nem lehet Isten dicsőségét hirdetni a világnak.

Meg kell tanulnunk teljesen bízni az Úrban.

4Móz 16

A föld is haragszik az engedetlenekre. Kórah, Dátán és Abirám, a három nagyravágyó kétszázötven komoly, neves férfit győz meg, hogy Mózesre és Áronra támadjanak. Nem elég a Lévi fiainak, hogy közel engedte őket magához az Úr és a szolgálatukra választotta, és az sem elég, hogy látták Mirjámot lázadni és leprában bűnhődni – most ők is Mózes tisztére vágynak. Mózes azt tüzeni, kiválasztja a maga emberét az Úr mindenki szeme láttára, hogy senkinek se legyenek kétségei. Megállnak mindannyian, a három nagyravágyó és kétszázötven követőjük, de Mózes meg Áron is az Úr előtt – kiki az ő serpenyőjével, benne füstölőszerral. Kórah, Dátán és Abirám családotól a föld megnyílt szájába esik, a többi kétszázötven pedig megég – csak egy-egy serpenyő marad meg belőlük. Azokat is laposkákká kell kalapálniuk és az oltárra szegezniük mintegy borítást az Úr parancsa szerint – emlékeztetőül. És akinek ez sem volt elég és züglődni mer ezek után, azokért Mózes könyörög, Áron pedig fut az engesztelőáldozattal az Úr elé – de a csapás közben már elkezdődött. Áron áll a holtak és élők között, hogy az áldozat állítsa meg Isten pusztító kezét. Azonban 14 700 lett a halottak száma.

4Móz 17; 20

A sok halott és a csodák nem elég bizonyosság. Egyértelmű jel kell – a száraz vessző kivirágása. Ez lesz Isten kiválasztásának jele. (4Móz 17)

Majd megismétlődik a vízfakasztásos jelenet azzal a különbséggel, hogy itt Mózes elköveti élete nagy baklövését. Isten így mondja neki: „Vedd a botodat, és gyűjtsd össze a közösséget testvéreddel, Áronnal együtt, és szemük láttára parancsoljátok meg a sziklának, hogy adjon vizet. Fakassz nekik vizet a sziklából, és adj inni a közösségnek és állataiknak.” (20,8) És erre Mózes „fölemelte a kezét, és kétszer ráütött botjával a sziklára.” (20,11) Csak ennyi, de ez engedetlenség. Nem csodáltam volna, ha egyáltalán

nem ad a kőszikla vizet. De most nem ez lesz a büntetés. A kőszikla forrássá válik, de Mózes nem láthatja az Ígéret földjét. Vándorlóként – úgymond közlegényként – fog meghalni a küszöbön. És az, hogy a Piszgá-hegy tetejéről mégis megpillanthatja azt a földet, az is kegyelem. (5Móz 3,23–29)

Majd Mirjám és Áron meghal. A főpap Eleázár lesz – Áron fia. De mielőtt meghal Áron, a főpapságot le kell tennie – leveti főpapi öltözetét, leveszi vállairól Izráel neveit, a drágaköves hősent és fiára adja. Eleázár Mózes oldalán főpapként jön le a Hór hegyéről. Áron ottmaradt.

4Móz 21

Harmincnapi gyász után Izráel egész serege továbbindul, meg kell kerülniük Edomot, a testvérnépet. És elcsüggedt a nép lelke az úton. (4. v.), tehát régi fegyveréhez nyúl: elkezd zúgolódni. „Hiszen nincs kenyér és nincs víz, szívből utáljuk ezt a hitványeledelt.” (5. v.)

Zúgolódtak már a kenyér- és vízhiány miatt – de az nem ez a nép volt. Azóta sokan meghaltak már, közeledünk a negyvenedik évhez és Kánaán határához. Közeledik a pillanat, amikor az ígéretek beteljesednek. Egy nagyjából kicserélődött tömeg érkezik Edom földjének közelébe. Nem csoda, hogy szükség lesz újra elmondani a parancsolatokat és törvényeket. Mózes tehát megismétel mindent.

Most azonban ennek a második generációnak is meg kell ismernie az Urat, és bőrén kell éreznie a zúgolódás árát. Érezniük kell, amit Isten érez. Olyan a mi zúgolódásunk Istennek, mint amikor tüzes kígyók marnak meg. Égeti és fáj az Úrnak az engedetlenség.

Az, amit az édesanya főz legjobb tudása szerint, és a család elé tesz az asztalra, nem ér fel azzal a csodával, ahogyan Isten terített asztalt az övéinek a pusztában. De még egy édesanyának is fáj, ha ezt mondják a főztjére: „szívből utáljuk ezt a hitványeledelt” És ez nem Mózesnek szól, hanem annak, aki készítette, az Úrnak. Én ilyen családnak többet sohasem főznék.

Isten válasza ez: „mérgekígyókat küldött az Úr a népre, és azok megmárták a népet, úgyhogy sok izráeli meghalt.” (6. v.) Bőrükön érzik szavaik súlyát. És van megoldás, Mózes rézkígyót készít Isten utasítására, de nem elég az, hogy a póznán ott a rézkígyó. Nem attól gyógyulunk, hogy van gyógyszer, hanem attól, hogy beszédjük azt. A rézkígyóra fel kell tekinteni, Isten ezt a feltekintést várja. Annak beismerését, hogy: Uram, nélküled elvesztem. Nem rézkígyóra van szükség, hanem erre az alázatra. És arra, hogy meg akarunk tisztulni, kell a szabadítás. Erre jó a rézkígyó. Ugyanakkor emlékeztetőnek.

4Móz 22–24

Izráel fiai királyokat, népeket győznek le, mert áldáshordozók. Nem különlegesek, csupán kitüntetettek. Olyanok, mint minden más nép. Hanem Istenük más a többi népek isteneinél. Kőhalmok és oltárok jelzik az utat, ahol Izráel végigvonult – hegyeken, pusztákon át. Senkiföldjén végig. Sok-sok kis kőhalom: a meghaltak sírjai. Aztán tovább haladnak. Térképük nincs, csak lelkükben érzik, remélik, hogy nincs messze már a megérkezés. Kérdés, hogy most már tudja-e a megújult Izráel a leckét, amiből azelőtt megbukott. Érettségi vizsga ez, az egész jövőt eldöntő próba.

Az ország kész, az út a szívekben is készül. Bálák sem tehet ellene semmit. Még az átok is áldás Izráelen – hát akkor az áldás?!

Bálák tehát hiába erőlködik, ez az áldás, a választottság elvehetetlen. Bálám sem tehet egyebet, nem mondhat mást, mint amit az Úr meghagy, nem szegheti meg az ő pa-

rancsát. Bálám istenfélő próféta, noha ő semmit sem látott mindabból, amit Izráel átélt. Nemcsak egy tarka sereget lát, hanem a jövőt is látja egy különös látomásban. Sőt visszafelé is lát, tudja az Úr tetteit. „A puszta felé fordította arcát, és fölemelte Bálám a tekintetét. Amint meglátta Izráelt törzsenként sátorozni, rászállt az Isten Lelke, példabeszédbe kezdett, és ezt mondta: így szól Bálám, Beór fia, így szól az a férfi, kinek megnyílt a szeme: ...áldott, aki téged áld, átkozott, aki téged átkoz!... Így szól, aki hallja Isten mondásait, aki ismeri a Felségestől jövő ismeretet, aki látja a Mindenhatótól kapott látomást leborulva, de nyitott szemekkel: Látom őt, de nem most, szemlélem, de nem közel.” Prófétál is Bálám, mégpedig a Messiásról: „Csillag jön fel Jákóbból, királyi palca támad Izráelből.” Úgy szól Bálám, mint aki eleget látott. Nem Istent magát látja, hanem azt, hogy ez a nép megmaradt a hosszú sivatagi vándorút alatt, nem fogyott el, hanem szaporodott – és ez maga a csoda.

4Móz 32

Vannak némelyek, akik immár haza is érkeztek, mert ezen a helyen, a Jordánon innen kívánnak megtelepedni. Ha kedves az Úr előtt. És ha harcolnak a honfoglalásért. És ha csak akkor fognak majd hazatérni, amikor minden izráelita birtokában lesz az örökségének. Erős az ígélet és nem kevés – de Gád, Rúben és Manassé fél törzse megtartotta hűséggel.

Áldást és átkot jelent ez az ígélet. Így mondja Mózes is. Az áldás mindig együtt jár az átokkal.

Mózes mindent elismétel – a törvényeket is, azt, hogy hogyan ünnepeljenek, és hogy legyenek menedékvárosaik. Isten terveit mondja el Mózes, de nemcsak. Visszapillantás is a Mózes ötödik könyve. Tudniuk kell az izráelitáknak saját szabadulásuk és engedetlenségeik történetét, a szépeket és fájókat; mindent részletesen és aprólékosan, mert mindez nemcsak róluk szól. Ez Isten története is: a csodák, a morgolódások, büntetések történetei. Csakhogy az Ő oldaláról nézve kegyelemnek és türelemnek történetei. Így állunk előtte mi is – egészen másként látva magunkat, mint amilyenek odafentről látnak. Mégis elkészítette helyünket abban az országban, hogy ahol Ő van, mi is ott legyünk. Ámen.

Az áldások ideje

Alapige: 5Mózes 29,16–21

Bibliaolvasás: 5Mózes 29,1–15

Mi is az idő? Miféle prizma ez, amely különbözőnek mutatja az eseményeket, attól függően, melyik időpillanattól nézzük, értelmezzük a szabadítást?!

Itt és most, a Tóra végén Izráel bepillanthat az ígéletbe. Innen nézve az az évszázados ígélet beteljesedés.

Ott állnak Kánaán kapujában – most másodszor. Istenhez méltó szabadítástörténet után, hosszú tévút végén megérkeztek a pillanathoz, amikor végre átvehetik az ajándék-csomagot: egy teljesen új országot, vadonatúj történelemmel és csodákkal, amelyeket csupán megtörténné kell tenniük. Rajtuk múlik.

Bizalom nélkül nem fog menni. Isten nélkül nem fognak győzni. A két szerződés-kötés között eltelt negyven év... Mi is történt a szívekben ezalatt a hosszú idő alatt? Talán egészen megszokták már, hogy sivataglakók... a manna ízét megunták. De végre szabadultak-e?! Negyven évvel ezelőtt, útjuk kezdetén kríziseikre egyiptomi módon keres-

ték a megoldást. Mert a szívük még Egyiptomban volt. Gyakran vissza is húzta őket oda... Hosszú idő kellett még ahhoz, hogy önmaguktól is szabadok legyenek.

Megtörtént a kivonulás, de még nem volt bevonulás. De hiszen nem ezt ígérte Isten! Nemcsak kijövetelt ígért ide a sivatagba. Ez itt még nem az Ígéret Földje. Ez egy sivatagi kurzus, egy alkalmassági vizsga.

Sok minden történt a sivatagban – ezekből a történetekből bontakozott ki a válasz a kérdésre: kicsoda Isten?

Isten és ember drámájának újabb felvonása következik: megdöbbenően olvastam, hogy ez a rész egy *átokszerződés!* (ld. 11. v.) Ez itt nemcsak áldás, hanem egy „átokkal is fenyegető szerződés”. Áldás és ígéret versus átok és átokszerződés. Mert Isten tudja a választ a kérdésre: kicsodák vagyunk?

Az első szövetségkötésnél elbuktak – alig távozott Mózes a táborból, hogy egy baráti konferenciára menjen a Sínai-hegyre, a kemény-nyakú nép első önálló megnyilvánulásaként lecsérélte Istenét. Noha fogadkoztak: „mindent megteszünk, amit az Úr mondott!” Ó, dehogyan tettek meg mindent! Még el sem készült a tábla, a zafírba vésett betűkkel: „ne faragj magadnak istenképet” – és a bálvány már kész volt, megfaragták...

Az Úr kihozott titeket a szolgaságból, igazi szabadulás-sorozat ment végbe előttetek és értetek. De nem lett volna elég, hogy a páska éjszakáján titeket kiszabadítsa. Most nem lennétek itt, ha az Úr nem szabadít meg titeket az éhen- meg szomjanhalástól a pusztában, vagy ha meg nem bocsát hitetlenségetekért, és nem lennétek itt, ha méltán izzó haragja összetör, eltöröl titeket. Inkább hagyta összezúzni a zafírtéglákat, melyek tiszták voltak, mint maga az ég (2Móz 24,10). Összetörték az Isten-írta betűk, csak-hogy felmenthetők legyetek a halálos ítélet alól. Nem Istent kerestétek, nem benne bíztatok a pusztában. Nem voltatok jobbak a pogányoknál.

Nem értem üdvöm Istenét. Haragja érthető – csak-hogy ez a történet alig értelmezhető szabadítás-történetként. Vándorlok, Uram, de hol az áldás? Hol marad az ígéret?

Érthetetlen az Úr, érthetetlen a kereszt is az alatta állóknak, de boldog, aki nem érteni, hanem követni akarja őt.

Egy napért egy év – mondta a kiengesztelést kérő Isten. Lassan teltek a vezeklés évei, kínos hely a pusztában. Igazi börtöne az izráelitáknak. De lassan a negyven év napjai is leteltek, mind a 14 600. És ennyi idő után most ismét ott állnak, ahonnan egykor visszafordultak – itt van Kánaán. Azonban ők már nem ugyanazok. Közben generációváltás történt. Most nem hitetlenkednek, és ezúttal nem rontják el: ha szólnak az ezüstkürtökhöz, ők máris indulnak.

A negyvenedik év 11. hónapjában végre megszólal az agg Mózes. Ünnepeles pillanat ez – Mózes búcsúzik. Már százhusz éves. És számára úgy szól az ígéret: ő nem fogja taposni, csak messziről fogja megnézni azt a földet.

Kezdődik előlről a szövetség, amit Isten köt a néppel. A szövetségkötés új – a Szövetség a régi... Mózes elismételi az elsőt a parancsolatok közül: „Ne legyenek idegen isteneid...” Nem kifejezetten cselekedetekről van itt szó. Sokkal többről: a *kapcsolatról*. Ne bízz senkiben úgy, ahogy egyedül az Úr Istenben kell bízni. Erről szól az eltelt negyven év – Istennel való kapcsolatunkról. Az IDŐ: egy kapcsolat története.

Ott áll most Izráel Mózes előtt: törzsfők, vének, intézők, Izráel minden férfia, kicsinyek, feleségek és jövevények, faragókkal és vízfordítókkal együtt, s még azok is ott állnak, akik nem állnak ott: az eljövendő nemzedék. És elmondja Mózes, hogy ez az *átokszerződés* miképpen lesz *áldásszerződéssé*, és miképpen fog beteljesedni az ígéret, amikor azt a földet birtokba veszik: „Szívedet és utódaid szívét körülmetéli Istened, az ÚR, szeretni fogod Istenedet, az URat teljes szívedből és teljes lelkedből, és élni fogsz.” (5Móz 30,6)

Még van egy harcód, Isten népe. Nem az ellenséget kell legyőznöd, hanem saját magadat. Csak így lehet elindulni, csak így van esélyed a győzelemre... Bíznod kell, és – „ne legyenek idegen isteneid”, ne legyen idegen reménységed, és ne legyen az Úr idegen a számodra...!

Nem az a szabadítás, hogy végre otthon leszték, a helyeteken, hogy végre a sivatagtól is megszabadultok, hanem az, hogy helyreáll a kapcsolatotok Istennel. Tejjel és mézzel vár rátok Kánaán, amelynek megígért titeket az Úr. Készek vagytok-e a bevonulásra?

Eljött a pillanat – üzeni Isten. A rá jellemző precizitással mindenki a helyén van. Most fogjátok megérezni az igazi szabadságot, „mert ha én megszabadítalak titeket, valósággal szabadok leszték” – mondja Krisztus.

Sokszor érzem úgy, hogy Isten ráérős, és nem sieti el a szabadítást. Sok ez a negyven év kényszer-táborozás... Istennél a szabadítás nem egyenlő azzal, hogy Egyiptomból kiléptünk és Kánaánba belépünk. A szabadulás: lelkiesség. Foglyokból szabad, felszabadult lelki embereké válni... ez a szabadítás. És ez nem megy egyik napról a másikra.

Izraelnek fel kellett nőnie a feladathoz: kiválasztottságához. Eljött az ideje a szolgálóból való kijövetelének, de el kellett jönnie a hazatérésnek, a bemenetelnek az ideje is. Lehet, hogy nem értem ezt az időhúzásnak tűnő dolgot, de annyi bizonyos, hogy ez a nép, amely bemegy Kánaánba, nem az a nép, amely kijött Egyiptomból. Izrael negyven éves úton lett *Izráellé*. Az IDŐ: távolság. Tévútjaink hossza.

„A maga népévé emel ma téged Isten.” (13. v.) Azt mondja: népemmé fogadlak. Te Isteneddé fogadsz-e engem?

Nem arra tanítalak meg, hogyan kell harcoljatok, hanem arra: hogyan bízzatok bennem. A többi az én dolgom – mondja Isten. Ez az ő útja is, Isten maga vonul be Kánaánba – viszik őt az izráeliták magukban. Itt két történelem fut egy szálon – egyfelől íródik a szabadulástörténet, a zsidók életének krónikája, másfelől egy lelki életrajz, hitfejlődés tanúi vagyunk. Emiatt kell nekik többször hátrafelé menniük „előre” Mert „az én útjaim nem a ti útjaitok” – mondja az Úr. Ez az önismeret útja. Nem országút, hanem a megtartás útja. Menniük kell, mert „járva tanul meg az ember járni” (Robert Wilson). És bizalmi kérdések által tanul meg bízni. A végén pedig vizsga vár rájuk bizalomból. Itt valóban az idő a kulcs. Az IDŐ: kegyelem.

A *Pusztá* című fejezetben Izrael metamorfózisa valósul meg. Átalakul. Elpusztít a pusztá. Egy egészen másfajta életmódra kötelez. Lerongyol, kiszárít. Ruhát, cipőt koptat. De az izráeliták cipője, ruhája nem kopott el, mert Istennek terve van velük. Cipőjük nem kopott el, de elkopott a büszkeségük... Talán ez nem csoda? Hogy nem koptatt el az élet, az út. Az utat keresem, a célt – eszeveszettebben, mint magát az Urat. Az idő megpróbál minket, hogy kik vagyunk. Ki az a nép, akit Isten szeret. És amikor kiderült, hogy kicsoda Izrael, Isten végképp átírta a szabadítás forгатókönyvét.

Az IDŐ: próba. Pusztában való vándorlásra, „szomjú földre” van szüksége az embernek ahhoz, hogy felbecsülhesse az Ígéret Földjének tejét és mézét...

Bízik az Úr az ő Izraelében. Bízik-e Izrael az ő Istenében? Istennek nem az ellenséggel kellett küzdenie az eltelt negyven év során – hanem saját népéért!

Katartikus pillanat ez. Nagy a tét. Nem az Izrael győzelme a tét, hanem Isten mindenhatósága. És készen áll a mennyei haditerv, noha Izrael még semmit sem lát belőle. Így vagyunk ezzel. Ma még nem látjuk, noha Isten elkészítette. Isten elsősorban nem országot, nem földet, nem szabadságot akar adni fiainak, hanem Istent! Önmagát. Ez a szabadság – levetkőzni a világot. Az IDŐ: metamorfózis.

Értsd meg, hogy neked privát Istened van. Csak ő legyen neked, az egyetlen, a kizárólagos. „El ne csábítottassék a ti szívetek!” (5Móz 11,16) Addig fogunk vándorolni, amíg az istenektől megérkezünk Istenhez. Akkor majd miénk lehet az Ország. Ha átalakultunk. Az IDŐ: változás.

„Ne legyenek idegen isteneid” – ez itt a lényegi kérdés. AZ parancsolja ezt, aki szeret. Amiatt vagy egyedülálló, hogy egyedülálló Istened van!

De hát vannak más istenek?! – Hadd játsszanak az egyiptomiak isteneddel. Azok „semmicskék” – így gúnyolódik velük Ézsaiás. Hiszen nincs realitásuk. Egyszóval: ne legyenek neked tévképzeteid, nemlétező isteneid. Ugyanis a bálványimádás istenek nélkül is lehetséges. Nagyon találékonyak vagyunk a bálványimádásban. Ne legyél a magad istene!

Az első parancsolat, a Szövetség: választás. Döntés – „aki az Úr, ide hozzám!” (2Móz 32) Nincs vagy-vagy, csak a Vagyok van.

Nem féltékenység ez, hanem féltés. Ő tudja, hogy nincsenek istenek, és nem attól fél, hogy amazok győznének, hanem attól, hogy becsapottakká leszünk. Isten nem azért vezetett ide titeket az idegen istenek földjéről, hogy újabb idegen isteneknek szolgáljatok, újabb szolgaságban, lelki fogságban. Nem egy újabb Egyiptomba hozott. Itt minden más. Éspedig Isten a legmásabb: „Én vagyok a te... Micsoda forráságban fog szólni Jézus ajkáról ez az ÉN és TE...” (Pilinszky János)

Hiszen minden ezért történt, ezért a pillanatért – csapások, csodák, szabadulás, bolyongás azért volt, hogy ti most bevonuljatok. Minden ezért történt. Azért, mert szerete nagyobb volt haragjánál. Mert hosszútűró és nagy kegyelmű, kegyességet tart ezerízigen, megbocsát vétket, gonoszságot és bűnt (2Móz 34,6). Mert most van az ezerízigen... Nem azért hordoz minket, mert megérdemeljük. És jól tudja, kik vagyunk. De mégis, rajtunk csillan meg dicsősége. Mi az Ő története vagyunk! Isten népe vagy. Szerelme szorongat.

Az IDŐ: áldás. Az az áldás, hogy még nem telt le az ezerízigen. Mert az IDŐ: bocsánat. Az IDŐ: ajándék. Élet. Az üdvösség pedig: kiszabadulás az időből az időtlenség végtelen terébe. „Tér és idő keresztjén függünk” (Simone Weil). Amíg egyszer csak egyedül Istentől fogunk függeni. Ámen.

Prédikáció a nemzetközi homiletikai irodalomból

Jürg Birnstiel

Szilárd bizalom

Rákos beteg, gyors halállal elhunyt hívő temetésén

A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés... Hit nélkül pedig senki sem lehet kedves Isten előtt, mert aki az Istent keresi, annak hinnie kell, hogy ő van; megjutalmazza azokat, akik őt keresik. (Zsidókhoz 11,1,6)

Bevezetés

a) Elköltözött testvérünk szeretett volna tovább élni. Nem akart meghalni. Tulajdonképpen azt gondolta, ő fogja majd családtagjait gondozni és ápolni. De ez egészen másként történt. Családja kísérte végig utolsó földi útszakaszán is. Az alattomos betegséget sajnos nem tudta legyőzni. Így halt meg viszonylag korán.

b) És nem maradt más hátra, mint hogy elbúcsúzzon tőle családja és a gyászoló gyülekezet. Azonban a viszontlátás bizonyosságában történik ez a búcsúzás. Eljön a nap, amikor valamennyien, akik Jézus Krisztussal közösségben élünk és halunk meg, ismét együtt leszünk egymással. Erről testvérünk is teljesen meg volt győződve. Ebben a bizonyosságban élt és távozott el közülünk: *A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés. (Zsid 11,1)*

1. A láthatatlan dolgok valósága

a) Testvérünk hitt a láthatatlanok valóságában. Úgy hitt abban, amit nem láthatunk, mint amit egyszer majd megláthatunk. Egyik új bibliafordítás szerint: *Mi tehát a hit? Számítás annak a beteljesedésére, amiben az ember reménykedik, a láthatatlan dolgok valóságáról való meggyőződés.*

b) A Biblia egészen nyilvánvalóan beszél az észlelhető világról és a láthatatlan világról. Mindkét világot, a láthatót és a láthatatlant is Isten teremtette. Ez áll a Bibliában: *Mert benne teremtettet minden a mennyen és a földön, a láthatók és a láthatatlanok, akár trónusok, akár uralmak, akár fejedelemségek, akár hatalmasságok: minden általa és reá nézve teremtettet. (Kol 1,16)*

c) Az élet valóságát csak akkor lehet megérteni, ha mindkét világot szem előtt tartjuk. Amíg tudásaink gondolkozását erőteljesen a materializmus formálta, messzemenően azt hitték, amit láttak. Az utóbbi időben egyre több ember szeme nyílik meg ismét arra, hogy a valóság nem csupán a látható világban merül ki.

d) Ebben erősít meg testi-lelki természetünk is. Hiszen illetékességünk van mindkét világban.

Egyrészt húsból és vérből vagyunk, és ami egyébként még ezekhez tartozik, tehát teljesen a látható világba horgonyozunk. Másrészt lelkünk is van, amelyet nem tudunk láthatóvá tenni, sem szemlélni, sem a helyét meghatározni. Így tehát ugyanolyan erősen horgonyozunk a láthatatlan világba is. Az egész valóságot csak úgy foghatjuk fel, ha figyelembe vesszük gondolkodásunkban a láthatatlan világot. Pál apostol mondja erre vonatkozóan: *Mivel nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra, mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók. (2Kor 4,18)*

e) Elköltözött testvérünk tudott erről a valóságról. Azt akarta, hogy olyan fundamentumon alapuljon az élete, ami nem semmisül meg a halállal. Jézus mondta egyszer: *Mit használna ugyanis az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall?* (Mk 8,36)

f) Számolt annak a beteljesedésével, amit Isten ígér azoknak, aki hisznek Jézusban. Ő is bizonyos volt ebben Pál apostollal: *Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelmek, sem jelenvalók, sem eljövendők, sem hatalmak, sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket az Isten szeretetétől, amely megjelent Jézus Krisztusban, a mi Urunkban.* (Róm 8,38 sk.)

2. Isten jó

a) A Zsid 11,6-ban olvashatjuk: *Hit nélkül pedig senki sem lehet kedves Isten előtt, mert aki az Istent keresi, annak hinnie kell, hogy ő van; és megjutalmazza azokat, akik őt keresik.*

b) Isten csak annak tud segíteni, aki bízik benne, és hiszi is, hogy Isten jót akar neki.

c) Sokan semmiféle közösséget nem akarnak létesíteni az élő Istennel, mivel attól félnek, hogy Isten tönkre akarja tenni az életüket. Úgy vélik, hogy ha Jézusba vetett élő hitre jutnának, nem élhetnének normálisan, hogy elszalasztanák az igazi élet lehetőségét.

d) Elköltözött testvérünk tudta, hogy ez nem így van. Tudta, hogy milyen nagy gazdagságot jelentett számára a Jézus Krisztusba vetett hit. Megragadta Isten szeretetét. Megértette, hogy Jézus értünk halt meg a kereszten. *És titeket is, akik halottak voltatok vétkeitekben és bűnös valótok körülmételelenségében, övele együtt életre keltett megbocsátva nekünk minden vétkünket. Eltörölte a követelésével minket terhelő adóslevelet, amely minket vádolt, eltávolította azt az útból, odaszegezve a keresztfára.* (Kol 2,13 sk.)

e) Aki ezt elhiszi, az tud rendíthetetlen reménységgel meghalni. Az ehhez vezető út egészen egyszerű. Egy lépés, amit elköltözött testvérünk is megtett. Egy egyszerű imádságban rábízta életét Jézusra. Pál ábrázolja ezt a Római levélben, mikor azt mondja: *Ha tehát száddal Úrnak vallod Jézust, és szíveddel hiszed, hogy Isten feltámasztotta őt a halálból, akkor üdvözülsz. Mert szívvel hisziünk, hogy megigazuljunk, és szájjal teszünk vallást, hogy üdvözüljünk.* (Róm 10,9 sk.)

Befejezés

a) Testvérünk befejezte földi életét. Családtagjainak el kell fogadniuk ezt az új életszakaszt. Istenbe vetett élő hitetek által Jézus hozzátok is hűséges lesz, segíteni és vezetni fog benneteket. Ezért vigasztalódjatok meg a Krisztusba vetett hit által!

b) Tudjátok, hogy a halál nem az utolsó állomás, mert az örök élet, amit Isten szeretetteknek ajándékozott, erősebb, mint a halál. Ezért mondja Jézus: *Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbenem, ha meghal is, él.* (Jn 11,25)

c) Az a mi vigasztalásunk: elköltözött testvérünk él, jóllehet meghalt. És mindnyájan, akik vele együtt osztjuk ezt a hitet, viszontlátjuk a Teremtő Istennél, az örökkévalóságban. Ámen.

A Genezáret partján

(Lelkigondozói rovat lelkipásztorok részére)

Gyököcssy Endre

VI.

Egy különleges tantárgy – és egy mentő kérdés*

A harmincas évek végén hittanár voltam Rákospalotán. A gyerek akkor is gyerek volt, s nem egyszer kellett megküzdenem egy-egy lármázó osztállyal. Néhány évi tapasztalat után azonban rájöttem, hogy minél hangosabban beszélek és minél erőteljesebb hangon követelem a csöndet, figyelműt, annál hangosabbak lesznek a gyerekek is. Rá kellett jönnöm arra is, ha én halkan, egészen halkán beszéltem, úgy, hogy az osztálynak figyelnie kellett a hangomra, hamarosan mindenki elcsöndesedett.

Gyakran eszembe jut mostanában ez, ebben a lármássá és hangossá lett világban. Alig száz éve még templomtornyokból kiáltották az időt és a tüzet, és azt meghallották. A nagyváros forgatagában, zajában ma már alig halljuk egymás szavát, és a zúgó gépek között nyolc órát dolgozó emberek otthon is kiabálnak. Ráadásul reggeltől estig nyitva a rádió, mert a zaj lett az új életforma háttéré.

Immánuel Kant még megvásárolta a szomszéd kakasát, hogy csöndben tudjon dolgozni a hajnali órákban, Verdi a környék verkljeit vette meg. Ádám Jenő barátomnak már havi fizetést kell fizetnie villája körül néhány lakónak, hogy ne bőmböltessék a rádiót – de mind reménytelenebbé válik ez a küzdelem. Mit tehet egy mai pesti ember, aki a körúton lakik, a kompresszorok, az autók, az autóbuszok, a villamosok s a felette elzúgó repülőök zaja ellen?

Egy neves ideg orvos mondta: hamarosan úgy kell küzdenünk a zaj, a lárma ellen, mint egykor a kolera és a pestis ellen, mert éppen olyan tömegesen veszélyeztetik a modern embert. Hallottam valakiről, aki az elmúlt években egy betegség folytán majdnem megsiketült – és az addig ideges, mindig ingerült ember azóta boldog. Nem tud eleget hálát adni a zajtalan, csöndes életéért.

De nem csak az élet lett ilyen zajos, lármas körülöttünk, hanem mi magunk is. A legkisebb teljesítményre is úgy kárálunk, kotkodácsolunk, mint a tojós tyúk, amelyik magára akarja hívni az egész falu csodálatát: íme, megtojt egy tojást! S kotkodácsolásunkat világszerte közvetíti és felerősíti a rádió, a televízió és az újság. A lárma-diktátor szinte állandó zajongásra kényszeríti az embert. Aki nem csap zajt, annak nem hallják meg a hangját – életét.

Ugyanakkor ez az egyre növekvő lárma, egyre nagyobb és félelmetesebb *belső ürességet* takar. Egyre több és több lélek mélyén üresség van, semmi sincs bennük, mert csak az élet felszínén, lármázó felületén élnek. Lármasan szórakoznak minden szabad percükben – hogy ne kelljen gondolkodniuk. Ne kelljen önmagukkal egyedül, csöndben maradniuk, mert az félelmetes. Ezt a szórakozó-lármázó embert csak egy vékony, szakadékony fal választja el a néma kétségbeeséstől. Inkább a zajt, a lármat és a szóra-

* Gyököcssy Endre: *Isten iskolája*. Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Budapest.

koztatóipar nem is olcsó segítségét veszik igénybe, hogy ne zuhanjanak bele a néma kétségbeesésbe. Aki pedig nem tart velük, azt betegnek tartják.

Egy szülő mondotta el egyszer, akinek a lakása egy nagyon zajos, forgalmas körúton van, hogy egy nyári este, valami egészen különös módon egyszer csak elcsöndesedett minden. Éppen nem jött se busz, se villamos, se autó – valami ritka, különös pár perc volt. Egyszer csak megjelenik a kislányuk rémült arccal szobájuk ajtajában: – Anyu, biztos valami nagy baj történt, mert olyan nagy csönd van!

Íme, amikor már a csönd válik – rémületté!

Nos, Isten iskolájában egy különleges tantárgyhoz érkeztünk: egy speciális böjtöt tanulhatunk meg. Böjt alatt mi rendszerint az étel-ital megvonását értjük. Szájunk meg- regulázását. Valóban, Jézus korában, sőt vagy másfélezer éven keresztül különös szükség is volt erre, mert gyakran a gyomor bűnei, az étel-falak zárták el tőlünk Gazdánk halk és szelíd szavát. Úgy érzem, manapság sokkal inkább a szemünket és a fülünket kell megböjtöltetni, hogy Isten halk és szelíd hangját meghalljuk, amely felülről és mégis belülről akar hozzánk szólni.**

Mi a feladatunk, a „leckénk” a halk és szelíd szó meghallása érdekében? Mondjuk egy héten legalább egy nap ne nyissuk ki a rádiót, televíziót, ne olvassuk el az újságok szomorú, riasztó, keserves, rossz híreit – az anti-evangéliumot, az ellenörömhírt –, amelyek bajról, háborúkról, gyilkosságokról, sikkasztásokról, gazdasági és hatalmi küzdelmekről szólnak; ehelyett csöndesedjünk el.

Tudom, hogy Isten iskolájának kezdő tanulói között nem kevesen vannak, akik azt mondanák erre, hogy ez szinte képtelenség. Ennél sokkal egyszerűbb egy héten egyszer a gyomrot megböjtöltetni – és ez így is van. Nekünk azonban fontos ezt a fajta böjtöt gyakorolnunk. Azt is elsorolom, hogy miért!

Először, de nem elsősorban azért, mert vagy mi győzzük le a zaj-diktátort, a lármaszarnokot, vagy az győz le bennünket, és akkor végképp elmerülünk a hang-káoszban – mégpedig úgy, hogy magunk is zajjá és lármázóvá válunk. Egyfajta idegbeteggé. Aztán előbb-utóbb rémület és félelem lesz úrrá rajtunk, ha csöndben kell maradnunk. Tehát lelki egészségünk érdekében tanulgassuk ezt a böjtöt!

Fontos azért is, hogy el ne szakadjunk a természettől. Mert e nélkül sincs egészséges lelki élet. Így is mondhatnám: nincs egészséges emberi élet. Aki már képtelen kiülni egy hegytetőre vagy kertje sarkába, hogy meghallja a természet természetes hangjait, finom zizezéseit, ahogy egy futó szél meglibegteti az ágakat, ahogy az egyik madár visszacsipog a másiknak – az az ember *gyökérteleenné lett*: tömeg-emberré, egy kis csavarrá a hatalmas zúgó-zajgó, lármázó gépezetben. Ha meghal, tulajdonképpen azt lehetne mondani róla: kikopott a nagy masinából.

Aztán csak így, szemünket-fülünket megböjtöltetve tudunk olykor-olykor lényünk alaphangjára hangolódni, hogy így megtudjuk, mi van bennünk. Mit mond a csönd? Miről, kiről beszél lényünk mélye? Békés, tiszta hangok, képek jönnek-e elő, vagy zavaros, nyugtalanító, elintézésre váróak? Vagy éppenséggel a nagy semmi?...

Szükségünk van hang-böjtje azért is, hogy rezonáló-képesek legyünk a belső-felső hangra, a Lélek szavára. Csak elcsöndesedve, szemünket, fülünket böjtöltetve tudunk kapcsolatba kerülni Isten Lelkével.

Hogyan is ajánlja ezt a zsolttáros? „Csendesedjete el, és ismerjéte meg, hogy én vagyok az Isten!” (Zsolt 46,11)

A speciális böjtökről találhatunk más „leckéket” Gyököcssy E.: *Könyvecske a böjtről* c. kötetben (Szent Gellért Kiadó).

Itt ugyanazt az „ismerés” szót találjuk, amelyet az Ige az ember és ember között a legintimebb ismerésre használ. Csak elcsendesedve kerülhetünk – ha szabad így mondanom: – intim kapcsolatba Isten Lelkével; Lelket foganunk, s a Lélek által Jézust! Mint egykor Mária! Jézusi gondolatokat, jézusi érzéseket, jézusi indításokat.

Végül azokat a „diákokat” szeretném bátorítani, akik úgy érzik, bukásra állnak vagy már el is buktak Isten iskolájában. Ha a jó tanár is azt akarja, hogy diákjai ne bukjanak meg – miért tételeznénk fel kevesebb jóakaratot, jóindulatot Istenről? Akik már régóta nem hallják azt a belső-felső tiszta, halk és szelíd hangot, azoknak még azt is el kell mondanom, hogy számukra Istennek van egy mentő kérdése. Legalább ezt halljuk meg – legalább erre tudjunk felelni!

Egy finn lelkészről olvastam: egy hét alatt halt meg járványban három gyermeke és a felesége. A fájdalomtól és a szenvedéstől szinte süketen és vakon ült kertjében, irtóztos lelki mélységek peremén. S akkor egyszerre egy kéz nehezedett vállára. Egy öreg, hívó paraszt keze:

– Tiszteletes úr! Most kérdezi magától az Úr: „Szeretsz-e engem – mégis?!”

A lelkész összerement, könnyes szemét a kérdezőre emelte s azt válaszolta:

– Igen, testvérem! Szeretem!

– Akkor, tiszteletes úr, menjen és legeltesse az Ő bárányait!

S a lelkész utolsó erejével elindult egy családhoz – szolgálni.

Nos: ez Isten mentő kérdése – a számunkra is. S ma, halk és szelíd hangon kérdi azoktól, akik nagy mélységben vannak, akik most nehezebb kérdésre képtelenek volnának felelni: – *Szeretsz-e engem?*

De ezt a mentő kérdést, ezt az életre és örök életre mentő kérdést, amelyet egykor Péternek tett fel Jézus a Genezáret-tó partján, ezt is csak belső csöndben lehet meghallani.

Ezért most csöndesedjünk el és feleljünk Neki.

Alkalmi prédikációk

Esketési igehirdetés

Bogya Árpád
Apahegy

Szeretni kell!

Alapige: János 13,34–35

Talán sokatok számára ismerősen cseng a Saint Exupéry neve. Ő *A kis hercegben*, az igazi szeretettel kapcsolatosan így fogalmaz: *A szeretet nem azt jelenti, hogy két ember egymás szemébe néz, hanem azt, hogy ketten egy irányba tekintenek.* A házastársi szeretetre nézve ez azt jelenti, hogy nem csupán egymás boldogságát kell a házasságban keressétek, munkáljátok, hanem ezen felül egymást segítenetek kell az Istentől kapott feladatok, célok megvalósításában, elérésében is.

Akik házasságot kötnek, azok egy közös úton indultak el, egy közös cél felé haladva. Ezt az utazást úgy képzelhetjük el, mint a pusztai vándorlást Izráel népének az életében. Negyven éven át vándorolnak, együtt vannak jóban, rosszban, osztoznak egymás örömeiben, bánatában és így haladnak lassan, de biztosan a Kánaán földje felé. A házasságban ti is együtt vándoroltok férj és feleség, együtt jóban, rosszban, az ígéret földje, a mennyei Jeruzsálem felé haladva. Közben sok nehézséggel kell szembenéznetek, sok akadályt kell leküzdenetek, de ugyanakkor ezen az úton rengeteg örömet és áldást élhettek át együtt. És amikor megtorpantok, és elfogy az erőtök, akkor az adhat erőt és kedvet az út folytatásához, hogy az Úr előttetek megy, Igéje és Szentleke által vezet, amint vezette népét felhő és tűzoszlop formájában. Ahhoz azonban, hogy erről az útról le ne tévedjete, hogy a kijelölt cél felé haladhassatok, fontos, hogy a tekinteteket ne vegyétek le arról, aki a most felolvasott ige által is utat mutat nektek és tanácsol titeket. Arra kér, amint ő szeretett titeket, ti is úgy szeressétek egymást. Ez az a kiváltképpen való út, amin most elindultatok, de ebben meg is kell maradnotok, hogy házasságotok jól működő, kiegyensúlyozott és harmonikus lehessen.

Lehet-e parancsra szeretni? – teszi fel a kérdést Popper Péter, a neves pszichológus, író, egyik előadásában. És olyan sokszor találkozunk mi is életünk folyamán ezzel a kérdéssel. Nem hamis, nem túlzó Jézusnak ez az elvárása? Szeretni kell! Nem kell – állapítja meg a pszichológus. Ha nem megy magától, nem kell erőltetni, viszont rendesen kell viselkedni. És valóban igaz, hogy az ember magától, a maga erejéből nem tud szeretni. A mi emberi szeretetünk lángja nagyon hamar kialszik. Elég egy szellő az élet viharából és olyan könnyedén, szeretetlenül megbántjuk még a szívünkhöz legközelebb állókat is. Jézus Krisztus, aki elhívta tanítványait, és elhívott titeket is, mégsem azt mondja, hogy amíg jön magától, szeressetek, aztán ha már nem, úgy is jó. Majd valahogy ellesztek egymás mellett. Ő arra bátorít, hogy szeretni kell. Aztán azt is mondja, másik helyen, hogy akinek nincs, az kérjen, mert a kérőnek adatik. Amikor úgy érezzük, nincs, elfogyott, imádságban kérhetünk akár szeretetet is. Szeretetet a társunk iránt, szeretetet gyermekeink vagy szüleink iránt, de még a nehezen elviselhető, nehéz természetű emberek iránt is. Szeretet nélkül minden olyan üressé, sivárrá, értelmetlenné válik az életben. A szeretet nélküli házasság erejét veszített, ahogyan a szeretet nélküli családi vagy gyülekezeti közösség is fásulttá válik. A legnemesebb jócselekedet is szeretet nél-

kül szívtelen, haszontalan és értelmetlen, állapítja meg Pál apostol a szeretet himnuszában.

Jézus Krisztus a tanítványait nemcsak elküldi az evangélium szolgálatába, hanem ígérete szerint velük van, segíti, tanácsolja őket, jó pásztorként előttük jár, utat tör, még ott is, ahol járatlan az út. Ugyanígy a szeretetet nem csak megparancsolja, de meg is mutatta, mit jelent igazán szeretni. Ha kell, önmagunkat feladva, a magunk kedvét, vágyát megtagadva, nem kényszerűségből, de örömmel a másikért, a testvérért, a társunkért élni. Úgy szeretett titeket, hogy életét adta értetek, elfogadott úgy, ahogy vagytok, szeretetéből az ő bűnbocsátó kegyelmével megajándékozott, és arra kér, *ahogy ő szeretett titeket, ti is úgy szeressétek egymást.* És majd az egymás iránti szeretetetek tesz bizonyosságot arról, hogy az Övéi vagytok, Hozzá tartoztok, és az Ő útján jártok.

A házasságkötéssel kapcsolatosan tudnotok kell azt is, hogy a házasságot nem az anyakönyvvezető köti, nem is a lelkipásztor. Nem az állam, nem az egyház, hanem ti magatok, akik úgy döntöttetek, hogy házasságra léptek egymással. Az anyakönyvvezető csupán az állami törvények értelmében megkötöttnek, jogilag érvényesnek nyilvánította házasságotokat, a lelkipásztor pedig Isten áldását közvetíti. Isten áldásának legfőbb megnyilvánulása az Ő jelenléte az életetekben. Fontos, hogy ne csak a templomi esküvőn, az ünnepélyes kezdetnél legyen jelen Isten, hanem a házaseset hétköznapijaiban is. Erősödjetek Isten megismerésében, mélyüljete a hitben, a közösségi életbe való bekapcsolódás és a közös igetanulmányozás által. Akkor biztosak lehettek abban, hogy nap mint nap tapasztalni fogjátok az Úr jelenlétét az életetekben. Mert ahol Isten jelen van, ott a szeretet, megbocsátás, öröm és békesség is jelen van, és ott soha nem fogy ki a kenyér az asztalról. Ő nemcsak kívánja nektek a jót, ahogyan a kedves rokonság ma sokféle jókívánsággal elhalmoz titeket, hanem a vele való közösségbe hív, ahol az Ő jelenléte által biztosítja számotokra gondviselő kegyelmét, oltalmazó szeretetét.

Ezzel a krisztusi paranccsal indítlak el benneteket a házaseset vándorútján. Vigyázzatok arra, hogy ezen az úton mindig Isten Igéje legyen az irányadó, és akkor átélítek majd Isten jelenlétének minden áldását, és könnyedén eligazodtok az élet különféle útvesztőiben. Isten áldása legyen veletek! Ámen.

Igehirdetés egy gyülekezettörténeti könyv bemutatása kapcsán

Varga Károly
Költő

Jelt, nyomot hagyni!

Alapige: 1Királyok 11, 41–43
Bibliaolvadás: Prédikátor 3,1–15

Kedves testvéreim! Ünneplő gyülekezet!

A kortárs vallásos költészet egyik hitvalló képviselőjének, Füle Lajosnak *Csend* című versét olvasva, ez az igei fogantatású gondolat ragadta meg figyelmemet, amikor a mai prédikációra készültem:

„Jeleket adni, jeleket hagyni,
Ha elmegyek, jelnek maradni,

Beszédes jelnek lenni a hitben
Mint akit jelnek rendelt Isten.”

Tömör, világos meghatározása egy értelmes, céltudatos életfolytatásnak. Egybecseng az apostolnak élete alkonyán megfogalmazott önértékelésével: „nem futottam hiába, sem nem fáradtam hiába” (Fil 3,16). Ha tetszik: hagyta magam után nyomot, jelet!

Miben áll tehát egyebek között egy értelmes, céltudatos életpálya? Jeleket, nyomokat hagyni!

Újabb kérdés, milyen szempontokra kell tekintettel lennünk, hogyha elmegyünk: jelnek maradjunk, mint akit jelnek rendelt Isten. De van-e egyáltalán ilyen élet?

Van, jelenthetjük ki határozottan az utóbbi kérdésre válaszolva. A Könyvek Könyvében egész sor emberi példát találunk e vonatkozásban. A legtökéletesebb példa az Ember Jézusé. A legértékesebb jelet és nyomot hagyta ránk a golgotai keresztben és a húsvéti üres sírban.

Példa alapigénk főszereplője, Salamon király is. A felolvasott három vers világos, tömör összefoglalása egy jelhagyó ember életének. Ezen versek alapján megválaszolható az első kérdés is. Vizsgáljuk hát három szempont szerint az adható választ, akár önmagunkra nézve is levonható tanulsággal.

I.

„Salamonnak egyéb dolgai pedig és minden cselekedetei, amelyeket cselekedett, és bölcsessége avagy nem írtak-é meg...” Egyenesen írott nyoma maradt jelhagyásának. A templom megépítése, a bölcsesség-irodalomban reánk maradt tanításai, megannyi jelhagyás. Fontos észrevennünk, mennyire tárgyilagos az értékelés. Nem hallgatja el a Biblia a negatív előjelű nyomot sem: „Megharaguvék azért az Úr Salamonra, hogy elhajlott az ő szíve... Izráel Istenétől.” (1Kir 11,9) Azért fontos ez az összevetés, mert ezáltal értékelhető hitelesen, elfogulatlanul egy földi pálya. Lássuk, mi van a mérleg két serpenyőjében? Nem mintha ez lenne döntő az üdvösség kérdésében. A golgotai kereszt jelhagyásában ez már eldöntött! Azonban mi sem ülhetünk ölbe tett kézzel. „Annak okáért, míg időnk van, cselekedjünk jót mindenkivel” (Gal 6,10), hangzik az apostol sürgetése. Vigyázzunk tehát magunkra s egymásra, mert nem mindegy, mi marad utánunk. Teljesítményben, hitben, szeretetben.

II.

Nem véletlen, hogy alapigénk idői korlátok közé iktatja Salamon jelhagyásának lehetőségét. „Az idő pedig, amelyben uralkodott Salamon... negyven esztendő.” A jelhagyásnak rendelt ideje van, mint mindennek az ég alatt, idézhetjük A prédikátor könyvének klasszikusan szép sorait.

Az idő fogalmának kiemelt jelentősége van a Szentírásban. A „rendelt időnek” szinte filozófiai mélységű és költői szépségű megfogalmazása áll előttünk a bibliolvasás idézett soraiban. A rendelt idő mellett, szinte életbevágóan fontos a pillanatot meghatározó „most”, „ma”. Ebből adódóan meg kell tanulnunk az idővel való helyes sáfarkodást. Nem élhetünk Pató Pálok módjára. Az ilyen életvitelből nem lesz jelhagyás! Ezért ajánlatos naponként szívünkben forgatnunk a zsoltáros figyelmeztetését: „Taníts minket úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk.” (Zsolt 90,12)

III.

A 43. versben három nevet olvashatunk: Dávid, Salamon, Roboám – nagyapa, apa, fiú.

Jelet, nyomot hagyni személyre szabott kötelesség. Ugyanakkor ez nemzedékeken átívelő folyamat. Atyáink jeleket, nyomokat hagytak reánk. Ezeket nekünk őriznünk, ápolnunk, gyarapítanunk kell. Aztán tovább kell adnunk gyermekeinknek, unokáinknak. Ebben a folyamatban tehát minden generációnak éreznie kell a nyom- és jelhagyás felelősségét.

Ezt sugallja Kányádi Sándor anyanyelvünk vonatkozásában:

„Be kell hordanunk, hajtanunk mindent.
A szavakat is. Egyetlen szó,
Egy tájszó se maradjon kint.
Semmi sem fölösleges.
Zuhoghat akár negyvenezer nap
és negyvenezer éjjel, ha egy
buboréknyi lelkiismeret-
furdalás sem követi a bárkát.

Mert leapad majd a víz.
És fölszárad majd a sár.

És akkor majd a megőrzött,
a meglevő szóból újra-
teremthetjük magát
az első búzaszemet
ha már igével élünk
tovább nem lehet.”

(Noé bárkája felé)

Nos, az Ige szellemében s a fenti idézet ajánlásának megfelelően hangyaszorgalommal „hordott be” mindent, s vált nyomot hagyó emberré Nt. id. Molnár József nyugalmazott lelkipásztor.

Sok nélkülözés árán, az ateista–kommunista időben építette híveivel a Kós Károly tervezte parókiát. Jó értelemben vett megszállottsággal gyűjtött Misztótfalusi Kis Miklós bölcsőhelyén mindent, ami a múltból beszél, hogy nyom maradjon. Ha kihalna az utolsó magyar lélek is az egyre fogyatkozó Misztótfaluban, legalább a „kövek maradjanak”, szóljanak!

Isten különös gondviseléséből kapott kegyelmi időt arra is, hogy nyolcvannyolc éves korában kezébe adja a 9 főre apadt misztmogyorósi híveknek és másoknak is az „evangélium szerint reformált nemes és szent református anyaegyházközség történetét”.

Adjon Isten sok ilyen nyomot hagyó embert népünknek, egyházunknak, s tartson meg bennünket kegyelmében, hogy legyen kinek! Ámen.

(Elhangzott a misztmogyorósi templomban id. Molnár József Károly ny. lelkipásztor *Felsőmisztótfalu* [Felsőmisztótfalu-i, azaz Misztmogyorós-i evangélium szerint reformált nemes és szent református anyaegyházközség története] című könyvének bemutatásakor.)

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.

Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület

Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Dávid Zoltán

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Salamon Emese

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Bódás János

Zsoltáros prédikátor

Szenci Molnár Albert emlékének

Népedért voltál mindhalálig vándor:
zsoltárfordító, szegény prédikátor.
Bolygó lábad rég csillagokra hágott,
s lelkedből most is csapkodnak a lángok,
miktől a szívünk tüzes szárnyakon száll,
ha felcsendül a drága, régi zsoltár.

Lovon, szekéren, legtöbbször gyalog,
ha zápor hullt, ha süttött, ha fagyott,
küzdve a testtel, járvánnyal, szelekkel,
küzdve a nyelvvel és makacs rímekkel,
így jártál messze országokon által,
lelket emésztő, áldott szomjúsággal.

Jártál Kálvin köszirt igéi ormán,
a csillagok közt Dáviddal csapongtál,
és általad, hogy használj nemzetednek,
Dávid és Kálvin magyarokká lettek.

Fényt hoztál, melytől eltűntek az árnyak,
(még félhomályban álmodó) hazádnak.
S hogy a hazát a két pogány teperte,
az árva nép a zsoltárt énekelte,
dörgött pusztító, félvad századokba:

– Tebened bíztunk eleitől fogva!

Minket szárnyas gép, gyorsvonat repít,
habzsolhatjuk a könyvek ezreit,
az asztalunkon gyors írógép kattog,
s kényelmesen vívjuk a lanyha harcot.
Gép-szörnyek ontják naponként a könyvet,
ma látni, tudni ezerszerre könnyebb,
s a büszke ember eget ostromolván
áll tudománya s képzelete tornyán.

Minden miénk: a magasság, a mélység,
csak hitünk nincs. Szívünkben pislá mécs ég,
lelkünkön szenny: gond, bánat, bűn belepték,
belénk esett a legszörnyűbb betegség:
a hűs közöny. Renyhék, lohadtak lettünk,
mi már mindennel torkunkig beteltünk,
s nincs láng, mi izzón, gyújtva és emésztve
szent harcra, bátor bizonyágtevésre.

Téged idézünk, hogy megszegyenítve
ragadj fel minket újra a zenitre.
Fülünk is buja zenéhez szokott már,
harsogja túl a muzsikát a zsoltár,
s zengjen ajkunkról, mintha láng lobogna:

– Tebened bíztunk eleitől fogva!